

PLAN FÖR DE OFFENTLIGA FINANSERNA 2020—2023

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. Utmaningarna inom ekonomin och den ekonomisk-politiska linjen	5
2. Mål och regler som styr skötseln av de offentliga finanserna	8
3. De ekonomiska utgångspunkterna	10
3.1. De ekonomiska utsikterna	10
3.2. Utsikterna för den offentliga ekonomin	11
3.3. Omstruktureringen av ekonomin, befolkningens stigande medelålder och hållbarheten inom den offentliga ekonomin	15
4. Statens finansiella åtaganden och risker	16
5. Statsfinanserna	18
5.1. Rambestämmelsen för statsfinanserna	19
5.2. Utgiftsutvecklingen inom budgetekonomin och anslagsramen	20
5.3. Budgetekonomins riktlinjer 2020—2023	23
5.3.1. Riktlinjer för de olika förvaltningsområdena	25
5.3.2. Statens gemensamma informationssystemprojekt och förvaltning	41
5.4. Inkomster i budgetekonomin	43
5.5. Balansen och skulden inom statens budgetekonomi	47
5.6. Statsfinanserna utanför budgetekonomin	48
5.7. Hållbar utveckling	51
6. Den kommunala ekonomin	53
6.1. Riktlinjer för den kommunala ekonomin	53
6.2. Statliga åtgärder som påverkar den kommunala ekonomin	55
6.3. Uppskattning av den kommunala ekonomins utgifter, inkomster och balans	59
7. Arbetspensionsanstalter och övriga socialskyddsfonder	62
8. Sammanfattning av åtgärderna på statsfinansiell nivå	64
8.1. Den totala omfattningen av åtgärderna samt tidtabellen för dem	65
8.2. Åtgärder inriktade på utgifterna inom den offentliga ekonomin	68
8.3. Åtgärder inriktade på inkomsterna inom den offentliga ekonomin	69
9. Uppskattning av de offentliga samfundens inkomster och utgifter	70
BILAGA 1 I kalkylerna använda prognoser och antaganden	74
BILAGA 2 Justeringar av pris- och kostnadsnivån i ramarna för statsfinanserna	76
BILAGA 3 Ändringar i prognosen för den offentliga ekonomin jämfört med den föregående planen för de offentliga finanserna	79
BILAGA 4 Riskerna i den ekonomiska utvecklingen och den ekonomiska utvecklingens effekter på de offentliga finanserna	80
BILAGA 5 Stabilitetsprogrammet och utkast till budgetplan	83

FINANSMINISTERIET

VM/776/02.02.00.00/2019

7.10.2019

Enligt sändlista

PLAN FÖR DE OFFENTLIGA FINANSERNA 2020—2023

Planen för de offentliga finanserna innehåller samtidigt Finlands stabilitetsprogram och uppfyller EU:s krav på en budgetplan på medellång sikt. Planen för de offentliga finanserna grundar sig på en oberoende prognos för makroekonomin och de offentliga finanserna som gjorts av finansministeriets ekonomiska avdelning i enlighet med artikel 4 i förordning (EU) nr 473/2013. De särskilda uppgifter som gäller stabilitetsprogrammet presenteras i bilaga 5. Denna gång innefattar bilaga 5 till planen för de offentliga finanserna också information som utkastet till budgetplan för 2020 förutsätter.

Statsrådet har i dag, sedan ärendet undergått förberedande behandling i finansutskottet, med stöd av 2 § i statsrådets förordning om en plan för de offentliga finanserna (120/2014), 1 § i förordningen om statsbudgeten (1243/1992) och statsrådets beslut av den 24 april 2003 om principerna för uppgörande av ramförslag för statsfinanserna, budgetförslag samt verksamhets- och ekonomiplaner utfärdat följande plan för de offentliga finanserna samt det beslut om ramarna för statsfinanserna och den utgiftsbegränsning för kommunalekonomin som ingår i planen:

1. Utmaningarna inom ekonomin och den ekonomisk-politiska linjen

Det huvudsakliga målet för den ekonomiska politiken enligt programmet för statsminister Rinnes regering är att öka välfärden. Med detta avses en ekologiskt och socialt hållbar ekonomisk tillväxt, en hög sysselsättning och en hållbar offentlig ekonomi. De viktigaste målen för den ekonomiska politiken under regeringsperioden är följande:

- sysselsättningsgraden höjs till 75 procent och antalet sysselsatta ökar med minst 60 000 före utgången av 2023
- i en normalsituation för den globala ekonomin ska de offentliga finanserna vara i balans 2023
- genom regeringens beslut minskar ojämlikheten och inkomstskillnaderna
- genom regeringens beslut kommer Finland att vara klimatneutralt senast 2035.

Uppgifterna om den avtagande ekonomiska tillväxten inom den internationella ekonomin och särskilt inom euroområdet och övriga framväxande ekonomier kastar en skugga över planeringen av de närmaste årens ekonomiska politik. Även Finlands ekonomiska tillväxt avtar, trots att den makroekonomiska prognos som ligger till grund för planen för de offentliga finanserna inte

inbegriper någon recession. De risker och den osäkerhet som är förknippade med den ekonomiska utvecklingen har emellertid ökat.

Det finanspolitiska handlingsutrymmet begränsas av att den offentliga ekonomin uppvisar ett strukturellt underskott. Underskottet i den offentliga ekonomin har minskat med stöd av det goda konjunkturläget under de senaste åren och av genomförda anpassningsåtgärder, men underskottet har kvarstått trots högkonjunkturen. Den försvagade ekonomiska tillväxten och den ökande osäkerheten möter oss i en situation där utgifterna inom den offentliga ekonomin överstiger inkomsterna och den offentliga skulden i förhållande till bruttonationalprodukten är omkring 60 procent. Riskerna för den offentliga ekonomin ökar också av det växande borgensansvaret.

Befolkningens åldrande ökar årligen de offentliga utgifterna och försvårar balanseringen av de offentliga finanserna. Det växande antalet pensionärer har ökat pensionsutgifterna och minskat arbetspensionsanstaltens överskott redan i flera års tid. Utgifterna för hälso- och sjukvård och omsorg försvagar den finansiella ställningen särskilt för lokalförvaltningen under de kommande åren. Även minskningen av andelen befolkning i arbetsför ålder försvagar möjligheterna till ekonomisk tillväxt och finansieringen av offentliga tjänster och förmåner. På lång sikt ökar utgifterna snabbare än inkomsterna, och därför finns det ett hållbarhetsunderskott i den offentliga ekonomin.

Den avtagande ekonomiska tillväxten och de strukturella problemen inom ekonomin understryker vikten av reformer som ökar sysselsättningen och produktiviteten. Enligt finansministeriets bedömning kan sysselsättningsgraden inte öka till mer än ungefär 73 procent utan åtgärder som förbättrar sysselsättningen. Vi får inte längre motsvarande draghjälp av ett gott konjunkturläge som under de senaste åren till att förbättra sysselsättningen och att balansera den offentliga ekonomin.

För att öka sysselsättningen behövs strukturella reformer som ökar både utbudet av och efterfrågan på arbetskraft. Det behövs också åtgärder för att förbättra matchningen på arbetsmarknaden, eftersom minskningen av arbetslösheten har saktat ned trots att det finns fler lediga jobb nu än under den konjunkturtopp som föregick finanskrisen. Företagens tillgång på kompetent arbetskraft ska tryggas för att begränsningar i utbudet inte ska bromsa upp tillväxten och leda till en spiral av ökande kostnader.

Produktivitetens utvecklingen kan endast indirekt påverkas med ekonomisk-politiska medel. För produktiviteten är det viktigt med en stabil verksamhetsmiljö för företagen och flexibla ekonomiska strukturer som stöder förnyelse. Det är också viktigt att sörja för den finländska exportens konkurrenskraft, i synnerhet som tillväxten inom den finländska exportmarknaden avtar.

Regeringen strävar genom sina beslut efter att minska ojämlikheten samt att följa upp verkningarna av sina åtgärder på inkomstfördelningen.

För att nå klimatneutralitet 2035 måste man snabbt minska växthusgasutsläppen och stärka kolsänkorna. Med tanke på klimatpolitikens genomslagskraft och trycket på den offentliga ekonomin ska åtgärderna vara verkningsfulla och kostnadseffektiva. Samtidigt måste det ses till att de inte får orimliga konsekvenser för någon befolkningsgrupp. För att nå klimatneutralitet krävs det

också ytterligare satsningar på utsläppssnål teknik. I avsnitt 5.7 granskas den i planen för de offentliga finanserna ingående åtgärdshelhet som främjar klimatneutralitet.

Den finanspolitiska linjen

Regeringen ökar de bestående utgifterna inom de offentliga finanserna med ca 1,4 miljarder euro på 2023 års nivå jämfört med den tekniska planen för de offentliga finanserna våren 2019. Satsningar inriktas bl.a. på den sociala tryggheten och social- och hälso-tjänsterna, småbarnspedagogiken, utbildning och forskning samt miljöskydd och klimatpolitiska åtgärder. Ramen för valperioden och utgiftsbegränsningen för den kommunala ekonomin sätts upp med hänsyn till denna utgiftslinje.

De bestående utgiftsökningarna täcks i huvudsak genom diskretionära bestående tilläggsinkomster och omfördelningar. I enlighet med regeringsprogrammet stärks välfärdsstatens finansieringsbas genom beskattningen med ca 0,7 miljarder euro. Avsikten är att de beslut som gäller beskattningen ska främja också klimatmålen. Regeringen stärker skatteunderlaget och höjer de indirekta skatterna. Beskattningen av energi, tobak, alkohol och läskedrycker skärps. Som en kompensation för de ändringar som gäller de indirekta skatterna lindras beskattningen av förvärvsinkomster för låg- och medelinkomsttagare 2020.

Uppnåendet av regeringens sysselsättningsmål på 75 procent stärker de offentliga finanserna så att en del av detta tillskott kan användas för merutgifter. Sådana sysselsättningsåtgärder som krävs för att sysselsättningsmålet ska nås bereds i samarbete med arbetsmarknadsorganisationerna. Hälften av åtgärderna ska vara klara inför regeringens budgetförhandlingar i augusti 2020. Om så inte är fallet omprövas de tidigare beslutade utgiftsökningarna, som fastställts i förhållande till den tekniska planen för de offentliga finanserna.

Under valperioden genomför regeringen som en engångsåtgärd ett program för framtidsinvesteringar som inte ökar de offentliga utgifterna längre 2023. Åtgärderna finansieras i huvudsak med kapitalinkomster så att de inte leder till ytterligare skuldsättning 2023. Inom ramen för programmet avsätts högst 3 miljarder euro för satsningar av engångskaraktär och försök som är av stor betydelse för samhället. I denna plan för de offentliga finanserna har ca 1,4 miljarder euro av finansieringen anvisats för 2020—2022. Dessutom avsätts ur statens bostadsfond satsningar på sammanlagt över 200 miljoner euro åren 2020—2022.

Statsminister Rinnes regering driver en aktiv och ansvarsfull finanspolitik som dimensioneras enligt konjunkturläget. Genom de utgiftsökningar som ingår i regeringsprogrammet kan Finlands ekonomiska tillväxt stödjas när tillväxten inom den internationella ekonomin blir långsammare. Dessutom tas det, som en del av regeln för utgiftsramen för statsfinanserna, i bruk en mekanism som möjliggör en utgiftsökning på högst 1 miljard euro vid en på förhand fastställd exceptionellt allvarlig lågkonjunktur. Den ekonomiska tillväxten stabiliseras inte bara av en aktiv finanspolitik utan också av s.k. automatiska stabilisatorer, dvs. en automatisk ökning av de offentliga utgifterna och en automatisk minskning av skatteinkomsterna i en konjunkturedgång.

Regeringen följer kontinuerligt det ekonomiska läget och uppfyllelsen av sysselsättnings- och balansmålen och reagerar på det sätt som det ekonomiska läget kräver. Regeringen har förbundit

sig att se över åtgärderna i regeringsprogrammet, om genomförandet av åtgärderna äventyrar uppfyllelsen av målen för de offentliga finanserna.

2. Mål och regler som styr skötseln av de offentliga finanserna

Syftet med planen för de offentliga finanserna är att stödja beslutsfattande som gäller den offentliga ekonomin samt iakttagandet av det medelfristiga målet för det strukturella saldot i de offentliga finanserna. I planen finns delar som gäller statsfinanserna, den kommunala ekonomin, lagstadgade arbetspensionsanstalter och andra socialskyddsfonder. Statsrådet gör upp en plan för de offentliga finanserna för valperioden och ser före utgången av april varje år över planen för de följande fyra åren.

Det medelfristiga målet

Statsrådet ställer i enlighet med 2 § i den s.k. finanspolitiska lagen (869/2012)¹⁾ upp ett medelfristigt mål (*Medium-Term Objective* , MTO) på -0,5 procent i relation till BNP för det strukturella saldot i de offentliga finanserna. Detta är den miniminivå som Finland i finanspakten²⁾ har förbundit sig till. De krav som hänför sig till det medelfristiga målet beskrivs och dess uppnående utvärderas i stabilitetsprogrammet (se bilaga 5), där det också ingår en i den s.k. finanspolitiska lagen föreskriven bedömning av uppnåendet av det medelfristiga målet.

Andra finanspolitiska mål

I planen för de offentliga finanserna ställs det i enlighet med 3 § i förordningen om en plan för de offentliga finanserna (120/2014) upp fleråriga mål för saldot i förhållande till bruttonationalprodukten till marknadspris för hela den offentliga sektorns finanser samt utöver dessa ett mål för varje delområde inom de offentliga finanserna. Målen för det strukturella saldot ska ställas upp så att de med beaktande av finansministeriets prognos åtminstone leder till att det mål som ställts upp för det strukturella saldot i de offentliga finanserna uppnås. Dessutom presenteras sådana fleråriga mål för hur skuldsättningen respektive utgifterna i den offentliga sektorn förhåller sig till BNP till marknadspris som motsvarar målen för det strukturella saldot för hela den offentliga sektorns finanser.

Regeringen har som mål att de offentliga finanserna i en normalsituation för den globala ekonomin ska vara i balans 2023 och att den offentliga skuldnivån i förhållande till BNP ska minska.

De fleråriga målen för hela den offentliga sektorns finanser för 2021—2023 presenteras i tabell 1. De nominella målen för det strukturella saldot för delsektorerna inom de offentliga finanserna 2023 är följande:

— underskottet i statsfinanserna högst ½ % i förhållande till BNP,

¹⁾ Lagen om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i fördraget om stabilitet, samordning och styrning inom Ekonomiska och monetära unionen och om tillämpning av fördraget samt om kraven på de fleråriga ramarna för de offentliga finanserna.

²⁾ Fördraget om stabilitet, samordning och styrning inom Ekonomiska och monetära unionen samt den lag som gäller kraven på de fleråriga ramarna för de offentliga finanserna, som trädde i kraft den 1 januari 2013.

- underskottet i lokalförvaltningens ekonomi högst ½ % i förhållande till BNP,
- arbetspensionsanstaltens överskott ca 1 % i förhållande till BNP, och
- saldot för övriga socialskyddsfonder ca 0 % i förhållande till BNP.

Om målen nås leder det till att det medelfristiga målet nås eller att det strukturella saldot blir starkare än så, vilket förutsätts i statsrådets förordning om en plan för de offentliga finanserna.

Avsnitt 3.2 innehåller en uppskattning av hur de finanspolitiska mål som statsminister Rinnes regering ställt upp förverkligas i ljuset av en oberoende prognos som gjorts av finansministeriets ekonomiska avdelning. I avsnitten 5—7 finns för varje undersektor en beskrivning av åtgärderna för att uppnå målen. I avsnitt 8 behandlas åtgärdernas totala effekter på de offentliga finanserna.

Tabell 1. De fleråriga målen för de offentliga finanserna i förhållande till bruttonationalprodukten (%)

	2019	2020	2021	2022	2023
Det nominella saldot för de offentliga samfunden	-1,0	-1,4	-1,0	-0,6	0,0
Offentliga samfunds utgifter	52,7	53,1	52,1	51,4	50,7
Offentliga samfunds bruttoskuld	58,8	58,8	58,7	58,6	58,1

Ramarna för statsfinanserna

Regeringen har förbundit sig till ramförfarandet inom statsfinanserna. Ramen för valperioden ställs så att ramnivån 2023 är 1,4 miljarder euro högre än i det tekniska rambeslutet av den 4 april 2019. Åtgärder enligt regeringsprogrammet samt övriga åtgärder genomförs i den utsträckning det är möjligt inom ramen.

Med hjälp av utgiftsregeln garanteras en utgiftspolitik inom statsfinanserna som är ansvarsfull och långsiktig och främjar ekonomisk stabilitet. Systemet grundar sig på de bindande, reella totala ramarna som gjorts upp för valperioden och i vilka man årligen endast gör behövliga korrigeringar av pris- och kostnadsnivån samt strukturella korrigeringar. Ramsystemet begränsar de utgifter som kan budgeteras i statsbudgeten. Syftet med denna regel är att begränsa de totala utgifter som skattebetalarna ska stå för.

Ramförfarandet fastställer maximibeloppet till ca 80 procent av utgifterna i statsbudgeten. Utanför ramarna lämnas bl.a. utgifter som växlar med konjunkturerna och den automatiska finansieringen, ränteutgifterna för statsskulden och finansinvesteringarna. I de årliga rambesluten ges ramarna för förvaltningsområdena, men det är endast de totala ramarna för valperioden som är bindande. Omfördelningar kan således göras mellan förvaltningsområdena. Mellan ramarna för valperioden och de förvaltningsområdesspecifika ramarna finns utöver tilläggsbudgetreserven också en s.k. ofördelad reserv som fördelas senare. Ramarna för statsfinanserna behandlas i avsnitt 5.

Utgiftsbegränsningen för den kommunala ekonomin

Statsrådets förordning om en plan för de offentliga finanserna förutsätter att regeringen i planen för de offentliga finanserna ställer en sådan euromässig begränsning för de utgiftsändringar som statens åtgärder medför för den kommunala ekonomin som är konsekvent med det uppsatta målet för det strukturella saldot inom den kommunala ekonomin. Utgiftsbegränsningen för den kommunala ekonomin och konsekvenserna för den kommunala ekonomin av statens åtgärder behandlas i avsnitt 6.

3. De ekonomiska utgångspunkterna

Planen för de offentliga finanserna grundar sig på en oberoende prognos för makroekonomin och de offentliga finanserna som gjorts av finansministeriets ekonomiska avdelning i enlighet med artikel 4 i förordning (EU) nr 473/2013. I detta kapitel presenteras utsikterna för makroekonomin och de offentliga finanserna enligt den oberoende prognosen. Prognosen beskrivs närmare i finansministeriets ekonomiska översikt.

3.1. De ekonomiska utsikterna

Ekonomiska konjunkturutsikter 2019—2021

Den ekonomiska tillväxten i Finland kommer att klart avta efter konjunkturuppgången. Det förutspås att Finlands BNP år 2019 kommer att växa med 1,5 % tack vare att den inhemska efterfrågan upprätthåller tillväxten. Den starka tillväxten inom den privata konsumtionen fortsätter. Den gynnsamma sysselsättningsutvecklingen och en tilltagande ökning av förtjänstnivån upprätthåller en ökning av de disponibla inkomsterna. De privata investeringarna ökar endast måttligt. Särskilt byggandet av nya bostäder minskar. Den finländska exporttillväxten minskar till följd av att tillväxten inom världshandeln avtar.

År 2020 avtar den ekonomiska tillväxten till 1,0 procent. Den ekonomiska tillväxten är beroende främst av den inhemska efterfrågan, som växer tack vare ökade offentliga investeringar och ökad konsumtion. Den ökade förtjänstnivån stöder den privata konsumtionen. Värdet av importen och exporten ökar måttfullt på grund av såväl ökad volym som prisstegringar. År 2021 ökar BNP med 0,9 %.

En avtagande ekonomisk tillväxt och en ökning av de nominella lönerna börjar gradvis minska ökningen av efterfrågan på arbetskraft 2020—2021. Då arbetslöshetsgraden sjunker till samma nivå som under konjunkturtoppen före finanskrisen försämras det ansträngda läget på arbetsmarknaden. Det leder till ett större tryck på löneförhöjningar och skapar inom ekonomin flaskhalsar i tillgången på arbetskraft.

Totalt bedöms inflationstrycket öka långsamt under de närmaste åren. Höjningen av inkomstnivån förväntas så småningom i högre grad avspeglas i priserna och konsumtionsefterfrågan förväntas öka stadigt. Ökningen i råvarupriserna är dock måttlig.

Utsikter på medellång sikt

Den ekonomiska tillväxten bedöms avta till under en procent under 2022—2023. Den struktur- omvandling inom ekonomin och befolkningsstrukturen som redan pågått flera år påverkar även de ekonomiska tillväxtutsikterna på lång sikt.

Att befolkningen i arbetsför ålder minskar medför att arbetsinsatsen minskar under de närmaste åren, men det relativa arbetskraftstalet beräknas stiga en aning särskilt i de äldre åldersgrupperna. En annan faktor som begränsar utvecklingen av arbetsinsatsen är den höga strukturella arbetslösheten.

Ökningen av totalproduktiviteten har varit en viktig källa till ekonomisk tillväxt under de senaste decennierna. Under de senaste åren har ökningen av totalproduktiviteten förbättrats, även om dess utveckling fortfarande historiskt sett är svag. Den svagare utvecklingen beror på såväl konjunkturella som strukturella faktorer. Produktionen inom sektorer med hög produktivitet har krympt avsevärt, och hela den ekonomiska strukturen har blivit allt mer serviceorienterad. Totalproduktivitetsens trendmässiga ökning bedöms på medellång sikt vara något under en procent, medan ökningen i början av 2000-talet i genomsnitt var över två procent per år. Totalproduktivitetsens uppskattade trendmässiga ökning är dock klart större än genomsnittet för de senaste tio åren.

Förutom av arbetsinsatsen och totalproduktiviteten påverkas de ekonomiska produktionsförut- sättningarna också av kapitalstocken. Till följd av den svaga ekonomiska situationen bromsade den låga investeringskvoten, som varit fortsatt låg i några år, ökningen av kapitalstocken och för- sämrade därigenom ekonomins framtida tillväxtpotential. Det faktum att investeringskvoten för- bättrats jämfört med de svagaste åren har förbättrat situationen något.

Tabell 2. Samhällsekonomin utveckling

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
BNP:s värde, md euro ¹⁾	225,8	234,5	242,1	249,3	256,6	263,8	270,8
BNP, volymförändring, % ¹⁾	3,1	1,7	1,5	1,0	0,9	0,9	0,7
Arbetslöshetsgrad, %	8,6	7,4	6,5	6,3	6,2	6,3	6,5
Sysselsättningsgrad, %	69,6	71,7	72,5	73,0	73,4	73,4	73,1
Konsumentprisindex, ändring, %	0,7	1,1	1,1	1,4	1,7	1,7	1,7
Lång ränta, 10 år, %	0,5	0,7	0,0	-0,2	-0,1	0,2	0,6

¹⁾ I siffrorna har beaktats Statistikcentralens uppdaterade BNP-nivå från 20.9.2019 samt regeringens beslut vid budget- förhandlingarna

3.2. Utsikterna för den offentliga ekonomin

Den goda konjunkturen i den finländska ekonomin de senaste åren har förbättrat tillståndet för de offentliga finanserna. När konjunkturen försvagas slutar underskottet i den offentliga sektorns finanser att minska. Underskottet börjar öka 2019 och motsvarande utveckling fortsätter de närmaste åren. Trots att ekonomin växer ungefär i potentiell takt överskrider ökningen av utgifterna

ökningen av inkomsterna. Inom de offentliga finanserna råder en strukturell obalans mellan utgifter och inkomster.

Skuldsättningen i den offentliga sektorn i relation till BNP har tillfälligt sjunkit under gränsen på 60 %, men skuldkvoten börjar öka på nytt i början av 2020-talet. År 2018 var skuldkvoten 58,9 % i relation till BNP. Under det goda konjunkturläget minskade skuldkvoten med endast 4 procentenheter, medan den 2009—2015 ökade med över 30 procentenheter. Buffertarna inför nästa recession är tunna.

Det gynnsamma konjunkturläget har bidragit till att dölja strukturella problem inom de offentliga finanserna. Befolkningens åldrande har redan ökat pensionsutgifterna och kommer att öka också hälsovårds- och omsorgsutgifterna i framtiden. Inom den offentliga ekonomin finns det ett hållbarhetsgap som man ännu inte funnit någon lösning på.

Inom den offentliga ekonomin var det 2018 statsförvaltningen¹⁾ som uppvisade det största underskottet. Underskottet minskar ännu 2019 till följd av den måttliga utgiftsutvecklingen, men 2020 börjar underskottet öka igen. De närmaste åren ökar utgifterna till följd av de permanenta och temporära utgiftsökningar som statsminister Rinnes regering genomför. Effekterna dämpas emellertid av de skattehöjningar som regeringen fattat beslut om. Underskottet i statsfinanserna stannar på ca 1 % i förhållande till BNP.

Den finansiella ställningen för lokalförvaltningen försvagades 2018 på grund av en ringa ökning av skatteinkomsterna och samtidigt ökade konsumtionsutgifter. Underskottet inom lokalförvaltningen ökar också 2019 i och med att ökningen av konsumtionsutgifterna har varit fortsatt stark. Den finansiella ställningen för lokalförvaltningen belastas av det ökade servicebehov som följer av att befolkningen blir allt äldre samt av att investeringar har hållits på en hög nivå.

De arbetspensionsanstalter som hör till en socialskyddsfond har uppvisat ett klart överskott. Arbetspensionsanstalternas överskott krymper till en dryg halv procent i förhållande till BNP under de närmaste åren. Å ena sidan ökar pensionsutgifterna i snabb takt och den låga räntenivån dämpar ökningen av kapitalinkomsterna, men å andra sidan ökar inkomsterna av pensionsavgifterna till följd av den måttliga ekonomiska utvecklingen. De övriga socialskyddsfonderna uppvisar ett litet överskott. Arbetslöshetsutgifterna beräknas minska ytterligare och arbetslöshetsförsäkringspremien sänks vid ingången av 2020. En sänkning av premien minskar överskottet från socialskyddsfonderna till nära jämviktsnivå.

Utgiftskvoten, dvs. utgifterna i förhållande till BNP, fortsatte minska 2018. Utgiftskvoten har minskat med över 4 procentenheter sedan 2014. År 2020 stiger utgiftskvoten till följd av utgiftsökningarna enligt programmet för statsminister Rinnes regering. Arbetslöshetsutgifterna sjunker inte heller längre i lika snabb takt som tidigare år. Utgiftskvoten stannar mot slutet av prognosperioden på nära 53 %. Skattekvoten, dvs. förhållandet mellan BNP å ena sidan och skatter och avgifter av skattenatur å andra sidan, har minskat på grund av skattelättnader och konkurrenskraftsavtalet. De närmaste åren stiger skattegraden till följd av skattehöjningarna enligt programmet för statsminister Rinnes regering.

¹⁾ Den offentliga ekonomin i Finland består av statsförvaltningen, lokalförvaltningen och socialskyddsfonderna, som ytterligare indelas i arbetspensionsfonder som sköter den lagstadgade pensionsförsäkringen och i övriga socialskyddsfonder.

Den offentliga ekonomin kan hotas av såväl inre som yttre risker. De inre riskerna hänför sig till genomförandet av regeringsprogrammet. I prognosen har man av utgiftsökningarna av engångsnatur beaktat endast de satsningar på 1,4 miljarder euro som det redan finns beslut om eller som ingår i planen för de offentliga finanserna. Om engångssatsningar görs till det maximibelopp på 3 miljarder euro som anges i regeringsprogrammet, innebär det ett ökat tryck på 1,6 miljarder euro på de offentliga finanserna 2020—2022. I prognosen har inte heller beaktats vare sig den årliga tilläggsbudgetreserven eller den s.k. ofördelade reserven inom ramen för statsfinanserna. De ovannämnda reserverna beaktas i prognosen i takt med att det beslutas om användningen av dem och de riktas till närmare åtgärder. Det finns också skäl att beakta att prognosen för lokalförvaltningen är en kalkyl över utgiftstrycket fr.o.m. 2020, och att den således inte innehåller kommunernas och samkommunernas egna åtgärder för att sanera sin ekonomi. Om sådana åtgärder vidtas påverkar det den offentliga ekonomin på ett gynnsamt sätt.

De yttre riskerna för de offentliga finanserna har en nära koppling till den allmänna ekonomiska utvecklingen. Om det visar sig att den ekonomiska tillväxten blir långsammare än förutspått, blir ökningarna i skatteinkomster mindre än beräknat och exempelvis konjunkturbetingade utgifter för arbetslösheten ökar snabbare än beräknat. Vilka konsekvenser en ekonomisk utveckling som avviker från prognosen har för skatteintäkterna är beroende av de faktorer avvikelser grundar sig på. Ju mer prognosavvikelsen vad gäller den allmänna ekonomiska utvecklingen har sitt ursprung i den inhemska efterfrågan jämfört med förändringar som sker via den yttre efterfrågan, desto större blir konsekvenserna. En annan risk utgör den avsevärda ökningen av villkorliga åtaganden inom den offentliga ekonomin efter finanskrisen 2008. En omfattande realisering av åtagandena ökar de offentliga utgifterna och kan leda till en skarp ökning av skuldkvoten under en recession.

Tabell 3. Den offentliga ekonomins centrala nyckeltal enligt nationalräkenskaperna, i förhållande till bruttonationalprodukten (%)

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Skatter och socialskyddsavgifter	43,0	42,3	41,9	42,2	42,1	42,1	42,1
Offentliga samfunds utgifter	53,7	53,1	52,7	53,1	53,0	52,9	52,9
Offentliga samfunds netto- upplåning	-0,7	-0,8	-1,0	-1,4	-1,5	-1,5	-1,4
— Statsförvaltningen	-1,8	-1,2	-0,9	-1,2	-1,1	-1,0	-0,9
— Lokalförvaltningen	-0,2	-0,9	-1,2	-0,9	-1,1	-1,2	-1,2
— Arbetspensionsanstalterna	1,0	1,0	0,8	0,7	0,6	0,6	0,6
— Övriga socialskyddfonder	0,3	0,3	0,2	0,1	0,1	0,1	0,0
Primärt saldo	-0,4	-0,7	-0,9	-1,3	-1,5	-1,5	-1,4
Strukturellt saldo	-0,8	-1,0	-1,3	-1,4	-1,6	-1,6	-1,4
Offentliga samfunds bruttoskuld	60,8	58,9	58,8	58,8	59,7	60,6	61,6
Statsskulden ¹⁾	46,8	44,8	44,4	43,9	44,3	44,5	44,9

¹⁾ FM:s ekonomiska avdelnings bedömning av statsskulden avviker från den bedömning som gjorts utifrån budgeteringen, bl.a. på grund av uppdaterade inkomstprognoser.

Iakttagandet av finanspolitiska regler och mål

Huvuddelen av de finanspolitiska mål som statsminister Rinnes regering ställt upp kan inte nås utan att nya åtgärder som förbättrar sysselsättningen och den offentliga ekonomin vidtas under regeringsperioden. Enligt finansministeriets oberoende prognos ökar underskottet i de offentliga finanserna under de närmaste åren och uppgår 2023 till 1,4 % i relation till BNP.

Statsförvaltningen och lokalförvaltningen ser ut att inte nå upp till de nominella mål för det strukturella saldot som ställts upp för dem. Underskottet inom bägge sektorer kommer enligt prognosen att vid slutet av regeringsperioden ligga på omkring en procent i relation till BNP, när målet är att underskotten inom sektorerna inte överstiger 0,5 % i relation till BNP. Enbart iakttagande av ramarna för statsfinanserna och utgiftsbegränsningen för den kommunala ekonomin leder således inte till att målen för det strukturella saldot uppnås. En förutsättning för att målen ska nås är att sysselsättningen och produktiviteten ökar. Även arbetspensionsanstaltarnas överskott underskrider det överskottsmål på en procent som ställts upp för dem. Arbetspensionsanstaltarnas överskott ser ut att bli 0,6 procent i förhållande till BNP under 2021—2023. Arbetspensionsanstaltarnas finansiella ställning försvagas av den exceptionellt låga räntenivån. De övriga socialskyddsfonderna är fortsättningsvis i balans i enlighet med målet.

Enligt prognosen ligger skulden i relation till BNP åren 2018—2019 på något under 60 procent, men börjar öka på nytt under de första åren av 2020-talet. Skuldkvoten ökar till följd av underskotten för staten och lokalförvaltningen, av det försvagade konjunkturläget samt fr.o.m. 2021 av den finansiering av jaktplansupphandlingen som ingår i anslagsramarna för statsfinanserna. Skuldkvoten börjar öka även utan finansieringen av jaktplansupphandlingen.

De fleråriga målen för det nominella saldot i de offentliga finanserna samt skuldsättningen respektive utgifterna i den offentliga sektorn i förhållande till bruttonationalprodukten kommer inte att uppnås enligt prognosen utan tilläggsåtgärder (se tabell 1 i stabilitetsprogrammet). Konvergensten mot det medelfristiga målet för det strukturella saldot bedöms i stabilitetsprogrammet (bilaga 5).

Saldot för de offentliga samfunden och deras skulder enligt saldot och skulderna för de centrala sektorerna och enheterna utanför de centrala sektorerna

Saldot för de offentliga samfunden uppvisar 2019 fortfarande ett underskott. Även den centrala sektorn inom statsförvaltningen, budgetekonomin, uppvisar, uttryckt i bokföringstermer, ett underskott även om det betalades av på skulden inom statens budgetekonomi 2018. Statsförvaltningen uppvisar ett underskott även 2019—2023. Lokalförvaltningens centrala sektor, dvs. kommunerna och samkommunerna, uppvisar ett klart underskott de kommande åren. Socialskyddsfonderna uppvisar ett överskott. Det sammanräknade underskottet för enheterna utanför de centrala sektorerna är ca 0,2 % i förhållande till BNP.

De offentliga samfundens konsoliderade EDP-skuld i förhållande till BNP förblir oförändrad 2019. Skuldkvoten för de centrala sektorerna utjämnas tillfälligt, men börjar åter öka fr.o.m. 2021. Största delen av skulden utgörs av skulden inom statens budgetekonomi. Också kommunerna och samkommunerna har avsevärda skulder. Av enheterna utanför de centrala sektorerna har främst fastighetsbolagen och några andra enheter skulder. Skulderna för enheterna utanför de

centrala sektorerna växer långsamt i samma mån som enheternas underskott årligen. En lista över de enheter som hör till de offentliga samfundens undersektorer finns på Statistikcentralens webbplats¹⁾.

Tabell 4. Saldot för de offentliga samfunden och deras skulder i förhållande till BNP enligt centrala sektorer och enheter utanför de centrala sektorerna

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Offentliga samfund sammanlagt							
Saldo i förhållande till BNP	-0,7	-0,8	-1,0	-1,4	-1,5	-1,5	-1,4
Skulder i förhållande till BNP	60,8	58,9	58,8	58,8	59,7	60,6	61,6
Centrala sektorer sammanlagt							
Saldo i förhållande till BNP	-0,4	-0,6	-0,8	-1,2	-1,3	-1,3	-1,2
Skulder i förhållande till BNP	58,7	57,1	56,9	56,7	57,5	58,3	59,2
Utomstående enheter sammanlagt							
Saldo i förhållande till BNP	-0,3	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Skulder i förhållande till BNP	2,1	1,9	2,0	2,1	2,2	2,4	2,5

3.3. Omstruktureringen av ekonomin, befolkningens stigande medelålder och hållbarheten inom den offentliga ekonomin

Den finländska ekonomin har under det senaste decenniet lidit av en strukturomvandling inom industrin som har försämrat möjligheterna till ekonomisk tillväxt. Finlands bruttonationalprodukt överskred den nivå som rådde före finanskrisen 2008 först 2018 och produktivitetstillväxten är fortsatt svag. De kommande årens tillväxtutsikter försvagas dessutom av att befolkningen i arbetsför ålder minskar. Den offentliga ekonomins svaga tillstånd har påverkats inte bara av den långa recessionen utan också av den snabba ökningen av antalet pensionärer. Bland annat de ökade pensionsutgifterna är en förklaring till att den offentliga ekonomin trots högkonjunkturen inte har lyckats uppvisa ett överskott.

Situationen med de stora årskullarna som går i pension är bara en början på de utmaningar gällande befolkningsutvecklingen som Finland står inför under de kommande årtiondena. Försörjningskvoten har på tio år försvagats från ca 50 personer att försörja (personer under 15 år och över 65 år) till ca 60 personer per 100 personer i arbetsför ålder. Enligt befolkningsprognosen kommer försörjningskvoten att försämrats åtminstone under de följande 50 åren: år 2070 beräknas det i Finland finnas 80 personer att försörja per 100 personer i arbetsför ålder.

Hållbarhetsunderskottet inom den offentliga ekonomin är fortsättningsvis omfattande, vilket innebär att den offentliga ekonomins inkomster inte på lång sikt räcker till för att täcka utgifterna. Den allt större andelen äldre befolkning ökar i synnerhet hälsovårds- och omsorgsutgifterna, och det nuvarande totala skatteuttaget räcker inte till för att finansiera dem i framtiden. Dessutom

¹⁾ https://www.stat.fi/meta/luokitukset/_linkki/soveltamisp.html

minskar befolkningen i arbetsför ålder, vars skatter finansierar välfärdstjänsterna och den sociala tryggheten. En permanent obalans mellan inkomster och utgifter hotar därför att på lång sikt öka skuldsättningen så att den blir okontrollerbar.

Finansministeriet beräknar att hållbarhetsunderskottet är drygt 4½ % i förhållande till BNP. I enlighet med detta ska den offentliga ekonomin anpassas varaktigt med drygt 4,5 % i förhållande till BNP eller det framtida utgiftstrycket dämpas genom strukturella reformer, för att man på lång sikt kan nå balans i fråga om inkomster och utgifter. Hållbarhetsunderskottet utgörs framför allt av kostnader i anslutning till befolkningens stigande medelålder. I uppskattningen av hållbarhetsunderskottet görs det antaganden om den framtida utvecklingen, som är förenade med osäkerhet. Trots osäkerheten erbjuder beräkningen en konsekvent metod att granska den offentliga ekonomins kommande utmaningar och metoder att klara av dem.

4. Statens finansiella åtaganden och risker

Statens åtaganden kan delas in i direkta åtaganden och villkorliga åtaganden, som för staten t.ex. genom borgen kan medföra en betalningsskyldighet. Statens finansiella åtaganden och de risker som är förenade med dem kan uppstå på olika håll inom statens budgetekonomi, statens fonder eller statens affärsverk. Staten kan även få faktiskt ansvar t.ex. för att trygga kontinuiteten i samhällets funktioner, trots att en lag eller ett avtal inte direkt förpliktar staten till det. Det kan i kris-situationer finnas behov av att utreda statens åtaganden t.ex. inom kommuner, statliga bolag eller finansmarknaden.

I tabellen ingår en sammanfattning av statens tillgångar och av det nominella värdet för vissa definierbara åtaganden. Det är svårt att göra en entydig bedömning av riskerna i samband med åtagandena, och därför används i denna granskning för tydlighetens skull de nominella värdena för åtagandena. Uppgifterna om statens reala och finansiella förmögenhet baserar sig på finansräkenskaper. När det gäller den finansiella förmögenheten presenteras i tabellen dessutom vissa viktiga, offentligt noterade aktieinnehav. Utöver dessa äger staten eller är delägare i flera andra företag för vilka värderingen baserar sig på bokföringsvärdet.

I statens finansieringstillgångar kan värdet av bolagsinnehaven variera märkbart, bl.a. till följd av konjunkturerna. Staten har 2007—2018 genom sitt ägande fått utdelningsinkomster på 1,1—1,9 miljarder euro per år. År 2018 uppgick statens utdelningsinkomster till ca 1,4 miljarder euro.

Tabell 5. Sammanfattning av statens åtaganden och risker, md euro

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Tillgångar							
Statens realltillgångar	51,1	52,4	53,2	52,7	53,1	53,4	
% av BNP	25,6	25,8	25,9	25,1	24,6	23,8	
Statens finansiella förmögenhet	58,5	59,5	60,4	61,1	61,4	64,0	66,1
% av BNP	29,3	29,3	29,4	29,1	28,4	28,6	28,5 ¹⁾
— varav							
Statskassan	7,4	4,6	3,1	4,4	3,1	3,0	2,1

Tabell 5. Sammanfattning av statens åtaganden och risker, md euro

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Solidium	7,2	8,2	7,6	6,8	7,8	8,6	6,8
Övrigt noterat aktieinnehav	7,8	9,5	10,9	10,2	11,5	15,2	17,3
Bostadsfondens fordringar	7,5	6,9	6,4	5,9	5,2	4,6	4,2
Åtaganden							
Statsskulden	83,9	89,7	95,1	99,8	102,3	105,8	105,0
% av BNP	42,0	44,1	46,3	47,5	47,3	47,3	45,2 ¹⁾
Kommunernas skuld	13,0	14,9	16,8	18,0	19,0	19,2	20,1
% av BNP	6,5	7,3	8,2	8,6	8,8	8,6	8,7 ¹⁾
Statsborgen ²⁾	33,7	35,0	39,2	44,2	46,1	52,3	56,6
% av BNP	16,9	17,2	19,1	21,1	21,3	23,4	24,4 ¹⁾
— Finnvera	14,8	14,6	17,5	22,6	22,6	27,7	30,3
— Studielån	1,5	1,6	1,8	2,0	2,3	2,7	3,4
— EFSF	5,1	6,2	6,6	6,2	6,3	7,0	7,0
— Finlands Bank	0,8	0,7	0,6	0,5	0,6	0,4	0,5
— Statliga fonder	10,2	11,2	11,8	12,3	13,2	13,8	14,6
— Övriga	1,2	0,8	0,9	0,6	1,1	0,6	0,8
Kapitalåtaganden	17,0	17,1	17,2	17,8	18,0	17,9	17,9
% av BNP	8,5	8,4	8,4	8,5	8,3	8,0	7,7 ¹⁾
Övriga åtaganden	119,0	117,8	132,9	130,8	129,5	128,3	127,6
% av BNP	59,6	57,9	64,7	62,3	59,9	57,3	55,0 ¹⁾
— Budgetekonomin ³⁾	117,0	115,4	130,4	128,3	126,9	125,5	124,7
— Fondekonomin	0,5	0,6	0,7	0,9	1,2	1,6	1,7
— Affärsverken	1,5	1,8	1,8	1,6	1,4	1,2	1,2

¹⁾ Förhandsbesked

²⁾ Statsborgen och statsgarantierna presenteras närmare i bilaga 12 till statsbokslutet.

³⁾ Innehåller pensionsansvar. Pensionsansvaret var 92,1 miljarder euro vid utgången av 2018.

De största delområdena när det gäller statens åtaganden är statsskuld, pensionsansvar, statsborgen och statsgarantier. Pensionsansvaret beräknades till 92,1 miljarder euro vid utgången av 2018. Den största ökningen under de senaste 10 åren har skett i statsskulden, de statliga borgensförbindelserna och statsgarantierna. Statsskulden har sedan 2008 ökat från 54 miljarder euro till 105 miljarder euro år 2018. Statens borgens- och garantistock har sedan 2010 ökat från 23,2 miljarder euro till 56,6 miljarder euro vid utgången av 2018.

I synnerhet borgensstocken i anslutning till Finnvera och statens fonder har ökat. Av fondernas borgensstock på 14,6 miljarder euro utgörs största delen - 14,5 miljarder euro vid utgången av 2018 - av de garantier som ställts via Statens bostadsfond. Ökningen i Finnveras borgensförbindelser har gällt exportgarantier och Finnveras medelsanskaffning. Exportgarantiernas andel uppgick vid utgången av 2018 till 19,7 miljarder euro, av vilket det utnyttjade ansvarsbeloppet var

10,3 miljarder euro. Vid exportfinansiering är det typiskt att borgensansvaret koncentreras till vissa branscher och till stora grupper av kunder. Ökningen i Statens bostadsfonds borgensstock har främst gällt sådan finansiering av hyreshus och bostadsrättshus som garanteras av staten och den garantistocken uppgick vid utgången av 2018 till 12,4 miljarder euro. Garantistocken för privatpersoners bostadslån uppgick vid utgången av 2018 till 2,1 miljarder euro. Finansieringen av hyreshus och bostadsrättshus är förknippad med en central risk när det gäller objekt som finansierats med statslån och beviljats statsborgen och som ligger i avfolkningsområden där beläggningen försvagas och värdet på fastigheterna sjunker. Utöver borgensansvaret är en avsevärd del av bostadsfinansieringen med statsborgen förbunden med statens räntestöd, som vid stigande räntnivåer ökar statens betalningsansvar.

I internationellt perspektiv är borgensförbindelserna inom den offentliga sektorn i Finland på hög nivå. Det är svårt att jämföra de nominella värdena för borgensförbindelser mellan olika länder bl.a. på grund av olika rapporteringspraxis. Enligt tillgängligt material från Eurostat var borgensförbindelserna inom Finlands offentliga finanser som helhet i förhållande till totalproduktionen de högsta bland EU-länderna 2017. Även i fråga om statsborgen är Finlands borgensnivå den högsta bland EU-länderna. Stocken för statsborgen växte i Finland snabbast i hela EU-området 2013—2017.

Till de villkorliga åtagandena räknas också de infodringsbara kapitalåtagandena gentemot internationella institut, som uppgår till ca 17,9 miljarder euro. Största delen av kapitalåtagandena har sedan 2012 bestått av de kapitalåtaganden som hänför sig till Europeiska stabilitetsmekanismen (ESM), vilka uppgår till 11,1 miljarder euro. Finlands totala borgensansvar för skötseln av den eurokris som började 2010 uppgick vid utgången av 2018 till ca 10,3 miljarder euro varav borgensansvaret för Europeiska finansiella stabiliseringsfaciliteten (EFSF) uppgick till 7,0 miljarder euro och den betalda kapitalandelen för Europeiska stabilitetsmekanismen till 1,4 miljarder euro.

Riskerna i samband med de offentliga finanserna är ofta på många sätt bundna till den allmänna ekonomiska utvecklingen. I ett exceptionellt svårt ekonomiskt läge kan de offentliga finanserna försvagas genom samtidig påverkan av flera olika faktorer. Riskerna i samband med makroutvecklingen, den offentliga skuldsättningen, den offentliga sektorns ägande, beviljade lånegarantier och exportgarantier samt övriga åtaganden inom den offentliga sektorn korrelerar med varandra. Under normala konjunkturväxlingar realiserar vanligen endast en del av riskerna, men vid en omfattande extern chock kan riskerna för statsfinanserna vara avsevärda.

Kostnaderna för realisering av statens åtaganden kan utgöra en betydande börda för nationalekonomin. Detta betonar vikten av en noggrann riskbedömning och riskhantering vid finansiella beslut som är bindande för staten och vid hanteringen och uppföljningen av åtagandena.

Statens finansiella åtaganden och de risker som är förenade med dem behandlas närmare i den risköversikt som offentliggörs av finansministeriet.

5. Statsfinanserna

Beslutet om ramarna för statsfinanserna skapar en bindande fyraårig ram för regeringsperioden för statsminister Rinnes regering. Rambeslutet grundar sig på det tekniska rambeslut som slogs fast den 4 april 2019 och som justeras för åren 2020—2023 med beaktande av de korrigeringar

som regeringsprogrammet medför, priskorrigeringar och strukturella korrigeringar samt finansministeriets nyaste prognos.

5.1. Rambestämmelsen för statsfinanserna

Statsminister Rinnes regering fortsätter med ramförfarandet inom statsfinanserna. Som bilaga 3 till regeringsprogrammet ingår en utgiftsregel som styr budgetekonomins utgiftsutveckling under hela valperioden. I detta rambeslut slår regeringen fast de reella ramarna för statsfinanserna 2020—2023. Systemet med ramar för statsfinanserna grundar sig på de bindande, reella totala ramar som gjorts upp för valperioden och i vilka man årligen endast gör behövliga justeringar av pris- och kostnadsnivån samt strukturella korrigeringar. Ramsystemet grundar sig på ex ante-utvärdering, vilket innebär att systemet begränsar de utgifter som kan budgeteras i statsbudgeten.

I regeringsprogrammet konstateras det att ramnivån för statsfinanserna för 2023 är 1,4 miljarder euro högre än i det tekniska rambeslutet. I regeringsprogrammet slogs inte ramnivån för 2020—2022 fast, men den har härletts ur beslut enligt bilagorna 1 och 2 till regeringsprogrammet. I ramnivån för 2020—2022 har man också berett sig för oförutsedda anslagsbehov. För tilläggsbudgetarna reserverar regeringen årligen 300 miljoner euro av ramen (undantaget 2023 då tilläggsbudgetreserven är 100 miljoner euro). Dessutom har regeringen fattat beslut om en ramreservering på 1,7 miljarder euro för 2021—2022 för framtidsinvesteringar. Om en del av ramreserveringen blir oanvänd, sänks ramnivån i enlighet med det.

Av tabellen nedan framgår hur ramen för valperioden bildas.

Ramen för valperioden 2020—2023 (2020 års priser), mn euro

	2020	2021	2022	2023
Rambeslutet 4.4.2019	44 853	46 417	46 582	46 716
Utgifter enligt regeringsprogrammet som ingår i ramen, sammanlagt	2 058	2 884	2 518	1 400
— permanenta ytterligare satsningar i ramutgifterna	1 078	1 375	1 318	1 370
— permanenta omfördelningar av ramutgifterna	-50	-50	-125	-100
— framtidsinvesteringar av engångsnatur (ramutgifter)	730	419	175	
— reservering för finansiering av framtidsinvesteringar		840	850	
— tilläggsbudgetreserv	300	300	300	100
Överföring av förra valperiodens kompensationer för kommunernas skatteinkomstförluster till ramen	1 012	1 012	1 012	1 012
Andra strukturella ändringar i ramnivån	-251	-191	-293	-388
Pris- och kostnadsjusteringar i ramnivån	-45	-37	-38	-34
Reservering för oförutsedda utgiftsbehov åren 2020—2022	150	244	135	
Ramnivå för valperioden (inkl. tilläggsbudgetreserv)	47 778	50 329	49 915	48 706

När valperioden byts ska i ramen inkluderas de kompensationer som under tidigare valperioder anvisats kommunerna för ändringar av beskattningsgrunderna och som står utanför ramen. Endast den pågående valperiodens kompensationer till kommunerna på grund av ändringar i beskattningsgrunderna står utanför ramen. Dessutom sänks ramnivån i enlighet med regeringsprogrammet på ett sätt som motsvarar de ändringar som görs i systemet med återbäring av energi-

skatt. I ramen för valperioden görs dessa tekniska korrigeringar samt andra strukturella ändringar. Justeringarna av pris- och kostnadsnivån sänker den totala nivån på utgifterna i ramen för 2020—2023 med ca 40 miljoner euro jämfört med den tekniska planen för de offentliga finanserna från våren 2019. Redan i den tekniska planen för de offentliga finanserna beaktades lagstadgade indexhöjningar normalt efter åren med frysningar. De strukturella korrigeringarna och justeringarna av pris- och kostnadsnivån beskrivs närmare i bilaga 2.

5.2. Utgiftsutvecklingen inom budgetekonomin och anslagsramen

Utvecklingen av utgifterna inom budgetekonomin 2020—2023

Utgifterna inom budgetekonomin beräknas 2020 uppgå till ca 57,6 miljarder euro, vilket är ca 2,1 miljarder euro mera än i den ordinarie budgeten för 2019. Förändringen beror framför allt på de permanenta utgiftsökningar som följer av regeringsprogrammet för statsminister Rinne samt på tidsbegränsade tillägg 2020—2022 särskilt för regeringens framtidsinvesteringar. Även de indexförhöjningar som görs till fullt belopp samt compensationerna till kommunerna för konsekvenserna av ändringar i beskattningsgrunderna syns som en utgiftsökning jämfört med 2019. Däremot minskar ränteutgifterna för statsskulden.

Fram till 2023 kommer utgifterna i budgeten att stiga till ca 59,2 miljarder euro. Ökningen beror bl.a. på att utgifterna för jaktplansanskaffningen budgeterats till 2021—2023, att de permanenta utgiftsökningar som statsminister Rinnes regering genomför ökar gradvis, att de åldersrelaterade utgifterna ökar och att det görs vissa ändringar i utgifterna utanför ramen. Utgifterna inom budgetekonomin beräknas under ramperioden 2020—2023 öka nominellt med i genomsnitt ca 3 % per år. Den reella årliga utgiftsökningen beräknas vara ca 1 %.

Jämfört med det tekniska rambeslutet från våren 2019 ökar utgifterna inom förvaltningsområdena med i genomsnitt ca 1,6 miljarder euro per år. Förändringen beror framför allt på de permanenta utgiftsökningar och utgiftsökningar av engångsnatur som följer av programmet för statsminister Rinnes regering. Däremot minskar de årliga ränteutgifterna för statsskulden med i genomsnitt ca 0,5 miljarder euro.

Utgifter utanför ramen

En del av utgifterna inom budgetekonomin är så att säga utanför ramen. Utgiftsregeln sätter ett maximibelopp för ungefär fyra femtedelar av utgifterna inom budgetekonomin. Utanför ramarna lämnas bl.a. de konjunkturrelaterade utgifterna, utgifterna för finansiella investeringar, ränteutgifterna för statsskulden och de utgifter där staten fungerar som teknisk förmedlare av medfinansiering från utomstående. Dessutom har överföringen till televisions- och radiofonden sedan 2018 behandlats som en post utanför ramen.

Utgifterna utanför ramen beräknas 2020 uppgå till ca 10,2 miljarder euro, vilket är ca 1,2 miljarder euro mindre än i den ordinarie budgeten för 2019. Av detta belopp förklaras ca 1,0 miljard euro av att det när valperioden byts görs en teknisk överföring av den föregående valperiodens compensationer till kommunerna på grund av ändringar i beskattningsgrunderna, så att compensationerna som står utanför ramen förs in i ramen.

Under ramperioden ökar utgifterna utanför ramen med över 0,5 miljarder euro så att de uppgår till ca 10,7 miljarder euro på 2023 års nivå. Kompensationerna till kommunerna för förlorade skatteinkomster ökar under hela ramperioden, närmast till följd av de indexjusteringar som görs i beskattningen av förvärvsinkomster. Dessutom ökar nivån på mervärdesskatteutgifterna avsevärt 2021 till följd av mervärdesskatteutgifter i anslutning till försvarsmaktens jaktplansanskaffningar.

Jämfört med det tekniska rambeslutet från i våras minskar utgifterna utanför ramen med ca 0,9—1,4 miljarder euro per år. Förändringen beror främst på att de kompensationer som under förra valperioden betalats på grund av ändringar i beskattningsgrunderna tekniskt tas in i ramen. Dessutom beräknas nivån på ränteutgifterna för statsskulden sjunka avsevärt enligt den nya prognosen för räntenivån (ca 0,4—0,7 miljarder euro per år). Däremot ökar mervärdesskatteutgifterna närmast till följd av sådana projekt och upphandlingar som följer av regeringsprogrammet. Även behovskalkylerna över de konjunkturrelaterade utgifterna har justerats uppåt något i jämförelse med det tekniska rambeslutet.

	2020	2021	2022	2023
Konjunkturrelaterade utgifter	4,4	4,2	4,2	4,2
Kompensation till kommunerna på grund av ändringar i beskattningsgrunderna	0,3	0,5	0,7	0,8
Utgifter motsvarande inkomster från EU	1,1	1,1	1,1	1,1
Utgifter motsvarande intäkterna av penningspelsverksamhetens vinstmedel	1,0	1,0	1,0	1,0
Ränteutgifter	0,9	0,7	0,7	0,7
Finansiella investeringar	0,3	0,3	0,3	0,3
Tekniska genomgångsposter	0,4	0,3	0,3	0,4
Mervärdesskatteanslag	1,3	1,7	1,7	1,7
Överföring till statens televisions- och radiofond	0,5	0,5	0,5	0,5
Sammanlagt	10,2	10,4	10,5	10,7

Justeringar av pris- och kostnadsnivån samt strukturella ändringar

I regeringsprogrammet konstateras det att utöver de strukturella justeringarna av ramarna justeras ramarnas totala nivå i motsvarande grad som prisnivån förändras. Justeringarna av pris- och kostnadsnivån och de strukturella ändringarna behandlas närmare i bilaga 2.

Tabell 6. Ramarna för statsfinanserna enligt förvaltningsområde samt en uppskattning av utgifterna utanför ramen 2020—2023, mn euro enligt pris- och kostnadsnivån 2020

	2020 budgetprop.	2021	2022	2023
23. Statsrådets kansli	194	190	190	190
Uppskattning av utgifterna utanför ramen	25	25	25	25
Sammanlagt	219	215	215	214
24. Utrikesministeriet	1 103	1 126	1 150	1 187
Uppskattning av utgifterna utanför ramen	153	153	154	154
Sammanlagt	1 256	1 279	1 304	1 341
25. Justitieministeriet	907	903	902	913
Uppskattning av utgifterna utanför ramen	47	47	47	47
Sammanlagt	954	949	949	960
26. Inrikesministeriet	1 389	1 360	1 338	1 336
Uppskattning av utgifterna utanför ramen	131	120	145	144
Sammanlagt	1 520	1 480	1 483	1 480
27. Försvarsministeriet	2 791	4 247	4 268	4 260
Uppskattning av utgifterna utanför ramen	367	738	741	739
Sammanlagt	3 158	4 984	5 009	5 000
28. Finansministeriet	17 785	18 108	17 961	18 180
Uppskattning av utgifterna utanför ramen	708	896	1 095	1 282
Sammanlagt	18 493	19 004	19 056	19 463
29. Undervisnings- och kulturministeriet	6 237	6 208	6 250	6 165
Uppskattning av utgifterna utanför ramen	600	592	571	571
Sammanlagt	6 837	6 800	6 822	6 736
30. Jord- och skogsbruksministeriet	1 773	1 653	1 617	1 588
Uppskattning av utgifterna utanför ramen	916	960	947	942
Sammanlagt	2 689	2 613	2 564	2 531
31. Kommunikationsministeriet	2 525	2 396	2 379	2 240
Uppskattning av utgifterna utanför ramen	964	969	989	964
Sammanlagt	3 490	3 365	3 368	3 204
32. Arbets- och näringsministeriet	2 318	2 354	2 125	2 119
Uppskattning av utgifterna utanför ramen	545	458	429	430
Sammanlagt	2 863	2 812	2 554	2 548
33. Social- och hälsovårdsministeriet	9 954	10 079	10 102	9 948
Uppskattning av utgifterna utanför ramen	4 826	4 685	4 626	4 643
Sammanlagt	14 780	14 764	14 728	14 591
35. Miljöministeriet	268	282	196	195
Uppskattning av utgifterna utanför ramen	9	9	9	9
Sammanlagt	278	291	206	204
36. Räntor på statsskulden	-	-	-	-
Uppskattning av utgifterna utanför ramen	873	745	673	745
Sammanlagt	873	745	673	745
Ramarna för förvaltningsområdena				
sammanlagt¹⁾	47 378	49 039	48 615	48 462
Uppskattning av utgifterna utanför ramen sammanlagt	10 174	10 406	10 460	10 707
Huvudtitlarna sammanlagt	57 552	59 444	59 076	59 168

Tabell 6. Ramarna för statsfinanserna enligt förvaltningsområde samt en uppskattning av utgifterna utanför ramen 2020—2023, mn euro enligt pris- och kostnadsnivån 2020

	2020 budgetprop.	2021	2022	2023
Ramen för valperioden	47 778	50 329	49 915	48 706
— Ramarna för förvaltningsområdena sammanlagt ¹⁾	47 378	49 039	48 615	48 462
— Tilläggsbudgetreserv	300	300	300	100
— Ofördelad reserv	100	150	150	144
— Reservering för framtidsinvesteringar	-	840	850	-

¹⁾ Huvudtitlarna 21 och 22 ingår i slutsumman.

5.3. Budgetekonomins riktlinjer 2020—2023

Regeringens permanenta utgiftsökningar

I regeringsprogrammet för statsminister Rinnes regering drog man upp riktlinjer för permanenta utgiftsökningar i de offentliga finanserna till ett belopp av sammanlagt 1,4 miljarder euro på 2023 års nivå jämfört med den tekniska planen för de offentliga finanserna våren 2019. Satsningar inriktas bl.a. på den sociala tryggheten och social- och hälso tjänsterna, småbarns pedagogiken, utbildning och forskning samt miljöskydd och klimatpolitiska åtgärder. Vad utgiftsökningarna innefattar anges närmare i bilaga 1 till regeringsprogrammet.

I ramen för statsfinanserna har tidpunkterna för utgiftsökningarna preciserats så att ökningen i de permanenta utgifterna är ca 1,1 miljarder euro 2020, ca 1,4 miljarder euro 2021, ca 1,3 miljarder euro 2022 och ca 1,4 miljarder euro 2023. Periodiseringen av utgifterna har granskats med beaktande av beredskapen att inleda reformer eller anskaffningar och finanspolitiken som helhet. De permanenta utgifternas indelning i strategiska helheter granskas i tabellen nedan.

De permanenta tilläggsatsningarna från statsminister Rinnes regering enligt strategiska helheter, miljoner euro

	2020	2021	2022	2023
Ett klimatneutralt Finland som tryggar den biologiska mångfalden	57	95	107	108
Finland - större än sin storlek i världen	83	86	91	100
Den trygga rättsstaten Finland	32	42	50	69
Ett livskraftigt Finland	422	458	274	191
Ett Finland där förtroende och en jämlik arbetsmarknad råder	33	66	75	70
Ett rättvist, jämlikt och inkluderande Finland	414	521	562	619
Kunnandets, bildningens och innovationernas Finland	38	108	159	213

Framtidsinvesteringar av engångsnatur 2020—2022

Regeringen har beslutat om ett program för framtidsinvesteringar på 1,4 miljarder euro för att finansiera engångsinvesteringar och försök som har stor samhällelig betydelse. Åtgärderna finansieras i huvudsak med statens kapitalinkomster. Av satsningarna fördelas 750 miljoner euro på 2020, 439 miljoner euro på 2021 och 175 miljoner euro på 2022. Dessutom avsätts ur statens bostadsfond satsningar på sammanlagt över 200 miljoner euro år 2020—2022.

För resten av framtidsinvesteringsprogrammet, som omfattar ca 1,7 miljarder euro, har man gjort en ramreservering för åren 2021 och 2022. Vid budgetförhandlingarna hösten 2020 fattas beslut om verkställandet av programmet som en del av granskningen av sysselsättningsåtgärderna och utgiftsökningarna enligt regeringsprogrammet. Om en del av ramreserveringen blir oanvänd, sänks ramnivån i enlighet med det.

Framtidsinvesteringar av engångsnatur, miljoner euro

Förvaltningsområde	2020	2021	2022
UM	14,4	10,3	
JM	6,0	5,5	3,0
IM	18,0	3,0	
FM	14,3	1,3	
UKM	205,4	130,0	120,0
JSM	196,5	35,8	19,1
KM	40,0	25,0	
ANM	151,4	114,1	7,2
SHM	34,1	36,4	26,0
MM	69,4	77,9	
Sammanlagt	750,4	439,3	175,3

Minskningar i reservationsanslagen och i omkostnaderna

I överensstämmelse med regeringsprogrammet minskas nivån på momenten för reservationsanslag permanent med sammanlagt 50 miljoner euro från och med 2020. Minskningarna riktas till de anslag där användningen under de senaste åren utan grund har stannat på en nivå som är betydligt under den budgeterade. I tabellen nedan anges det hur minskningarna i reservationsanslagen fördelas på de olika förvaltningsområdena.

Fördelningen av de årliga besparingarna i reservationsanslagen enligt förvaltningsområde, miljoner euro

Förvaltningsområde	Minskning 2020—2022	Minskning 2023
SRK	0,5	0,5
UM	1	1
JM	-	1,5
IM	2,1	2

Fördelningen av de årliga besparingarna i reservationsanslagen enligt förvaltningsområde, miljoner euro

Förvaltningsområde	Minskning 2020—2022	Minskning 2023
FSM	2,6	2,5
FM	15,5	15
UKM	6,2	6
JSM	5,2	5
KM	3,6	3,5
ANM	7,2	7
SHM	4,1	4
MM	2,1	2

Anslagsnivån för EU-medlemsavgiften som baserar sig på Europeiska kommissionens förslag har sänkts med 75 miljoner euro år 2022 och med 50 miljoner euro år 2023 jämfört med den tekniska planen för de offentliga finanserna från våren 2019 med beaktande av det aktuella förhandlingsläget.

I omkostnaderna har beaktas den besparing som ingick redan i det tekniska rambeslutet från i våras (digitaliseringen och produktiviteten i statens verksamhet), där det i omkostnaderna för varje förvaltningsområde, minskade med utgifterna för lokaler, görs en besparing på 0,5 % från och med år 2020. För justitieministeriets, inrikesministeriets och försvarsministeriets förvaltningsområden samt för Tullens omkostnader gäller en besparing på 0,3 %. Minskningen av statens omkostnader stiger från 18 miljoner euro 2020 till 73 miljoner euro 2023.

Regeringens ändringar på grund av olika beslut granskas vad gäller den kommunala ekonomin i avsnitt 6 och vad gäller den offentliga ekonomin som en helhet i avsnitt 8.

5.3.1. Riktlinjer för de olika förvaltningsområdena

Statsrådets kansli

Anslagen under statsrådets kanslis huvudtitel uppgår till ca 219 miljoner euro år 2020 och till ca 215 miljoner euro år 2021—2023.

Statsrådets kanslis omkostnadsanslag uppgår till 124 miljoner euro 2020 och till ca 123 miljoner euro under de andra åren under ramperioden. I enlighet med regeringsprogrammet föreslås i omkostnaderna 0,2 miljoner euro för klimatpanelens rundabordsforum och för merkostnader som föranleds av ändringar i regeringens sammansättning 0,7 miljoner euro per år. Därtill föreslås för historiprojektet om Leo Mechelin 0,2 miljoner euro per år under ramperioden.

I understödet till partiverksamhet föreslås ett årligt tillägg på 6 miljoner euro. I lönerna för ministrar, deras statssekreterare och specialmedarbetare föreslås ett tillägg på sammanlagt 5 miljoner euro. Anslagsökningen föranleds av att antalet ministrar, statssekreterare och specialmedarbetare har ökat, arvodesgrunderna har justerats och de sparbeslut som gällde arvoden till den föregående regeringens ministrar har upphävts.

Utrikesministeriets förvaltningsområde

Anslagsnivån under utrikesministeriets huvudtitel uppgår i genomsnitt till ca 1,3 miljarder euro per år under ramperioden.

Den centrala värdegrunden för Finlands utrikes- och säkerhetspolitik är arbete för de mänskliga rättigheterna, rättsstatsprincipen, demokrati, fred, frihet, tolerans och jämställdhet i all internationell verksamhet. Målet för Finlands utrikes- och säkerhetspolitik är att stärka Finlands internationella ställning, trygga självständigheten och den territoriella integriteten, förbättra Finlands och finländarnas säkerhet och välfärd och upprätthålla ett fungerande samhälle. Utrikesförvaltningen stöder sig på ett omfattande nätverk av beskickningar. Åren 2020—2022 stärks nätverket av beskickningar med fyra nya beskickningar. Hanteringen av inreseärenden vid utrikesförvaltningen stärks både i ministeriet och i beskickningarna, med tyngdpunkt på arbetsbaserad invandring. Särskild vikt fästs vid förbättrande av informationssäkerheten, inklusive trygg informationsförmedling och tillräcklig personal inom datasäkerheten.

På lång sikt siktar regeringen mot ett mål i enlighet med FN-åtagandet där 0,7 % av bruttonationalinkomsten används för utvecklingssamarbete och 0,2 % av bruttonationalinkomsten används för stöd till de minst utvecklade länderna. Anslagen för det ordinarie utvecklingssamarbetet stiger till 772 miljoner euro 2023. Under ramperioden uppgår anslagen för utvecklingssamarbete i genomsnitt till ca 0,41 % per år i förhållande till bruttonationalinkomsten. För finansinvesteringar inom utvecklingssamarbetet reserveras det årligen ca 130 miljoner euro.

Riktlinjerna i regeringsprogrammet, den utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelsen (2016), strategin för civil krishantering (2014) och åtgärdsprogrammet för fredsfrämjande (2011) har beaktats i anslagen för krishantering. Anslagen för militär krishantering uppgår under utrikesministeriets huvudtitel till 53 miljoner euro per år under ramperioden. I anslagen har beaktats de insatser som Finland kommer att delta i. Anslagen för civil krishantering stiger till 19,6 miljoner euro fram till utgången av ramperioden, vilket möjliggör en nivå på 150 experter i enlighet med regeringsprogrammet.

Fredsfrämjande är en del av den övergripande krishanteringen och är allt starkare i fokus i Finlands utrikespolitik. För fredsfrämjande reserveras 1,0 miljoner euro 2021 och beloppet ökar till 2,0 miljoner euro 2023.

För samarbetet med Östersjöområdet, Barentsregionen och den arktiska regionen anvisas 2,4—3,0 miljoner euro per år åren 2021—2023. Deltagandet i det regionala samarbetet är viktigt för Finland för att främja stabiliteten, säkerheten, den hållbara utvecklingen och de ekonomiska samarbetsmöjligheterna i Östersjöområdet, Barentsregionen och den arktiska regionen. Målet är att arbeta för att internationell finansiering styrs till projekt som är viktiga för Finland.

Justitieministeriets förvaltningsområde

Anslagen under justitieministeriets förvaltningsområde uppgår till 954 miljoner euro 2020 och till 960 miljoner euro 2023. Om de kostnadsneutrala ändringarna i Senatfastigheters hyresutgifter (-4 miljoner euro) inte beaktas, är ökningen jämfört med den tekniska ramen ca 18 miljoner euro år 2023.

I syfte att förbättra rättskedjans handlingsförmåga och förverkligandet av straffansvaret anvisas åklagarväsendet, domstolarna, rättshjälpen och Brottspåföljdsmyndigheten årlig tilläggsfinansiering som uppgår till sammanlagt 5,2 miljoner euro. För att trygga förvaltningsområdets resurser anvisas därtill 0,7—1,7 milj. i årligt tilläggsanslag till rättsväsendet och Brottspåföljdsmyndigheten. Förebyggandet av kriminalitet effektiviseras med 2,5 miljoner euro per år 2020—2023.

Överskudsättning och anknytande problem minskas effektivt. I syfte att förbättra tillgången till ekonomi- och skuldrådgivning och för att på riksomfattande nivå effektivisera möjligheterna att hänvisa klienterna till tjänsterna anvisas för rättshjälps- och intressebevakningsdistrikten ett årligt tilläggsanslag på 1—1,5 miljoner euro.

För att stärka rättshjälpen för asylsökande riktas till den offentliga rättshjälpen och till privata biträden en årlig tilläggsfinansiering på sammanlagt 1—1,5 miljoner euro jämför med det tidigare rambeslutet.

Med hänsyn till att befolkningen blir allt äldre ökar behovet av allmän intressebevakning. På grund av det ökade antalet huvudmän anställs vid intressebevakningsbyråerna ytterligare 10 personer (0,6 miljoner euro per år).

Vid rättegångar koncentreras mottagandet av bevis till tingsrätterna så, att bevisningen spelas in för hovrättsbehandlingen. Det att personbevisning tas emot i hovrätten som bild- och ljudinspelning moderniserar hovrättsförfarandet, förtydligar hovrättens roll som en domstol som kontrollerar riktigheten hos tingsrättens avgöranden och flyttar tyngdpunkten i rättegången till tingsrättsbehandlingen. För detta anvisas ett tilläggsanslag på 5,5 miljoner euro från och med år 2021. För utgifter för upprätthållande av utrustning för rätts-salar som föranleds av de allmänna domstolarnas IT-projekt AIPA anvisas därtill ett årligt tilläggsanslag på 0,5 miljoner euro.

Inom utsökningen har man med det årliga tilläggsanslag på 1,3 miljoner euro som anvisats för bekämpning av grå ekonomi utvidgat specialindrivningens verksamhet till att omfatta hela landet. Anslaget har också använts för att utreda verksamheten hos gäldenärer som försatts i konkurs. Finansieringen fortsätts från och med år 2020.

Utökningsverkets nätverk av verksamhetsställen behålls oförändrat, och för de merutgifter som orsakas av detta anvisas ett gradvis ökande tilläggsanslag (1,2 miljoner euro 2023).

Inom lagberedningen stärks konsekvensbedömningen genom att verksamheten koncentreras till justitieministeriet (0,4 miljoner euro per år från och med 2021). Det rör sig om en tjänst som erbjuds alla ministerier och som syftar till att ta fram konsekvensbedömningar och handleda och stödja utarbetandet av konsekvensbedömningar.

Inrikesministeriets förvaltningsområde

Anslagsnivån för inrikesministeriets huvudtitel är ca 1,5 miljarder euro under ramperioden.

Enligt regeringsprogrammet är målet att Finland ska vara en trygg rättsstat, att förstärka trygghetskänslan och att säkerställa säkerhetsmyndigheternas funktionsförmåga. Man sörjer för att de grundläggande fri- och rättigheterna tillgodoses och avvärjer rättskränkningar som riktas till

människor. Inom inrikesministeriets förvaltningsområde fästs uppmärksamhet vid förbättrande av människornas säkerhet, vid beredskap för nya säkerhetshot och vid stärkande av känslan av trygghet i vardagen.

PTG-samarbetet mellan polisen, Tullen och Gränsbevakningsväsendet fortsätter. Säkerhetsmyndigheternas administrativa samarbete utvecklas och fördjupas.

För stärkande av styrningen av den civila underrättelseinhämtningen och för stärkande av Skyddspolisens laglighetsövervakning görs för 2020 en ökning på 0,38 miljoner euro och för 2021 och 2022 en ökning på 0,190 miljoner euro.

Övergripande riktlinjer som sträcker sig över valperioderna utarbetas om utvecklandet av Finlands krishanteringspolitik för att förbättra verksamhetens genomslag och planmässigheten inom resursanvändningen liksom också för att säkerställa ett tillräckligt stort deltagande. Målet är att höja nivån på deltagandet i civil krishantering till åtminstone 150 experter. Krishanteringscentrets omkostnadsanslag ökas med 0,4 miljoner euro på årsnivå.

För att straffansvaret ska förverkligas och behandlingstiderna för brott påskyndas ökas polisens, åklagarnas och domstolarnas resurser för att behandlingstiderna i hela rättsprocessen ska förkortas (förundersökning, åtal och domstolsbehandling fram till lagakraftvunnen dom). Samarbetet mellan polisen och åklagaren ombesörjs. Enligt regeringsprogrammet utökas antalet poliser till 7 500 årsverken senast 2023. Avsikten är att få personer med olika etniska bakgrund att söka till polisutbildning.

Polisen strävar efter att genom sin verksamhet särskilt minska brott mot den personliga integriteten och brott mot liv och hälsa, särskilt brott mot barn och våld i nära relationer. Radikalisering förebyggs genom samarbete mellan myndigheter och organisationer. Programmet för bekämpning av grå ekonomi fortsätts och polisens prestationsförmåga inom utredningen av ekonomiska brott utvecklas. Utredningen och förebyggandet av brottslighet på nätet stärks. Det inrättas en grupp för att avslöja och undersöka människohandelsbrott. Regeringen ökar myndigheternas närvaro och synlighet i synnerhet på de områden där servicenivån är sämst. Det fastställs maximala responstider för polisen i hela landet. Förortspolisverksamheten, övervakningen av tung trafik och det förebyggande arbetet utvecklas. Polisen hänvisar personer som de mött till andra tjänster som dessa behöver såsom till missbrukarvården och hälso- och sjukvårdstjänster.

En effektiv och ändamålsenlig tillämpning av den nya underrättelselagstiftningen säkerställs. Skyddspolisens får under ramperioden tillgång till nya datasystem som stöder verksamheten, för vars investeringsutgifter Skyddspolisens finansiering har ökat.

Gränsbevakningsväsendets prestationsförmåga utvecklas i en föränderlig verksamhetsmiljö. Regeringsprogrammet innehåller ett tilläggsanslag för tryggande av gränssäkerheten och antalet gränsbevakare, på 2023 års nivå är ökningen 4,3 miljoner euro. För utgifterna för den europeiska gräns- och kustbevakningens permanenta styrka reserveras 4,8 miljoner euro på 2023 års nivå. Gränsbevakningsväsendets beredskap för bekämpning av oljeskador och kemikalieskador utvecklas.

Räddningsväsendets resurser säkerställs med beaktande av riksomfattande och regionala servicebehov.

I enlighet med regeringsprogrammet tryggas Nödcentralverkets verksamhet och prestationsförmåga. Nödcentralverkets resurser ökas årligen så att ökningen på 2023 års nivå är 2,5 miljoner euro. Finansieringsansvaret för driftskostnaderna för det nya nödcentraldatasystemet Erica av görs i början av ramperioden.

För att avhjälpa anhopningen av asylansökningar hos Migrationsverket görs en ökning på 3 miljoner euro åren 2020 och 2021. Därtill görs en ökning på 10 miljoner euro åren 2020 och 2021 för att trygga Migrationsverkets resurser för beslutsfattande.

Man strävar efter att placera ut migrationskontaktpersoner i de centrala invandrarländerna inom ramen för resurserna. Antalet kvotflyktingar höjs 2020 till minst 850 flyktingar. Efter det uppskattas antalet kvotflyktingar per år uppgå till 850–1 050 med beaktande av antalet asylsökande. Asylansökningarna behandlas utan onödiga dröjsmål i ett individuellt förfarande som garanterar rättssäkerheten. Målet är en behandlingstid på sex månader. Systemet med frivillig återresa utvecklas som det primära alternativet för att se till att de som fått avslag lämnar landet samtidigt som man stöder ett hållbart återvändande. Man strävar efter att ingå avtal om återsändande med alla centrala tredjeländer vars medborgare Finland kan återsända på ett tryggt sätt.

Finansieringen av den inre säkerheten och migrationen för den nya sjuåriga EU-finansieringsperioden 2021—2027 inkluderas under inrikesministeriets huvudtitel separat från den föregående finansieringsperiodens medel.

Försvarsministeriets förvaltningsområde

Anslagsnivån för försvarsministeriets förvaltningsområde uppgår till 3,2 miljarder euro 2020 och stiger under ramperioden till 5,0 miljarder euro. Ändringen är en följd av den planerade finansieringen för Försvarsmaktens projekt för utveckling av den strategiska kapaciteten.

Finland sörjer för ett trovärdigt nationellt försvar och för tillräckliga resurser för det. Finlands försvarsförmåga baserar sig på allmän värnplikt, en utbildad reserv, försvar av hela landet och en hög försvarsvilja. Målet för Finlands utrikes- och säkerhetspolitik är att förebygga att Finland blir part i en militär konflikt. Upprätthållandet av en försvarsförmåga som motsvarar utvecklingen i verksamhetsmiljön och förutsättningarna att utveckla försvarsförmågan säkerställs genom att tillräckliga resurser tryggas för försvarsförvaltningen. Vid fördelningen av resurser för försvaret iaktas försvarsredogörelsen från år 2017.

Under ramperioden genomförs projekt gällande sjö- och luftförsvarets huvudsystem. Inom dessa projekt ersätts marinens åldrande stridsfartyg och kapaciteten i fråga om flygvapnets Hornetplan. Båda upphandlingarna omfattas av statens utgiftsramar. Ramarna innefattar utgifter för projektet Laivue 2020 till ett belopp av 192—194 miljoner euro per år och en uppskattad finansiering för de tre första åren för anskaffning av multirolls jaktplan från och med år 2021 till ett belopp av sammanlagt 4,5 miljarder euro.

I enlighet med regeringsprogrammet har finansieringen av omkostnaderna ökat för att öka antalet anställda och antalet uppgifter vid Försvarsmakten under regeringsperioden med ungefär hundra uppgifter, för att öka antalet repetitionsövningar stegvis under ramperioden och för att omorganisera den frivilliga försvarsutbildningen. För genomförandet av den nya verksamhetsmodellen inom den frivilliga försvarsutbildningen har anslag också riktas om inom förvaltningsområdet.

I anslagen för anskaffning av försvarsmateriel, Försvarsmaktens omkostnadsanslag (exkl. personalkostnader) och anslagen för militär krishantering (exkl. personalkostnader) görs det varje år kostnadsnivåjusteringar i enlighet med etablerad praxis.

Finansministeriets förvaltningsområde

Den årliga anslagsnivån för finansministeriets huvudtitel ökar från 18,5 miljarder euro år 2020 till 19,5 miljarder euro år 2023. Anslagsnivån höjs bl.a. av att anslagen för stöd till kommunerna ökar med 0,7 miljarder euro från år 2021 till år 2023. I anslagen för åren 2020—2022 ingår ytterligare satsningar av engångsnatur för digitalisering av Skatteförvaltningen sammanlagt 24 miljoner euro och för finansministeriets allmänna främjande av digitaliseringen sammanlagt 46 miljoner euro.

Uppgifterna vid Befolkningsregistercentralen, magistraterna och vid enheten för styrning och utveckling av magistraterna vid Regionförvaltningsverket i Östra Finland sammanförs till den nya Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata vid ingången av 2020. Anslaget för den nya myndigheten är 48,1 miljoner euro år 2021 och det minskar till 45,3 miljoner euro i slutet av ramperioden. Myndighetens anslag sjunker särskilt på grund av de produktivitetsvinster som uppkommer i och med det pågående produktivetsprojektet, som i enlighet med tidigare beslut ingår i ramen.

Anslagsnivån för pensionerna och ersättningarna uppgår under finansministeriets huvudtitel till 5,2—5,3 miljoner euro under ramperioden.

Betalningarna till Europeiska unionen uppskattas öka från 2,4 miljarder euro till 2,5 miljarder euro under ramperioden. År 2021 är det första året av EU:s fleråriga budgetram (2021—2027). Förhandlingarna om EU:s finansieringsram pågår fortfarande, så något beslut om saken finns inte ännu. Nivån på Finlands EU-avgifter under ramperioden 2021—2023 har uppskattats på basis av EU:s fleråriga budgetram och förslagen om beslutet om egna medel (publicerat den 2 maj 2018). Det har inte varit möjligt att beakta Storbritanniens kommande betalningar till unionen bl.a. för Storbritanniens deltagande i EU:s program efter 2020 på grund av de öppna frågorna kring Storbritanniens och unionens blivande förhållande. I enlighet med regeringsprogrammet minskades det från anslaget för Finlands EU-avgifter 75 miljoner euro 2022 och 50 miljoner euro 2023.

I enlighet med regeringsprogrammet ska gruvdriften uteslutas från skatteåterbäringen till energintensiva företag och skatteåterbäringen till energiintensiva företag ska slopas under en övergångsperiod på ett kostnadsneutralt sätt genom att sänka skatten enligt skatteklass II för elström mot EU-minimivån. Ett tekniskt antagande i planen för de offentliga finanserna är att dessa åtgärder infaller åren 2021 och 2022, varefter det uppskattas att återbäringarna av energiskatter sjunker med 119 miljoner euro år 2022 och med 230 miljoner euro år 2023.

Senatfastigheters investeringar får medföra utgifter på högst 290 miljoner euro per år under 2021—2023.

Stöd till kommunerna

Statsandelen för kommunal basservice hålls år 2021 på nivån för 2020 dvs. 7,1 miljarder euro och stiger under ramperioden till 7,4 miljoner euro. Nivån på statsandelen för basservice minskar jämfört med den tidigare ramen på grund av att kompensationen av kommunernas förlorade skatteinkomster överförs till ett eget moment år 2020. Kommunernas kompensationer för förlorade skatteinkomster stiger från 2,3 miljarder euro till 2,4 miljarder euro år 2021 och de stiger till 2,8 miljarder euro före slutet av ramperioden.

Riksdagen har godkänt ett lagförslag om höjning av den övre åldersgränsen för eftervården inom barnskyddet från 21 år till 25 år från och med år 2020. Ändringen uppskattas öka kommunernas kostnader med 48 miljoner euro 2023. I anknytning till detta ökas statsandelen för kommunal basservice årligen med 12 miljoner euro åren 2020—2023.

Under den föregående regeringsperioden beslutades det att år 2020 inleds en tidigareläggning av studierna i det första främmande språket. I anknytning till detta ökas statsandelen för kommunal basservice med 7,5 miljoner euro 2020 och med 12 miljoner euro från och med 2021.

Redan i de tidigare rambesluten har 10 miljoner euro överförts från momentet för statsandelen för basservice till sammanslagningsunderstöd enligt prövning för kriskommuner. Den lagändring som gäller frågan har godkänts i lagen om statsandel för kommunal basservice (1704/2009).

I samband med budgeten för 2020 överförs kompensationerna för kommunernas förlorade skatteinkomster för åren 2010—2019 från momentet för statsandelen för kommunal basservice till ett eget moment. De kompensationer som överförs uppgår till sammanlagt 1 967 miljoner euro. Åren 2020—2023 uppgår kompensationerna till 890 miljoner euro. Nivån på kompensationerna ökar från 2 279 miljoner euro år 2020 till 2 857 miljoner euro till slutet av ramperioden.

Till incitamentssystemet för digitalisering i kommunerna anvisas 40 miljoner euro per år under åren 2020—2023. Finansieringen för incitamentsystemet är en överföring från statsandelen för kommunal basservice.

När det gäller utvecklandet av basservicen i enlighet med regeringsprogrammet, inleds år 2020 en ändring av Vasa centralsjukhus till ett sjukhus med omfattande jour (1 miljoner euro), stödjan- det av mångfalden av familjer och livssituationer (2 miljoner euro) samt från och med den 1 augusti 2020 en utvidgning av den subjektiva rätten till småbarnspedagogik (kostnad på årsnivå 17 miljoner euro) och en minskning av gruppstorleken inom småbarnspedagogiken (16 miljoner euro på årsnivå).

År 2021 genomförs en totalreform av klientavgiftslagen, där bl.a. avgiftsfriheten inom primärvården utvidgas och avgifterna görs skäligare. Statsandelen för kommunal basservice utökas i samband med reformen av klientavgiftslagen med 45 miljoner euro. Därtill genomförs från och med år 2022 en utvidgning av screeningsprogrammet. I anknytning till detta ökas statsandelen med 10 miljoner euro och personaldimensioneringen inom barnskyddet skärps, till vilket anknyter en

ökning av statsandelen på 9 miljoner euro. För dessa nya och mer omfattande uppgifter är statsandelsprocenten enligt lagen om statsandel för kommunal basservice 100.

Avsikten är att flera centrala reformer inom social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde finanseras åren 2020—2022 under social- och hälsovårdsministeriets huvudtitel som projektfinansiering. Sådana reformer är ökning av den minimidimensionering som gäller omsorgspersonal, tillgången till basservice (vårdgaranti), ökade resurser för hemvård och utveckling av närståendevården, en nationell strategi för psykisk hälsa, förlängning av programmet för utveckling av barn- och familjetjänster och en totalreform av handikappservicelagen. Från och med år 2023 riktas finansieringen till de blivande landskapen. Eftersom det ännu inte finns något eget moment för finansiering av landskapen, har finansieringen för dessa reformer, totalt 209 miljoner euro, från och med år 2023 fogats till momentet för statsandelen för basservice.

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Rinnes regering inleder regeringen beredningen av en social- och hälsovårdsreform med beaktande av beredningen under tidigare valperioder och de ramar som grundlagen ställer. I reformen samlas ordnandet av social- och hälsovårdstjänster hos självstyrande områden som är större än kommuner. Också uppgiften att ordna räddningsväsendet överförs till landskapen. Antalet självstyrande landskap blir 18. Regeringen ska utreda en särlösning för Nyland, huvudstadsregionen eller Helsingforsregionen i samarbete med städerna och kommunerna i området före utgången av 2019.

Undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde

Anslagsnivån för undervisnings- och kulturministeriets huvudtitel uppgår under ramperioden till i genomsnitt 6,8 miljarder euro per år. Anslagen för 2020—2022 innehåller årliga tilläggssatsningar av engångsnatur på ca 120 miljoner euro.

Den subjektiva rätten till småbarnspedagogik återinförs och därtill minskas relationstalet per fostrare inom den småbarnspedagogiska verksamheten. Tjänsterna inom elev- och studerandevården stärks i den grundläggande utbildningen och på andra stadiet genom att för ändamålet rikta 10 miljoner euro år 2021, 20 miljoner euro år 2022 och 29 miljoner euro år 2023. Därtill främjas avgiftsfria hobbymöjligheter i anknnytning till skoldagen med sammanlagt 5 miljoner euro år 2020 och årligen med 14,5 miljoner euro åren 2021—2023. Som en tilläggssatsning av engångsnatur genomförs program för kvalitets- och jämlikhetsarbete inom den grundläggande utbildningen och småbarnspedagogiken 2020—2022. Det anvisas sammanlagt 180 miljoner euro för programmet för kvalitets- och jämlikhetsarbete inom den grundläggande utbildningen och sammanlagt 125 miljoner euro för programmet för kvalitets- och jämlikhetsarbete inom småbarnspedagogiken.

Läropliktsåldern höjs till 18 år och avgiftsfri utbildning på andra stadiet införs. För utvidgning av läroplikten och för avgiftsfri utbildning på andra stadiet reserveras det 22 miljoner euro 2021, 65 miljoner euro 2022 och 107 miljoner euro 2023.

Reformen av gymnasieutbildningen förs vidare. För fastställande av priset per enhet för gymnasieutbildning görs en nivåhöjning på 7,5 miljoner euro. Detta stärker finansieringen av gymnasierna, med beaktande av kommunernas finansieringsandel, med 18 miljoner euro. I enlighet med det föregående rambeslutet reserveras för kostnaderna för en ökning av antalet omtagningsgångar i studentexamen 0,75 miljoner euro 2020 och för genomförandet av gymnasieformen 4 miljoner

euro 2021 och 8,53 miljoner euro från och med 2022, i vilket ingår merkostnaderna för antalet omtagningsgångar i studentexamen. I finansieringen av den grundläggande konstundervisningen görs en nivåhöjning på 2 miljoner euro.

Reformen av yrkesutbildningen förs vidare. Genomförandet av den reform av yrkesutbildningen som trätt i kraft vid ingången av 2018 fortsätter under ramperioden i enlighet med de tidigare besluten. För ökning av utbildningen av arbetsplatshandledare görs en nivåhöjning på 2,5 miljoner euro. Som en ytterligare satsning av engångsnatur anvisas år 2020 för anställande av lärare och handledare inom yrkesutbildningen och för stödåtgärder i anslutning till undervisningen och handledningen 80 miljoner euro.

Från och med 2020 ökas basfinansieringen av universiteten och yrkeshögskolorna så, att ökningen är 40 miljoner euro för universiteten och 20 miljoner euro för yrkeshögskolorna. Nybörjarplatserna vid yrkeshögskolorna i Nyslott ökas med 150 platser från och med 2020.

Finland bereder sig att stå som värd för en superdator för det gemensamma företaget för ett europeiskt högpresterande datorsystem, EuroHPC. Finlands finansieringsandel av projektets totala kostnader på ca 240 miljoner euro är åren 2019—2026 sammanlagt högst 50 miljoner euro. Hälften av beloppet finansieras under undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde genom överföring från fullmakten för Finlands Akademi och hälften med anslag under arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde.

Ett omfattande utnyttjande av samt öppenhet i fråga om forskningsmaterial, forskningsresultat och kunnande främjas. Utvecklingsprogrammet för databaserad forskning fortsätter. Till digitalisering av dokumentmaterial anvisas 1,5 miljoner euro per år 2020—2023 i syfte att undvika nya utrymmen för pappersarkiv. Riksarkivets omkostnader höjs som en nivåhöjning som minskar gradvis från 1,5 miljoner euro år 2020 till 1,4 miljoner euro år 2021 och från och med år 2022 till 1 miljon euro.

Studiestödet möjliggör studier på lika villkor samt främjar planmässiga studier på heltid och kortare studietider. I enlighet med regeringsprogrammet höjs studiepenningens försörjningsförhöjning och studiepenningen binds till folkpensionsindex från och med den 1 augusti 2020.

Det nya finansieringssystemet genomförs i enlighet med tidigare beslut. För reformen av statsandelssystemet för scenkonst reserveras 1,5 miljoner euro 2021, 7 miljoner euro 2022 och 10 miljoner euro från och med 2023. I enlighet med regeringsprogrammet anvisas till statsunderstöd för kultur åren 2021—2023 tilläggsanslag bl.a. för stärkande av kulturturismen, barnkulturen, procentprincipen inom konsten och läsrörelsens verksamhet. För höjning av nivån på konstnärstipendierna reserveras 1,4 miljoner euro per år åren 2020 och 2021 samt 1,8 miljoner euro per år åren 2022 och 2023. Systemet med kompensationsavgifter för kopiering för enskilt bruk förnyas. För kompensation för kopiering för enskilt bruk reserveras 2020—2021 årligen 4 miljoner euro. För en grundlig reparation av Nationalteatern reserveras det sammanlagt 50 miljoner euro. Avsikten är att en andel på 40 miljoner euro anvisas av ofördelade medel av penningspelsverksamheten.

Intäkterna av de vinstmedel av penningspelsverksamhet som anvisas för att främja idrott och fysisk fostran, vetenskap, konst och ungdomsarbete beräknas jämfört med den föregående ramen

minska under ramperioden. För genomförandet av den idrottspolitiska redogörelsen reserveras det 6,2 miljoner euro 2021 och 4,5 miljoner euro 2022—2023. För stöd till verkstadsverksamhet för unga reserveras det årligen 2 miljoner euro 2020—2023.

På grund av läget i fråga om de asylsökande ska man satsa på lärarnas grundläggande och kompletterande utbildning och på att utveckla tjänster för identifiering och erkännande av kunnande. Invandrarnas psykiska välmående samt funktionsförmåga, samhörighet och integration stöds även genom åtgärder som omfattar kultur, idrott och ungdomsarbete.

Jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde

De årliga anslagen under jord- och skogsbruksministeriets huvudtitel uppgår till ca 2,6 miljarder euro under ramperioden.

Finansieringen av programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland och av Europeiska havs- och fiskerifondens åtgärdsprogram för åren 2014—2020 ingår i förvaltningsområdets ram och följer programmen. Det har ännu inte beslutats något om EU-finansieringens belopp eller om den nationella finansieringen för finansieringsperioden 2021—2027, vilket är orsaken till att anslagsnivåerna för 2021—2023 under programmomenten har beräknats motsvara anslagsnivån för innevarande programperiods tre första år. Direkta stöd som i sin helhet finansieras av EU fortsätter under ramperioden på 2020 års nivå.

I regeringsprogrammet har det för ramperioden för jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde anvisats tilläggsanslag bl.a. för ett klimatprogram för markanvändningssektorn sammanlagt 83,8 miljoner euro, av vilka som tillägg av engångsnatur sammanlagt 39,8 miljoner euro 2021—2022, för nya förbindelser om ekologisk produktion år 2020 21 miljoner euro, för åtgärder för att utveckla åkerstrukturen 9 miljoner euro, för främjande av återvinning av näringsämnen genom biogasproduktion 16 miljoner euro och för METSO-programmet 4,9 miljoner euro. Tilläggsanslag har utöver detta anvisats också till bl.a. främjande av livsmedelsexporten, bekämpning av djursjukdomar samt till översvämningsskyddet och åkermarkernas vattenhushållning.

Inom politikområdet lantmäteri och datalager fortsätter utvecklingsprojekten som gäller en plattform för geografisk information och bostadsdatasystemet. För genomförandet av redogörelsen om politiken för geografisk information anvisas 2021—2022 sammanlagt 3,0 miljoner euro.

Kommunikationsministeriets förvaltningsområde

Anslagen under kommunikationsministeriets huvudtitel uppgår i genomsnitt till cirka 3,36 miljarder euro per år under ramperioden 2020—2023.

Inom trafikledshållningen prioriteras de åtgärder som krävs för att garantera den dagliga framkomligheten i trafiknätet och för att få ökningen av det eftersatta underhållet att stanna av och minska. Upprätthållandet och utvecklandet av trafiknätet ska effektiviseras bl.a. genom bättre utnyttjande av information och nya metoder för kartläggning av trafiknätets skick samt fullskaligt utnyttjande av informationsmodellering. Planeringen av trafiknätet ska utvecklas så att den beaktar digitaliseringens och automatiseringens inverkan på framtidens trafiksystem och trafikmängder.

Kommunikationsministeriets förvaltningsområde betjänar samhället genom att det möjliggör verksamhetsmiljöer för nya digitala tjänster. För digitala tjänster inom transport och kommunikation skapas en fungerande marknadsmiljö så att nya affärsverksamhetsmöjligheter och export möjliggörs och urvalet av tjänster växer. De nya tjänsterna och förtjänstlogik, automatiseringen av trafiken och de förändrade kundbehoven förutsätter nya flexibla nätlösningar.

Utnyttjandet av digitaliseringen främjas genom smidigare och förnyad reglering samt genom att skapa ramar för utveckling av trafik tjänsterna och automatiseringen.

Anslagen för bastrafikledshållningen höjs under ramperioden till i genomsnitt ca 1,34 miljarder euro per år. Målet är att få den ökande eftersättningen av underhållet att stanna av och att minska det. Av anslaget anvisas för 2021 som en framtidsinvestering av engångsnatur 10 miljoner euro för att avlägsna farliga plankorsningar samt 5 miljoner euro för genomförande av det riksomfattande bredbandsprojektet.

Till stöd för den offentliga persontrafiken görs en nivåhöjning på 20 miljoner euro, som riktas till klimatpolitiska åtgärder.

Statsunderstöden för privata vägar höjs med 10 miljoner euro åren 2021—2023, varmed stödets årliga totalbelopp uppgår till 13 miljoner euro.

För upphandling av trafik- och förbindelsefartygstjänster i skärgården görs för åren 2021—2022 en ökning på 1,25 miljoner euro för reparation av förbindelsefartygens bryggor.

Överföringen till statens televisions- och radiofond är 532,1 miljoner euro per år under ramperioden.

Arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde

De sammanlagda utgifterna under arbets- och näringsministeriets huvudtitel uppgår till 2,9 miljarder euro 2020. Anslagen under huvudtiteln är i slutet av ramperioden 2,5 miljarder euro, vilket är ca 316 miljoner euro mindre än i början av ramperioden. Anslagen innehåller årliga tilläggs-satsningar av engångsnatur på 147 miljoner euro 2020, 114 miljoner euro 2021 och 7 miljoner euro 2022.

Anslagen för förnybarhet och koldioxid snålhet är dryga 915 miljoner euro 2020, varefter de minskar under ramperioden till 792 miljoner euro. Business Finlands fullmakter att bevilja understöd ökar under ramperioden från 328 miljoner euro till 343 miljoner euro. Ökningar i fullmakten enligt det nya regeringsprogrammet är 34,5 miljoner euro år 2020, 36 miljoner euro år 2021, 37,5 miljoner euro år 2022 samt 49,5 miljoner euro år 2023 för att användas till ekosystem i miljardklass och innovationer samt Talent Explorer-verksamhet. Dessutom föreslås det att Business Finlands finansiering i form av understöd utökas med 55 miljoner euro 2020 och med 45 miljoner euro 2021 för att stödja företagsdriven forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet, med 18 miljoner euro 2020 och 17 miljoner euro 2021 för investerings- och innovationsunderstöd för cirkulär ekonomi, med 12,35 miljoner euro 2020 för produktionsstöd för den audiovisuella branschen och med 2,2 miljoner euro 2020 och 2021 för den branschspecifika helheten för tillväxt. Business Finlands lånefullmakter uppgår till knappa 147 miljoner euro per år.

Fullmakten under energistöd uppgår till 110 miljoner euro år 2020, 130 miljoner euro år 2021, 125 miljoner euro år 2022 och 35 miljoner euro år 2023. Av fullmakten har sammanlagt 90 miljoner euro reserverats för åren 2020—2022 för att i enlighet med regeringsprogrammet att stödja investeringar som syftar till att ersätta stenkolen. Därtill har det för stödjande av demoprojekt för biodrivmedel för trafiken reserverats 40 miljoner euro år 2020 och 60 miljoner euro åren 2021 och 2022. För genomförandet av det nationella biogasprogrammet anvisas 5 miljoner euro 2020 och 2021.

Anslagen för sysselsättningen och företagsamheten minskar under ramperioden från 822 miljoner till 687 miljoner euro. Minskningen av anslagsnivån beror i huvudsak på att kompensationsstödet för indirekta kostnader för handeln med utsläppsrätter upphör 2021, vilket sänker ramutgifterna med 121 miljoner euro. Eftersom förhandlingarna om EU:s fleråriga budgetram fortfarande pågår har EU:s strukturfonders årliga finansieringsfullmakt antagits från och med 2021 uppå till 352 miljoner euro, vilket motsvarar det föregående rambeslutet och ligger nära den genomsnittliga finansieringsnivån under EU:s nuvarande budgetramperiod. Anslagen för strukturfonderna minskar under ramperioden med 41 miljoner euro. Till fortsättandet av det regionala transportstödet anvisas 6 miljoner euro årligen. För stödjande av hållbar tillväxt och livskraft i regionerna anvisas, för avtalsbaserat samarbete och för regionutvecklingsprojekt reserveras 20 miljoner euro 2020 och 10 miljoner euro 2021.

Anslaget för de offentliga arbetskrafts- och företagstjänsterna uppgår under ramperioden till 288—306 miljoner euro per år. Av anslaget under momentet har det i enlighet med regeringsprogrammet överfört 143 miljoner euro till social- och hälsovårdsministeriets huvudtitel för finansiering av användning av arbetslöshetsförmåner till aktiveringsåtgärder. Anslagen för lönesubventioner har ökat med sammanlagt 20 miljoner euro på 2023 års nivå. Av det anvisas till de offentliga arbetskrafts- och företagstjänsterna 10 miljoner euro 2020, 13 miljoner euro 2021 och 16 miljoner euro 2022 och 2023. Tillägg har också anvisats för utbetalningsuppgifter i anslutning till lönesubventioner (20 årsv.) till närings-, trafik- och miljöcentralernas omkostnader och för utveckling av digitaliseringen av processerna för utbetalning av lönesubventionen till arbets- och näringsbyråernas omkostnader. För genomförandet av programmet för arbetsförmåga för partiellt arbetsföra har under arbets- och näringsministeriets huvudtitel reserverats 5,5—6,6 miljoner euro 2020—2022 och för försök med ett rekryteringsstöd för små och medelstora företag 9 miljoner euro 2021.

Arbets- och näringsbyråernas omkostnader uppgår till 196 miljoner euro 2020, varefter de sjunker till 177 miljoner euro 2023. I enlighet med regeringsprogrammet har omkostnaderna ökat med 5 miljoner euro 2020, 10 miljoner euro 2021 och med 9 miljoner euro 2022 och 2023 för periodiska intervjuer och främjande av ungdomsgarantin. Därtill omfattar omkostnaderna en ökning på 8 miljoner euro 2020—2022 för yrkes- och karriärvägledning, för digitala tjänster, för utveckling av förvaltningen av sysselsättningstjänsterna och för personalens kompetens så att olika, individuella tjänster för de arbetslösa möjliggörs. För 2020 har det reserverats ett tilläggsanslag på 10 miljoner euro för slutförande av projektet för digitalisering av arbets- och näringsstjänsterna.

För programmet för internationell tillväxt reserveras anslag sammanlagt 13 miljoner euro 2020, 19 miljoner euro 2021, 24 miljoner euro 2022 och 29 miljoner euro 2023. Av helheten riktas på 2023 års nivå 13,5 miljoner euro till omkostnaderna för Business Finland för internationella nät-

verk och Talentfunktioner, till vilket det också har riktats en årlig tilläggsfullmakt på 6,5 miljoner euro för Business Finlands stöd. Ett tillväxtprogram för små och medelstora företag inleds, för vilket det reserveras 4 miljoner euro 2020, 3 miljoner euro 2021 och 2022 samt 4 miljoner euro 2023. För stödjande av hållbar tillväxt och livskraft i regionerna har det reserverats ett anslag som uppgår till 3 miljoner euro för Talent Hub-verksamhet. Ett tilläggsanslag på 1 miljon euro anvisas för effektivisering av behandlingen inom arbetstillståndsprocessen och ett tilläggsanslag på 2 miljoner euro för konceptet för internationell rekrytering.

Räntestödet och övriga stöd till offentligt understödda export- och fartygskrediter ökar jämfört med föregående rambeslut med 9,6 miljoner euro 2020, och med 23—26 miljoner euro 2021—2023. Ökningen beror på ändringar i räntenivån.

För åtgärder som främjar integrationen och sysselsättningen för invandrare anvisas anslag 12,6 miljoner euro 2020, ca 10 miljoner euro 2021—2022 och 4,2 miljoner euro 2023. Av anslaget anvisas finansiering bl.a. för en utvidgning av kommunernas multidisciplinära kompetenscenter-verksamhet samt för handlednings- och rådgivningstjänsterna för invandrare, år 2020 sammanlagt 8 miljoner euro och år 2021—2022 sammanlagt 6 miljoner euro båda åren.

I enlighet med regeringsprogrammet höjs den årliga flyktingkvoten med 100 personer till 850 personer. Av denna orsak ökas de anslag som har reserverats för integrationsutbildning med 330 000 euro per år och den statliga ersättningen för integrationsfrämjande verksamhet ökas med 0,5 miljoner euro 2020, med 1,6 miljoner euro 2021, med 2,6 miljoner euro 2022 och med 3,6 miljoner euro 2023.

I arbets- och näringsministeriets omkostnader har det gjorts ett tillägg på 0,5—1 miljoner euro per år för beredning, genomförande och uppföljning av det strategiska programmet för cirkulär ekonomi.

Till Konkurrens- och konsumentverkets omkostnader fogas 1—1,5 miljoner euro per år för stärkande av konkurrens- och konsumenttillsynens resurser och 0,65 miljoner euro för genomförande av EU:s samarbetsförordning 2020—2022. Till Konsumentförbundets statsunderstöd anvisas 0,3—0,5 miljoner euro bl.a. för stärkande av konsumentinformationen.

Social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde

Anslagsnivån för social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde sjunker från 14,8 miljarder euro enligt budgetpropositionen för 2020 till 14,6 miljarder euro före slutet av ramperioden. Anslagsnivån påverkas förutom av genomförandet av regeringsprogrammet också av konjunkturbetingade faktorer, bl.a. förändringar i arbetslöshetsgraden och befolkningsstrukturen.

I anknytning till behoven av lagstiftningsändringar enligt regeringsprogrammet föreslås ett tidsbegränsat tillägg på 1,2 miljoner euro till ministeriets resurser för författningsberedning för åren 2020—2021. För år 2022 föreslås ett tillägg på 1,0 miljoner euro.

För ett jämställdhets- och likalönsprogram föreslås ett anslag på 0,5 miljoner euro för åren 2020—2023. Anslaget anvisas för utarbetande av ett omfattande jämställdhetsprogram genom vilket åtgärderna för att nå jämställdhet inom olika samhällsområden ska samordnas. Bidragsfäl-

lor för personer med invalid- eller sjukpension avlägsnas genom att man år 2022 tar i bruk en linjär modell för partiella invalid- och sjukpensioner. Detta får en kostnadsnyttoeffekt på 8 miljoner euro.

Verkställandet av tillväxtstrategin inom hälso- och sjukvården stöds fortsättningsvis genom att man säkerställer att verksamheten vid de nationella kompetensklustren (Genomcentret, cancercentrumet, det neurovetenskapliga centrumet, centret för läkemedelsutveckling och biobanksverksamheten) utvecklas under ramperioden.

För resurser för det inledande skedet i verksamheten vid den nya tillståndsmyndighet som administrerar användningen av uppgifter inom social- och hälsovården anvisas sammanlagt 5,7 miljoner euro under ramperioden.

Överföringen av uppgifterna som gäller produkter och utrustning för hälso- och sjukvård från Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira) till Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet (Fimea) har beaktas från och med år 2020.

Grundskyddet och pensionerna för dem som har låga pensioner höjs. Barnfamiljernas ställning förbättras genom att ensamförsörjartillägget till barnbidraget och barnbidraget för det fjärde barnet och varje därpå följande barn höjs. Därtill höjs underhållsstödet. Alla höjningar föreslås träda i kraft redan vid ingången av 2020. För genomförandet av en familjeledighetsreform reserveras 25 miljoner euro från och med 2021.

Verksamheten vid Studenternas hälsovårdsstiftelse (SHVS) utvidgas från och med 2021 till att omfatta även yrkeshögskolestuderande. För finansieringen av verksamheten anvisas på 2021 års nivå 65,8 miljoner euro i statlig medfinansiering.

Från och med år 2021 föreskrivs för alla papperslösa personer rätt till nödvändiga hälsovårdstjänster, och kostnadsfördelningen för vård oberoende av patientens vilja för personer som saknar hemkommun förtydligas. Kostnaden det år då bestämmelsen träder i kraft är 2 miljoner euro och på årsnivå 3 miljoner euro.

Lönesubventionen från momenten för utkomstskydd för arbetslösa fortsätts.

För Folkpensionsanstaltens omkostnader föreslås 440,7 miljoner euro 2021. Omkostnaderna har ökat bl.a. på grund av de nya uppgifter som har överförts till Folkpensionsanstalten.

Nivån på rehabiliteringsanslaget för frontveteraner har fastställts så att nivån på det anslag som finns till förfogande för rehabilitering per år tryggar veteranernas tjänster inom äldreomsorgen. Eftersom veteranerna blir allt färre minskar behovet av anslag från 175,2 miljoner euro i början av ramperioden till 130,7 miljoner euro vid slutet av ramperioden. I anslagen har man beaktat den reform som träder i kraft för ramperioden den 1 november 2019, där krigsveteraner får rätt till samma tjänster som tillhandahålls i hemmet som krigsinvalidier får.

I den statliga ersättningen för finansieringen av hälso- och sjukvårdsenheternas forskning på universitetsnivå görs år 2020 i enlighet med regeringsprogrammet ett tillägg på 4 miljoner euro för socialvetenskaplig forskning. Anslagsnivån stiger därmed till 25 miljoner euro per år.

I syfte att främja utredning och förebyggande av sexualbrott mot barn fortsätter man att stödja införandet av den s.k. barnhusmodellen genom understöd, först till de universitetscentralsjukhus där den inte ännu är i bruk och därefter till de övriga sjukvårdsdistrikten.

För utveckling av social- och hälsotjänsterna och av annan verksamhet har det reserverats ett anslag på sammanlagt 420 miljoner euro för åren 2020—2022. Målet är att förbättra exempelvis tjänsternas tillgänglighet. Utvecklingsprojekten gäller bland annat

- Tryggande av basservicen bl.a. genom vårdgarantin samt samordnande av klientens väg mellan socialtjänster och hälsotjänster
- Förbättring av vården och omsorgen av äldre genom beredning av ett förvaltningsövergripande åldersprogram och en bindande minimidimensionering för omsorgspersonalen samt utvecklande av närståendevården, hemvården och familjetjänsterna
- Beredning av den nationella förvaltningsövergripande strategin för psykisk hälsa och barnstrategin
- Försök med personlig budget för personer med utvecklingsstörning och försök med avgiftsfria preventivmedel för personer under 25 år
- Programmet för arbetsförmåga för partiellt arbetsföra
- Utveckling av servicestrukturen för att trygga det andra inhemska språket.

Under ramperioden görs det en nivåhöjning på 2 miljoner euro för åtgärder för att utveckla det nationella vaccinationsprogrammet.

I finansieringen av skyddshemmen görs en nivåhöjning på 2 miljoner euro 2020 och vidare en nivåhöjning på 1 miljon euro 2022. Anslaget under momentet ökar till 24,6 milj. euro. Med tilläggsanslaget ökas skyddshemsnätverkets kapacitet.

I anslaget för kompetenscentrumen inom det sociala området görs en nivåhöjning på 0,5 miljoner euro åren 2020—2022. Anslaget under momentet ökar till 2,75 milj. euro.

Lagstiftningen om avbrytarhjälp reformeras från och med 2021, och för de utgiftsökningar som ändringarna medför har det reserverats 6 miljoner euro per år från och med ikraftträdandet av ändringarna. För projektet Ta hand om bonden som stöder lantbruksföretagare så att de orkar med sitt arbete föreslås sammanlagt 4 miljoner euro 2021—2022.

I anslagen för ämbetsverk och inrättningar har som tillägg beaktats ökningen av resurserna för arbetarskyddstillsynen och tillsynen över utländsk arbetskraft med ett anslag på 1,5 miljoner euro från och med 2020.

De frågor som gäller den basservice som ska tillhandahållas av kommunerna och finansieringen av den behandlas som en helhet i avsnitt 6. Den kommunala ekonomin.

Miljöministeriets förvaltningsområde

Den totala anslagsnivån för miljöministeriets huvudtitel sjunker under ramperioden från 278 miljoner euro till 205 miljoner euro. Minskningen av anslaget föranleds särskilt av ökningen av anslagen för naturvård i början av ramperioden, i vilka ingår delvis tillägg av engångsnatur. Inom miljöministeriets förvaltningsområde finns dessutom Statens bostadsfond och Oljeskyddsfonden, som är fonder utanför statsbudgeten och ramen.

Under ramperioden görs det satsningar särskilt på bioekonomin och den cirkulära ekonomin och på åtgärder för att nå klimatmålen, på multilateralt samarbete för att förbättra Östersjöns och vattendragens tillstånd och på tryggheten av nivån på naturskyddet.

Man strävar efter att öka bostadsbyggandet i växande stadsregioner för att svara på efterfrågan på bostäder, göra boendepriiserna rimligare och underlätta arbetskraftens rörlighet. För kommunalteknikbidrag i anslutning till avtalen om markanvändning, boende och trafik (MBT-avtalen) reserveras högst 15 miljoner euro per år och för startbidrag för byggandet av bostäder till rimligt pris högst 30 miljoner euro per år. De bidrag som nämns ovan beviljas förutsatt att de nya avtalen om markanvändning, boende och trafik blir till. Genom investeringsunderstöd för grupper med särskilda behov stöder man förbättrandet av utbudet av bostäder för de svagaste grupperna med totalt 90 miljoner euro per år åren 2021—2023 med medel ur Statens bostadsfond. Möjligheterna för äldre att bo hemma, undersökningar av byggnaders skick och installering av hissar i efterhand stöds under ramperioden med reparationsunderstöd för vilka det reserveras högst 33,5 miljoner euro 2021, 36,5 miljoner euro 2022 och 21,95 miljoner euro 2023. Av anslaget finansieras 5,9—6,35 miljoner euro från statsbudgeten årligen, resten finansieras från Statens bostadsfond. För understöd för vård av byggnadsarvet reserveras 1,7 miljoner euro per år under ramperioden.

Förortsprogrammet finansieras ur statens bostadsfond med sammanlagt 21 miljoner euro 2020—2022. För energiunderstöd till husbolag används 100 miljoner euro 2020—2022. Ombyggnader av statsunderstödda ARA-bostäder understöds för att de ska bli lämpligare för äldre personer, med högst 25 miljoner euro till 2022. Anpassningen av ARA-bostadsbeståndet i områden som förlorar invånare understöds så att både rivningsbidraget och rivningsackorden höjs som en engångsåtgärd med 5 miljoner euro per år fram till 2022.

Anslag anvisas för åtgärder som främjar bioekonomi och cirkulär ekonomi samt för utvecklandet och genomförandet av klimat- och energipolitiken. För genomförandet av ett strategiskt program för främjande av cirkulär ekonomi som bereds reserveras sammanlagt 2,7 miljoner euro åren 2021—2023. Med anslaget genomförs utvecklingsarbeten och projekt som främjar en cirkulär ekonomi. Under ramperioden reserveras en tilläggsfinansiering på 0,45 miljoner euro för upprätthållande av en mer täckande rapportering och uppföljning av avfallsinformation. För utveckling och rapportering av ett avfallsinformationssystem reserveras därtill en finansiering av engångsnatur till ett belopp av sammanlagt 2 miljoner euro 2020—2021. För driftskostnaderna för dataplattformen för avfall och biflöden, dvs. Materialtorget, har det reserverats ca 0,2 miljoner euro per år 2020—2022, varefter det är meningen att kostnaderna för verksamheten ska täckas med avgifter. Avfallshanteringen utvecklas i enlighet med den riksomfattande avfallsplanen, och åtgärderna för verkställigheten av den nya lagstiftningen om avfallsbranschen effektiviseras.

För effektiviseringen av klimatpolitiken - vilket innefattar klimatarbete i kommunerna och en klimatpanel - reserveras det sammanlagt 3,73 miljoner euro 2021—2023. I klimatpanelens verksamhet stärks särskilt sekretariatarbetet som stöder panelen.

Inom ramen för skyddet av Östersjön och vattendragen fortsätter genomförandet av åtgärdsprogrammen för vatten- och havsvård och programmet för återvinning av näringsämnen. Dessutom riktas resurser till att minska belastningen av näringsämnen och skadliga ämnen och till åtgärder för att skydda grundvattnen. Det program för effektiviserat vattenskydd som inleddes 2019 fortsätter och för programmet reserveras sammanlagt 39 miljoner euro 2021—2023. Med anslaget effektiviseras vattenskyddet inom jord- och skogsbruket, genomförs restaureringar av vattendrag och stärks expertnätverken, görs det satsningar i hanteringen av vatten från städer och i minskandet av skadliga ämnen, oljesaneras det vrak i Östersjön och finansieras det forskning om Östersjöns och vattendragens tillstånd.

Förlusten av biologisk mångfald i Finland har fortsatt och enligt en färsk uppskattning är nästan hälften av biotoperna och ca 12 % av arterna i Finland hotade. Enligt regeringsprogrammet ska Finland uppnå målen i FN:s konvention om biologisk mångfald, dvs. stoppa förlusten av biologisk mångfald. Av denna orsak ökas finansieringen av naturvården under regeringsperioden. Ett gynnsamt tillstånd i fråga om den biologiska mångfalden tryggas senast 2030 genom att inleda ett handlingsprogram för förbättrande av livsmiljöerna samt genom effektivare andra åtgärder för att skydda hotade arter och naturtyper. För förbättrande av naturskyddsområdenas naturtillstånd samt för återställande av och skötselåtgärder i naturskyddsområden anvisas tilläggsfinansiering till Forststyrelsens Naturtjänster. Genom en god skötsel av nationalparker och andra naturskyddsområden som är i flitig användning kan man främja naturturismen och användningen av naturen för rekreation, vilket har positiva effekter på sysselsättningen och den lokala ekonomin. Genomförandet av handlingsplanen för skogarna i södra Finland (METSÖ) fortsätts och man strävar efter att skydda också nationellt värdefulla myrmarksområden. Anslagen för naturvård ökas: anslagsökningen inom miljöministeriets förvaltningsområde varierar på grund av tillägg av engångsnatur mellan ca 100 miljoner euro och 43 miljoner euro.

För sammanslutningar som äger ett bostadshus reserveras 5,5 miljoner euro för byggande av infrastruktur för laddning av elbilar år 2021. Saneringen av förorenade markområden främjas i enlighet med den nationella saneringsstrategin och saneringsprogrammet i anslutning till den. Avfallshanteringen utvecklas i enlighet med den riksomfattande avfallsplanen, och åtgärderna för verkställigheten av den nya lagstiftningen om avfallsbranschen effektiviseras.

5.3.2. Statens gemensamma informationssystemprojekt och förvaltning

Viktiga informationssystemprojekt

I ramen har det reserverats 20 miljoner euro 2020 och ca 23 miljoner euro per år 2021—2023 för viktiga informationssystem- och informationsförvaltningsprojekt samt andra produktivetsprojekt inom de olika förvaltningsområdena.

Viktiga informationssystemprojekt som pågår för närvarande är bl.a. jord- och skogsbruksministeriets projekt Digitaliserade rekommendationer för skogsvård, omarbetningen av Naturresurstitutets programvara för skogsberäkningar, omarbetningen av Institutet för hälsa och välfärds

patientdatasystem inom hälso- och sjukvård för fångar, reformen av Fimeas register för hälso- och genteknik, reformen av Valviras alkoholnäringsregister, utrikesministeriets nationella informationssystem för viseringar, statsrådets digitala skrivbord och gemensamma ärendehanteringssystem, Migrationsverkets projekt Ett smart digitalt ämbetsverk, Polisens projekt för multibiometrisk identifiering, totalreformen av tullklareringssystemen, informationssystemet för Rättsregistercentralens myndighetsverksamhet, förvaltnings- och specialdomstolarnas samt åklagarväsendets och de allmänna domstolarnas system för verksamhetsstyrning och dokumentförvaltning samt förnyandet av Befolkningsregistercentralens befolkningsdatasystem.

För att den planerade finansieringen ska tas in i de årliga budgetarna krävs det att projektplanerna är tillräckligt exakta bl.a. i fråga om de kostnader som kommer att uppstå eller försvinna och projektets genomförbarhet, och när det gäller betydande informationssystemprojekt att ett sådant utlåtande av finansministeriet som krävs enligt informationsförvaltningslagen (634/2011) och statsrådets förordning (1249/2014), i fortsättningen informationshanteringslagen (906/2019), stöder projektets framskridande. Finansministeriet gör upp samarbetsavtal med respektive ministerium om de projekt som ska finansieras.

Utveckling av IKT-verksamheten inom den offentliga förvaltningen

Högklassiga, tillförlitliga och tillgängliga digitala tjänster tryggas för alla. Verksamheten i ett föregripande digitalt samhälle stöds genom strategisk informationspolitik och den reviderade lagstiftningen om informationshantering. Under ramperioden genomförs strategin för att öppna och utnyttja offentlig information samt utvecklas stark autentisering i offentliga tjänster. Medborgarna och företagen deltar i utvecklingen av de offentliga tjänsterna. I utvecklingsarbetet främjas de möjligheter som utnyttjandet av artificiell intelligens och annan ny teknik erbjuder, liksom även konsekvenserna för produktionen av offentliga tjänster.

Säkerheten framhävs som en förutsättning för digitaliseringen. Genom genomförandet av riktlinjerna för den digitala säkerheten och utvecklingsprogrammet för den digitala säkerheten inom den offentliga förvaltningen säkerställs att de digitala tjänsterna är driftssäkra och att användarna litar på dem. I utvecklingen betonas ledning och riskhantering, kunnig personal samt nya verksamhetssätt och tjänsternas säkerhet. Medborgarnas säkerhet i vardagen förbättras med den mobila tjänsten för myndighetskommunikation, som garanterar myndigheterna störningsfria och driftssäkra kommunikationsmöjligheter i alla situationer.

Ekonomi- och personalförvaltning

Statens ekonomi- och personalförvaltning görs produktivare genom att man fortsätter att på frivillig basis koncentrera uppgifter till Servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning och genom att man utvecklar förfaringssätt och statens gemensamma datasystem för ekonomi- och personalförvaltning.

Tillvägagångssätten inom ekonomi- och personalförvaltningen effektiviseras genom att nya tjänster införs och genom automatisering av existerande tjänster vid Servicecentret. Utvecklandet av produktionsprocesserna och automatiseringen fortsätter bl.a. genom användning av robotiserad processautomation. Nyttan med Handi-lösningen, som tagits i bruk inom alla statliga ämbetsverk och inrättningar, realiserar genom en effektivisering av processen från beställning till betal-

ning. Statens personalförvaltning utvecklas i samarbete mellan finansministeriet och Servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning. Syftet med projektet är en effektivisering av statens HR-funktioner med 304 årsverken före 2029. Servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning vidareutvecklar tillgängligheten och funktionerna i informationssystemet Kieku. Kieku-systemet förnyas i enlighet med utvecklingsplanen för systemarkitektur från 2019.

Utveckling av statens upphandling

Effektiviteten och produktiviteten hos offentliga upphandlingar förbättras så att Hansel Ab, som från och med september 2019 ägs av staten och kommunerna gemensamt, utvidgar sin kundkrets och sina tjänster särskilt inom kommunsektorn och stärker utvecklandet av offentliga upphandlingar. Viktiga utvecklingsområden inom upphandlingsfunktionen är utöver digitaliseringen även utvecklandet av insamling och analys av upphandlingsuppgifter så att man kan styra upphandlingsfunktionen och utvärdera den på bättre sätt.

För att säkerställa kvaliteten och kostnadseffektiviteten hos upphandlingar tillsatte finansministeriet i september 2019 ett åtgärdsprogram för att främja offentliga upphandlingars effektivitet i samarbete med Kommunförbundet. Målet med programmet är att på ett samordnat sätt genomföra de mål som i regeringsprogrammet ställs för offentliga upphandlingar i samarbete med olika förvaltningsområden samt med kommunerna och självstyrande områden. För genomförandet av programmet inrättades ett samarbetsforum för offentliga upphandlingar där flera olika aktörer är delaktiga, och en gemensam strategi för offentliga upphandlingar i hela Finland ska utarbetas.

Statens investeringar i lokaler

I statens lokaler eftersträvas nolltolerans i fråga om problem i anknytning till inomhusförhållandena. Målet förutsätter att nivån på grundliga reparationer höjs i de statsägda fastigheterna. Statsförvaltningens nuvarande program för en effektivisering av lokalerna fortsätts från och med 2023 fram till utgången av 2029 så att besparingar på 50 miljoner euro nås.

Digitaliseringens och produktivitetens inverkan på statsförvaltningens omkostnader

På grund av utvecklingen av digitaliseringen av statens verksamhet och av produktiviteten minskas statens samtliga omkostnader med 0,5 procent per år från och med 2020 med utgångspunkt i omkostnaderna för varje förvaltningsområde, minskade med utgifterna för lokaler (för justitieministeriets, inrikesministeriets och försvarsministeriets förvaltningsområden samt för Tullens omkostnader gäller ett mål på 0,3 procent).

5.4. Inkomster i budgetekonomin

De ordinarie inkomsterna inom budgetekonomin beräknas under ramperioden öka med i genomsnitt ca 2 procent per år. Skatteinkomsterna beräknas öka med i genomsnitt ca 2½ procent per år. Skatteinkomsternas andel av de ordinarie inkomsterna inom budgetekonomin är ca 86 procent. År 2020 förväntas inkomsterna inom budgetekonomin uppgå till 55,6 miljarder euro.

Utgångspunkten för inkomstprognosen för statens budgetekonomi är bedömningen av den samhällsekonomiska utvecklingen på medellång sikt.¹⁾ Den ekonomiska tillväxten bromsas upp mot

slutet av ramperioden, vilket även tar sig uttryck i att tillväxten för skatteunderlagen försvagas. I inkomstposterna för ramperioden har man beaktat de ändringar i beskattningsgrunderna som det beslutats om i regeringsprogrammet.

Ändringar i beskattningsgrunderna

De ändringar i beskattningsgrunderna som lagts fram i regeringsprogrammet för statsminister Rinnes regering har beaktats i skatteinkomstprognoserna. Ett mål för skattepolitiken är att trygga Finlands skatteunderlag och finansieringen av välfärdsstaten. Skatteunderlaget stärks och särskilt de indirekta skatterna skärps under regeringsperioden. Inom ramen för skattereformen för hållbar utveckling ökas styrningen av utsläppen från energiproduktionen genom att man slopar systemet med återbäring av energiskatt för den energiintensiva industrin och sänker punktskatten på elström i skatteklass II med sikte på den miniminivå som EU tillåter. Dessutom skärps beskattningen av bränslen för arbetsmaskiner och uppvärmningsbränslen med 100 miljoner euro och beskattningen av drivmedel med 250 miljoner euro under valperioden. Avkastningen av energiskatten ökar på grund av att skattestödet för paraffinisk dieselolja slopas stegvis under regeringsperioden. För att kompensera för höjningarna av de indirekta skatterna lindras beskattningen av förvärvsinkomster för låg- och medelinkomsttagare med cirka 200 miljoner euro år 2020.

En del av ändringarna av skattegrunderna träder i kraft stegvis under regeringsperioden. De största skärpningarna av beskattningen gäller indirekta skatter. Ramperiodens skatteintäkter påverkas också av vissa beslut som fattats under föregående valperiod och som träder i kraft 2020. I enlighet med regeringsprogrammet kommer kommunerna att kompenseras för de effekter regeringens ändringar i beskattningsgrunderna har på skatteintäkterna.

Tabellen nedan innehåller en uppskattning av de effekter ändringarna i beskattningsgrunderna har på statens skatteinkomster på årsnivå. Den inverkan som ändringarna av grunderna har på varje års skatteinflöde enligt kassaprincipen beror på den exakta tidtabellen för när ändringarna träder i kraft och hur stor fördröjningen i fråga om inflödet är. Inverkan av ändringarna i skattegrunderna på kassainflödet till statens inkomster blir således under ikraftträdandeåret mindre än beräkningen på årsnivå.

Utöver de ändringar i beskattningsgrunderna som ingår i planen för de offentliga finanserna kom man vid regeringens budgetförhandlingar för 2020 överens om att regeringen utreder och bereder en proposition som gäller dubbla avskrivningar för en tid av fyra år i syfte att sporra till maskin- och anläggningsinvesteringar. Dessutom utreder regeringen möjligheten att lämna en proposition om ett tidsbundet incitament för forskningssamarbete. Målet är att reformerna ska träda i kraft 2020. Bägge reformerna minskar intäkterna från samfundsskatten.

¹⁾ Efter regeringens ramförhandlingar har i prognosen beaktats bl.a. det faktaunderlag som Statistikcentralen publicerat den 20 september 2019 (bl.a. uppdatering av tidsserien nationalräkenskaper årsvis), som inte föranleder några väsentliga ändringsbehov i inkomstposterna.

Tabell 7. Effekterna på statens skatteintäkter på årsnivå till följd av de centrala ändringarna i skattegrunderna (mn euro)

	2020	2021	2022	2023
Indexjusteringen i beskattningen av förvärvsinkomster	-275	-279	-270	-270
Förlängning av giltighetstiden för den s.k. solidaritetsskatten	109			
Slopande av ränteavdragsrätten för bostadslån	15	8	8	8
Begränsning av hushållsavdraget	52			
Höjning av punktskatten på tobak	50	50	50	50
Höjning av punktskatten på alkohol		50		
Höjning av punktskatten på läskedrycker	25			
Höjningar av bränsleskatterna (1.8.2020)	250			
Höjning av punktskatten på elström i fråga om gruvor till skatteklass I		22		
Höjning av skatten på uppvärmningsbränslen (tekniskt antagande)		33	33	33
Slopande av skattestödet för paraffinisk dieselloja		70		50
Slopande av skattefriheten för produkter av mindre värde som förs in från länder utanför EU		40		
Skattelättnad för personalemissioner		-6		
Lindrande av beskattningen av förvärvsinkomster för låg- och medelinkomsttagare	-54			
Förlängning av giltighetstiden för nyckelpersonlagen	13			
Höjning av nedre gränsen för mervärdesskatten till 15 000 euro		-20		
Överföring av värmepumpar och datorhallar som genererar värme till fjärrvärmenätet till skatteklass II		-7		
Sänkning av skatteklass II för elström som en del av ett arrangemang där skatteåterbäringen till energi-intensiva företag slopas (tekniskt antagande)		-111	-111	
Sänkning av fordonsskatten ¹⁾	-50			

¹⁾ Ändring genomförd under föregående regeringsperiod

Utvecklingen av skatteinkomsterna 2019–2023

Skattebasen för **förvärvs- och kapitalinkomstskatten** beräknas öka med i genomsnitt 3,0 procent per år under ramperioden. Ökningen av skattebasen beräknas mattas av något mot slutet av perioden. Förvärvsinkomsterna beräknas öka med i genomsnitt 3,2 procent och kapitalinkomsterna med 1,9 procent. Pensionsinkomsterna ökar snabbare än löneinkomsterna när antalet pensionärer ökar och pensionssystemet mognar. I det uppskattade inflödet av förvärvs- och kapitalinkomstskatter har beaktats skrivningarna i regeringsprogrammet för statsminister Rinnes regering.

De totala intäkterna från **samfundsskatten** enligt debitering beräknas öka under ramperioden med i genomsnitt 3,6 procent per år, på motsvarande sätt som rörelseöverskottet enligt national-

räkenskaperna. Ökningen av skattebasen beräknas avta något mot slutet av ramperioden. Intäkterna från samfundsskatten är känsliga för konjunkturutvecklingen. Förändringar i den ekonomiska tillväxten och företagets resultat kan orsaka betydande ändringar i inflödet.

Skattebasen för **mervärdesskatten** beräknas under ramperioden öka med i genomsnitt 3,0 procent. Tillväxtprognosen för intäkterna från mervärdesskatten härleds främst ur den uppskattade tillväxten i fråga om privathushållens konsumtionsutgifter. Skatteintäkterna minskar något på grund av sänkningen av skattesatsen för elektroniska böcker och tidningar samt för lösnummerförsäljningen från den permanenta skattesatsen till en skattesats på 10 procent i början av juli 2019, möjligheten för utövande konstnärer att ansöka om att bli mervärdesskatteskyldiga från början av april 2019 och höjningen av den nedre gränsen för mervärdesskatteskyldighet eventuellt från ingången av 2021. Skatteintäkterna ökar något på grund av att skattefriheten för varor vars värde är under 22 euro och som förs in från länder utanför EU slopas vid ingången av 2021.

Intäkterna från **punktskatter** uppskattas i sin helhet öka med i genomsnitt 0,4 procent per år under ramperioden. Intäkterna från punktskatter ökar under ramperioden på grund av höjningarna av punktskatterna på tobak, alkoholdrycker och läskedrycker samt energiskatterna. Sänkande effekt på tillväxttakten för intäkterna från mervärdesskatten har sänkningen av skatteklass II för elström som en del av ett arrangemang där skatteåterbäringen till energiintensiva företag slopas, en minskad förbrukning av skattepliktiga bränslen samt en ökad andel av lindrigare beskattade biobränslen genom distributionsskyldigheten för biobränslen.

Intäkterna från **bilskatten** beräknas minska med i genomsnitt 2,7 procent per år, vilket beror på den väntade minskningen av koldioxidutsläppsvärdena från fordon under ramperioden. Storleken på bilskatten beror på fordonets allmänna detaljhandelsvärde och på koldioxidutsläppen, vilket innebär att lägre utsläppsvärden sänker skatteprocenten för fordon. Försäljningen av nya personbilar uppskattas under ramperioden öka med cirka 7 000 bilar till 115 000 bilar.

Intäkterna från **fordonsskatten** beräknas öka med i genomsnitt 0,3 procent per år. Skatteintäkternas tillväxttakt bromsas upp av den sänkning av fordonsskatten som trädde i kraft vid ingången av 2019 och som tillämpas för skattedagarna efter ingången av 2020. Skattesänkningen minskar intäkterna från fordonsskatten med ca 50 miljoner euro, varav ca 15 miljoner euro förverkligas redan 2019, eftersom fordonsskatten tas ut i förskott för en skatteperiod på 12 månader.

Övriga inkomster inom budgetekonomin

Inkomsterna av blandad natur beräknas under ramperioden öka med i genomsnitt 0,4 procent per år. Tillväxten förklaras av utvecklingen hos de överföringar som görs ur statens pensionsfond och som hänför sig till pensionsutgifterna i budgeten. Inkomstposten för utdelning uppgår varje år till något över 1 miljarder euro, vilket är i genomsnitt ca 200 miljoner euro mindre än utfallet under föregående valperiod. Statens upplåningsbehov minskas med intäkter från försäljning av aktier. I inkomsterna av försäljning av aktier ingår utöver de årliga 400 miljoner euro de försäljningar som hänför sig till finansieringen av framtidsinvesteringar. Under regeringsperioden finansieras framtidsinvesteringar genom försäljning av aktier till ett belopp på sammanlagt 1,3 miljarder euro.

Tabell 8. Finansministeriets uppskattning av ordinarie inkomster inom budgetekonomin 2019–2023, md euro

	2019	2020	2021	2022	2023	2019–2023
	Budget					genomsnittlig förändring per år, %
Skatteinkomster sammanlagt	46,0	47,1	48,7	49,8	51,1	2,7
— skatt på förvärvs- och kapitalinkomster	10,3	10,7	10,9	11,3	11,6	3,0
— samfundsskatt	4,3	4,5	4,7	4,8	4,9	3,4
— mervärdesskatt	18,8	19,4	20,3	20,8	21,4	3,3
— punktskatter	7,5	7,6	7,7	7,6	7,6	0,4
— övriga skatteinkomster	5,0	5,0	5,2	5,3	5,5	2,1
Inkomster av blandad natur	5,8	5,9	5,7	5,8	5,9	0,4
Ränteinkomster, inkomster av försäljning av aktier och intäktsföring av vinst	2,1	2,5	2,1	1,9	1,7	-4,4
— Utdelningsinkomster och inkomster av försäljning av aktier	1,8	2,2	1,8	1,6	1,4	-5,0
Inkomster sammanlagt¹⁾	54,0	55,6	56,7	57,6	58,8	2,2

¹⁾ Inkluderar även återbetalningar av lån som staten beviljat.

5.5. Balansen och skulden inom statens budgetekonomi

Statens budgetekonomi beräknas uppvisa ett underskott på ca 2,0 miljarder euro 2020. Fram till 2023 kommer underskottet att öka till ca 4,0 miljarder euro.

Balansen inom budgetekonomin försvagas med i genomsnitt 0,4 miljarder euro per år jämfört med den tekniska planen för de offentliga finanserna våren 2019. Underskottsökningen förklaras framför allt av att de bestående utgiftsökningar som regeringen beslutat om är förlagda till början av ramperioden, medan de ändringar av skattegrunderna som ökar skatteinkomsterna påverkar inkomstposterna i positiv riktning först senare. Den försvagade prognosen för den ekonomiska utvecklingen har samma inverkan framför allt på grund av minskade skatteinkomster. Den betydande minskningen av ränteutgifterna för statsskulden på grund av den nya ränteprognosen har motsatt påverkan.

Statsskulden antas öka till ca 109 miljarder euro 2020. Statsskuldens förhållande till bruttonationalprodukten ökar under hela valperioden. Statsskulden uppskattas 2023 uppgå till ca 121 miljarder euro, vilket är ca 45 % i förhållande till bruttonationalprodukten.

Utvecklingen av statsfinansernas och hela den offentliga ekonomins underskott och skulder granskas ur nationalräkenskapernas perspektiv i avsnitt 3.2.

Tabell 9. Finansministeriets uppskattning av budgetekonomins balans 2019—2023, md euro, gängse priser

	2019 budget	2020 budget- prop.	2021	2022	2023
Budgetekonomins uppskattade inkomster sammanlagt ¹⁾	53,8	55,6	56,7	57,6	58,8
Budgetekonomins uppskattade utgifter sammanlagt, gängse priser ²⁾	55,5	57,6	60,6	61,5	62,8
Uppskattning av budgetekonomins balans	-1,7	-2,0	-3,9	-3,9	-4,0
Statsskulden i förhållande till BNP, %	44	44	44	44½	45

¹⁾ Inkluderar även återbetalningar av lån som staten beviljat.

²⁾ Utgifterna har omräknats till gängse priser med hjälp av finansministeriets prisindexprognos, som ger en riktgivande uppskattning av prisutvecklingen under ramperioden.

5.6. Statsfinanserna utanför budgetekonomin

Staten i nationalräkenskaperna

Till statssektorn hör enligt nationalräkenskaperna förutom den egentliga statsbudgeten de statliga fonder som står utanför budgetekonomin (exkl. Statens pensionsfond, som i nationalräkenskaperna inräknas i arbetspensionsinrättningssektorn), universiteten, universitetsfastighetsbolagen, Business Finland Oy, Business Finland Venture Capital Oy, Gasonia Oy, Governia Oy, HAUS Kehittämiskeskus Oy, Hansel Ab, Hetli Oy, Leijona Catering Oy, Maakuntien tilakeskus Oy, Senatfastigheter, Solidium Oy, SoteDigi Oy, Suomen Malmijalostus Oy, Finlands Industriinvestering Ab, Valtion kehitysyhtiö Vake Oy, Vimana Oy, Tapio Ab, Teknologiska forskningscentralen VTT Ab och Rundradion Ab.

Statliga fonder är Statens bostadsfond, Gårdsbrukets utvecklingsfond, Statens kärnavfallshanteringsfond, Försörjningsberedskapsfonden, Statsgarantifonden, Stabilitetsfonden, Statens televisions- och radiofond, Interventionsfonden för jordbruket, Brandskyddsfonden och Oljeskyddsfonden.

Statsunderstödet för VTT Ab:s verksamhet uppgår under ramperioden 2020—2023 till drygt 87 miljoner euro.

Universitetens totalfinansiering består av de anslag som beviljas universiteten i statsbudgeten och av kompletterande finansiering, som bl.a. omfattar inkomster av avgiftsbelagd verksamhet, donationer och sponsorfinansiering.

Den statliga finansieringen av Rundradion Ab har sedan ingången av 2013 grundat sig på med rundradioskatten täckta anslagsöverföringar till Statens televisions- och radiofond och vidare till Rundradion Ab. En parlamentarisk arbetsgrupp föreslog i sin rapport 2016 att ingen indexjustering görs åren 2017—2019. År 2019 gjordes dock en indexjustering och därefter görs indexjusteringarna i enlighet med lagen om statens televisions- och radiofond.

Statens placeringsbolag Solidium Oy är ett aktiebolag som i sin helhet ägs av finska staten och vars uppgift är att stärka och stabilisera det inhemska ägandet i nationellt sett viktiga företag. I bolagets aktieportfölj ingår tolv börsnoterade bolag i vilka Solidium är minoritetsägare. Solidiums styrelse fattar självständigt beslut om investeringar utgående från de analyser och förslag som ledningen berett. År 2017 intäktförde Solidium sammanlagt 585 miljoner euro i två poster till staten och på motsvarande sätt 351 miljoner euro 2018. Solidium Oy:s avkastningsutveckling vände nedåt under den senare hälften av fjolåret och hela årets intäkter stannade på -13,1 procent. Värdet på Solidium Oy:s innehav uppgick i slutet av 2018 till 7 miljarder euro.

Statens utvecklingsbolag Valtion kehitysyhtiö Vake Oy, som bildades 2016, är ett bolag som sköter statliga specialuppgifter och som har till uppgift att få det kapital som staten placerat i bolag att omsättas aktivt och skapa värde i de bolag det har i sin ägo. Landskapens servicecenter Vimaan Oy bildades 2017. Bolaget producerar och erbjuder tjänster i anslutning till digitalisering och IKT-tjänster till landskapen. SoteDigi Oy är ett 2017 bildat bolag som sköter statliga specialuppgifter och som har till uppgift att utveckla riksomfattande lösningar för kund- och patientinformationssystem samt andra nya digitala lösningar för social- och hälsovården.

För statens ägarpolitik ansvarar i övrigt avdelningen för ägarstyrning vid statsrådets kansli, som har centraliserade ansvaret för ägarstyrningen i de bolag som idkar kommersiell verksamhet. Avdelningen ansvarar dessutom för att bereda de allmänna riktlinjerna för statens ägarpolitik och ägarstyrningspraxis och att samordna ministeriernas samarbete i fråga om ägarstyrningen.

Fondekonomin utanför statsbudgeten

Fondernas skatter och inkomster av skattenatur ökar på grund av Nordeas beslut att flytta bankens hemort till Finland, vilket syns i de avgiftsinkomster som Stabilitetsfonden får. Ökningen av inflyttna pensionsavgifter dämpas av minskningen i antalet statsanställda. Samtidigt ökar överföringarna från pensionsfonden till budgeten för att täcka statens ökade pensionsutgifter. Största delen av de lån som fonderna beviljar och de inkomster som kommer från återbetalningen av dessa lån hänför sig till Kärnavfallshanteringsfondens verksamhet. Avfallshanteringsskyldiga har rätt att för viss tid få lån mot tryggande säkerheter. Bostadsfonden har inte längre beviljat nya lån efter 2007, och därför fortsätter minskningen i återbetalningen av lån som fonden beviljat. Som en del av regeringens engångsinvesteringar och tidsbundna framtidsinvesteringar riktas resurser ur Statens bostadsfond bland annat till genomförandet av förortsprogrammet, energiunderstöd till husbolag och åtgärder för att förbättra äldre personers möjligheter att bo längre hemma. Utan finansoperationer skulle den finansiella ställningen för fonderna utanför budgeten på medellång sikt uppvisa ett litet underskott.

Tabell 10. Statliga fonder utanför budgeten, mn euro

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Skatter och inkomster av skattenatur sammanlagt	168	419	419	422	424	424
Inkomster av blandad natur	222	160	104	112	115	114
Pensionsavgifter	1 419	1 414	1 445	1 402	1 425	1 451
Ränteinkomster och intäktsföring av vinst	924	490	482	478	475	472

Tabell 10. Statliga fonder utanför budgeten, mn euro

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Överföringar från budgeten	560	522	624	534	534	534
Inkomster exkl. finansoperationer	3 293	3 005	3 073	2 947	2 971	2 995
Återbetalning av beviljade lån	1 969	1 938	1 886	2 288	2 266	2 266
Inkomster sammanlagt	5 262	4 943	4 959	5 236	5 237	5 261
Konsumtionsutgifter	141	126	130	138	138	134
Överföringsutgifter	779	1 041	1 135	1 034	1 024	1 005
Ränteutgifter	1	2	1	1	1	1
Överföringar till budgeten	1 870	1 909	1 948	1 971	2 001	2 034
Övriga utgifter	13	21	21	5	5	5
Utgifter exkl. finansoperationer	2 802	3 099	3 235	3 149	3 169	3 179
Beviljade lån samt övriga finansinvesteringar	1 599	1 478	1 894	1 900	1 943	1 989
Utgifter sammanlagt	4 401	4 577	5 129	5 049	5 112	5 168
Över- eller underskott, netto	862	366	-170	187	126	93

Affärsverken

Forststyrelsen är ett statligt affärsverk som har till uppgift att använda, vårda och skydda den av staten direktägda, obebyggda jord- och vattenegendom som den har i sin besittning. Forststyrelsen bedriver affärsverksamhet och sköter lagstadgade offentliga förvaltningsuppgifter med budgetmedel. Skogsbruk och annan affärsverksamhet som sker på marknadsvillkor ska Forststyrelsen bedriva genom de dotterbolag som den äger. Forststyrelsens affärsverksamhet inom skogsbruket har bolagiserats till Metsähallitus Metsätalous Oy, som helt och hållet ägs av staten. Forststyrelsen betalar intäktsföring av vinst till staten på basis av ersättningar för nyttjanderätt och utdelningar. Forststyrelsen besitter ca 12,5 miljoner hektar statsägda land- och vattenområden med ett balansvärde på ca 3,8 miljarder euro. Av detta är ca 2,6 miljarder euro grundkapital med avkastningskrav. År 2019 uppgick Forststyrelsekoncernens omsättning till 362,8 miljoner euro och årsresultatet var 128,8 miljoner euro. I budgeten för 2020 intäktsför Forststyrelsen 138,9 miljoner euro till staten. Forststyrelsens årliga intäktsföring beräknas minska till 120 miljoner euro före utgången av ramperioden.

Senatfastigheter är ett statligt affärsverk som har till uppgift att i enlighet med målen för statens lokalstrategi producera arbetsmiljölösningar för kunderna och att höja organisationernas prestationsförmåga i statsförvaltningen. Senatfastigheters affärsverksamhet grundar sig på utvecklande av arbetsmiljöer och av fastighetsförmögenheten, uthyrning av lokaler och erbjudande av lokal-tjänster till kunderna. Senatfastigheter kan tillhandahålla tjänster också för sådana sammanslutningar vars verksamhet främst finansieras med anslag som tagits in i statsbudgeten. Senatfastigheter verkar enligt företagsekonomiska principer. Senatfastigheters tillgångar är i den finska statens ägo och i affärsverkets besittning. Senatfastigheter har inte några offentliga förvaltningsuppgifter eller myndighetsuppgifter.

Åren 2019—2023 uppgår fastighetsförsäljningarna till sammanlagt 480 miljoner euro. År 2018 intäktsförde Senatfastigheter 135 miljoner euro, men åren 2019—2023 sjunker den årliga intäkts-

föringen till 35 miljoner euro. Resultatet av hyresverksamheten försvagas av den hyressänkning på 30 miljoner euro som genomförs från och med ingången av 2020. Intäktsföringen minskas också av de ökade investeringarna, som sammanhänger med reparationer av objekt med dålig inomhusluft. Självförsörjningsgraden sjunker i slutet av planeringsperioden till 61 procent.

5.7. Hållbar utveckling

Det globala handlingsprogrammet för hållbar utveckling, Agenda 2030, sätter upp gemensamma mål för en hållbar utveckling för alla FN:s medlemsländer. Agenda 2030 syftar till en hållbar utveckling med tanke på såväl ekonomin, människornas välfärd som miljön.

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Antti Rinnes regering "Ett inkluderade och kunnigt Finland" är målet att Finland senast 2030 ska vara ett socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbart samhälle.

Ett klimatneutralt Finland i planen för de offentliga finanserna 2020—2023

I planen för de offentliga finanserna ingår anslag som kan bedömas främja målen för ett klimatneutralitet i regeringsprogrammet. Med dessa anslag främjas bl.a. en välmående miljö och natur samt den biologiska mångfalden t.ex. genom anskaffning av naturskyddsområden och genom anslagen för utvecklingssamarbete. Utsläppen ska minskas bl.a. genom att förnybar energi stöds och kollektivtrafik främjas. Forsknings-, utvecklings- och innovationsprojekt främjar de bioekonomiska lösningarna och utvecklar Finland till ett mer koldioxidsnålt samhälle. EU:s förgröningsstöd, miljöersättningar och främjande av ekologisk produktion har stor betydelse för att jordbruket ska utvecklas i en hållbar riktning med avseende på miljön. Anslagen anvisas särskilt till arbets- och näringsministeriets, jord- och skogsbruksministeriets, kommunikationsministeriets, miljöministeriets och utrikesministeriets förvaltningsområden.

Vid fördelningen av de anslag för att främja ett koldioxidsnålt samhälle som ingår i planen för de offentliga finanserna har utgångspunkten varit de strategiska helheterna i regeringsprogrammet.

Tabell 11. Ett klimatneutralt Finland, centrala åtgärder åren 2020–2023 (miljoner euro)

	2020 budgetprop.	2021	2022	2023
3.1 Ett klimatneutralt Finland som tryggar den biologiska mångfalden	523	571	503	469
3.2 Finland – större än sin storlek i världen	271	277	285	295
3.4 Ett livskraftigt Finland	229	233	215	219
3.4.1 Utveckling och underhåll av transportnätet	292	211	125	107
3.4.2 Jordbruket	667	703	670	630
Sammanlagt	1 981	1 996	1 798	1 719

I planen för de offentliga finanserna främjas mål som hänför sig till klimatneutralitet med sammanlagt ca 2,0 miljarder euro 2020, och 2023 sjunker beloppet till ca 1,7 miljarder euro. I fråga om projekten under ramperioden kommer understöden till västmetron och vissa andra tidsbundna spårprojekt att förläggas till början av ramperioden Tilläggen enligt regeringsprogrammet foku-

serar också på början av ramperioden, när de tidsbundna framtidsinvesteringarna upphör 2022. Dessutom kommer utbetalningarna för att finansiera utvecklingen av landsbygden under den kommande ramperioden för EU-budgeten att vara koncentrerade till början av perioden. De klart största strategiska helheterna i regeringsprogrammet är dels åtgärderna för att skapa ett klimatneutralt Finland som tryggar den biologiska mångfalden, dels de åtgärder som ska trygga en hållbar utveckling inom jordbruket.

Skatter

Det finns flera skatter som kan anses främja målen för ett klimatneutralt Finland. Till dessa hör framför allt energiskatterna, fordonsskatten, bilskatten, punktskatten på vissa dryckesförpackningar samt avfallsskatten. Även om dessa kan anses vara skatter som är förenliga med målen för hållbar utveckling kan det i dem ingå enskilda beskattningsstrukturer som är såväl förenliga som icke-förenliga med målen.

Skattenivåerna för dessa skatter är med undantag för bilskatten mängdbaserade, och det innebär att deras styrande verkan långsamt minskar under ramperioden i och med inflationsutvecklingen. Samtidigt minskar skatteintäkternas andel av inkomsterna i statsfinanserna. Skatteintäkterna minskar också på grund av den förutspådda minskningen i bränsleförbrukningen i och med att energieffektiviteten förbättras samt på grund av övergången till lättare beskattade utsläppsnåla fordon och bibränslen.

Energiskatter uppbärs på drivmedel, arbetsmaskins- och uppvärmningsbränslen samt elektricitet. Utöver skatteinkomsterna stärker energiskatterna incitamenten för energieffektivitet, energisparande och produktion av mer utsläppsnål energi.

Utöver beskattningen av drivmedel ökar den delvis utsläppsbaserade fordonsskatten och bilskatten kostnaderna för ägande och anskaffning av bilar med höga utsläpp och sporrar således till utsläppsnål rörlighet.

Punktskatten på vissa dryckesförpackningar styr dryckesförpackningarna till återvinning. Avfallsskatten är en styrande miljöskatt, vars primära mål är att minska behandlingen av avfall på avstjälningsplatser och öka återvinningen.

Enligt regeringsprogrammet bereds som ett led i skattereformen för hållbar utveckling under perioden 2020—2023 en skattereform i syfte att främja övergången till ett klimatneutralt Finland. Den hållbara skattereformen består av en översyn av energibeskattningen och beskattningen av fordonstrafiken, åtgärder som främjar cirkulär ekonomi och en utredning av möjligheten att införa utsläppsbaserade konsumtionsskatter. Som ett led i att främja regeringens klimatmål höjs skatterna på drivmedel under regeringsperioden i enlighet med prognoserna för konsumentprishöjningarna med 250 miljoner euro och på bränslen för arbetsmaskiner och uppvärmning med 100 miljoner euro. Styrningen av utsläppen från energiproduktionen stöds genom att systemet med återbäring av energiskatt till energiintensiva företag slopas, genom att sänka punktskatten på elström i skatteklass II sänks med sikte på den miniminivå som EU tillåter och genom att överföra gruvdrift till den högsta skatteklassen för elström, skatteklass I.

Som en del av den nedskärning av företagsstöden som ingår i regeringsprogrammet slopas kvalitetsgraderingen av paraffinisk dieselolja stegvis med en avkastningseffekt på 120 miljoner euro, eftersom det inte längre finns grunder för graderingen i och med att fordonsbeståndet förnyas.

Miljöskadliga stöd

Med miljöskadliga stöd avses stöd som leder till ökad nyttjandegrad i fråga om naturresurser och ökad belastning på miljön i företag eller branscher som stöds. Miljöskadliga stöd kan ha positiva effekter med tanke på andra politiska mål.

I samband med budgetpropositionen för 2020 uppskattades det utifrån tidigare utredningar att det sammanlagda beloppet på de miljöskadliga stöden uppgår till ca 3,5 miljarder euro (se avsnitt 6 i allmänna motiveringen till budgetpropositionen för 2020).

6. Den kommunala ekonomin

Den del i planen för de offentliga finanserna som gäller den kommunala ekonomin innehåller en utgiftsbegränsning för den kommunala ekonomin och de andra riktlinjerna för statsminister Rinnes regering när det gäller kommunernas ekonomi och uppgifter. Planen innehåller också en granskning av effekterna av statens åtgärder på den kommunala ekonomin samt utvecklingsutsikterna för den kommunala ekonomin på medellång sikt enligt begrepp som används i kommunernas räkenskaper. Den granskning av den kommunala ekonomin som presenteras här kompletteras av programmet för kommunernas ekonomi, som utarbetas separat i samband med planen för de offentliga finanserna.

6.1. Riktlinjer för den kommunala ekonomin

I enlighet med statsrådets förordning (120/2014) ska i planen för de offentliga finanserna anges en med målet för det strukturella saldot inom kommunalekonomin konsekvent euromässig begränsning för de utgiftsändringar som statens åtgärder föranleder för kommunalekonomin. Lokalförvaltningens finansiella ställning får uppvisa ett underskott på högst en halv procent i förhållanden till totalproduktionen 2023.

Enligt regeringsprogrammet ska kommunerna kompenseras för åtgärder som minskar, ökar eller utvidgar deras uppgifter och skyldigheter och för de ändringar i beskattningsgrunden som påverkar den kommunala ekonomin enligt nettobelopp genom att statsandelarna och/eller motsvarande fasta anslag ändras till hundra procent eller genom att andra uppgifter eller skyldigheter tas bort.

Utgiftsbegränsningen för den kommunala ekonomin

De nationella bestämmelserna om planen för de offentliga finanserna förutsätter att regeringen beslutar om en utgiftsbegränsning för den kommunala ekonomin. Utgiftsbegränsningen är en gräns i euro för den ändring i omkostnaderna som statens åtgärder medför för den kommunala ekonomin, och den ska överensstämma med regeringens mål för det strukturella saldot i den kommunala ekonomin. Utgiftsbegränsningen för den kommunala ekonomin garanterar dock inte att kostnadseffekterna genomförs till motsvarande belopp inom den kommunala ekonomin. Kom-

munerna kan själva besluta om bl.a. i vilken omfattning de genomför uppgifterna och skyldigheterna.

Vid dimensioneringen av utgiftsbegränsningen beaktas sådana åtgärder som är nya i förhållande till den tekniska plan för de offentliga finanserna som fastställdes den 4 april 2019 och som ingår i planen för de offentliga finanserna för 2020—2023 och budgetpropositionen för 2020. Regeringen har beslutat att nettoeffekten av regeringens beslut får öka omkostnaderna för den kommunala ekonomin med högst 520 miljoner euro jämfört med vårens tekniska plan för de offentliga finanserna.

Hur utgiftsbegränsningen omsätts i praktiken följs upp i samband med de årliga justeringarna av planen för de offentliga finanserna. Utgiftsbegränsningen får inte luckras upp jämfört med den nivå som angetts i denna plan för de offentliga finanserna, men den kan stramas åt.

I den utgiftsbegränsning som fastställts i denna plan för de offentliga finanserna har beaktats bl.a. återinförandet av den subjektiva rätten till dagvård och minskningen av gruppstorlekarna samt utvecklingen av servicestrukturen för social- och hälsovårdstjänster. I enlighet med den gällande lagstiftningen anvisas kommunerna en hundra procentig statsandel för nya eller utvidgade uppgifter och skyldigheter.

Tabell 12. Utgiftsbegränsningen för den kommunala ekonomin 2020—2023, mn euro

2020	2021	2022	2023
430	510	600	520

Andra statliga åtgärder som påverkar den kommunala ekonomin

Kommunerna ska kompenseras för de ändringar som görs i skattegrunderna.

Den kommunala ekonomin påverkas också av vissa åtgärder som den förra regeringen fattat beslut om. Till dessa hör bl.a. effektiviseringen av ordnandet av specialiserad sjukvård och den inbesparing som hänför sig till utvecklingen av närstående- och familjevården.

Utgiftsbegränsningen omfattar bara åtgärder som påverkar omkostnaderna och som grundar sig på beslut.

Reformen av klientavgifterna inom social- och hälsovården minskar avgiftsintäkterna med 45 miljoner euro. Kommunernas statsandel för basservicen ökas i motsvarande utsträckning.

Den kumulativa effekten av statens åtgärder och behovet av anpassning av den kommunala ekonomin

Den kumulativa effekten på den kommunala ekonomin av de åtgärder som ingår i utgiftsbegränsningen bedöms vara i det närmaste neutral. Även om regeringens åtgärder ökar utgifterna för kommunerna, ökar statsunderstöden för dem nästan lika mycket.

Enligt den prognos som gjordes våren 2019 och som ligger till grund för regeringsprogrammet var underskottet inom lokalförvaltningen 0,7 % i förhållande till totalproduktionen 2023 uttryckt i nationalräkenskapsbegrepp. I finansministeriets prognos har de åtgärder som ingår i denna plan för de offentliga finanserna och i statens budgetproposition för 2020 och som påverkar den kommunala ekonomin beaktats. De ekonomiska utsikterna och läget för den kommunala ekonomin har dock försämrats sedan i våras. Enligt den uppdaterade prognosen kommer underskottet inom lokalförvaltningen att vara 3,1 miljarder euro, dvs. -1,2 % i förhållande till totalproduktionen 2023. För att målen för det strukturella saldoto ska nås krävs det ytterligare anpassningsåtgärder inom lokalförvaltningen till ett belopp av ca 1,8 miljarder euro 2023. Detta belopp måste täckas med hjälp av kommunernas egna anpassningsåtgärder och statligt understödda produktivitetsfrämjande åtgärder som ökar den ekonomiska tillväxten och därmed också skatteinkomsterna.

Kommunernas egna åtgärder

Kommunerna har en långtgående självstyrelse, och staten kan därför inte garantera en balansering av kommunernas ekonomi uteslutande genom sina egna åtgärder. Därmed vilar en stor del av ansvaret på kommunerna när det gäller att få jämvikt i ekonomin med hjälp av bl.a. strukturella reformer och ökad produktivitet. Att befolkningen blir allt äldre, nativiteten sjunker och allt fler är bosatta i landskapscentrumen försämrar förutsättningarna för den allt mer glesbefolkade landsbygden att ordna lagfästa uppgifter med nuvarande finansiering. Ett gammalt byggnadsbestånd och befolkningsutvecklingen ökar för sin del kommunernas behov av nybyggnation och reparationer under valperioden. Regeringen har inlett beredningen av en social- och hälsovårdsreform. Avsikten med reformen är att överföra social- och hälso-tjänsterna och ordnandet av räddningsväsendet från kommunerna till 18 landskap. Detta minskar det utgiftstryck som den allt äldre befolkningen skapar på den kommunala ekonomin, men det undanröjer inte behovet av strukturella reformer.

6.2. Statliga åtgärder som påverkar den kommunala ekonomin

Statsbidrag och kommunernas uppgifter under ramperioden

Statsbidragen till kommunerna uppgår till ca 11,6 miljarder euro 2020. Av detta är statsandelen för basservice 7,1 miljarder euro och kompensationen till kommunerna för förlorade skatteinkomster 2,3 miljarder euro. Om kompensationen beaktas i statsandelarna ökar statsandelen för basservice med ca 600 miljoner euro jämfört med 2019. Ökningen beror huvudsakligen på att den minskning i statsandelen som hänförs till nedskärningen av semesterpenningen i enlighet med konkurrenskraftsavtalet upphör 2019, på att kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna justeras och på indexhöjningen.

Indexhöjningen av statsandelen för kommunal basservice uppgår till ca 166 miljoner euro 2020 och av statsandelarna inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde till ca 32 miljoner euro. Justeringen av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna gjordes utifrån de realiserade utgifterna för 2017. Den ökar statsandelen för kommunal basservice med 102 miljoner euro och de statsandelar inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde som ska betalas till kommunerna med 11,6 miljoner euro.

Av statsandelsanslaget för kommunal basservice kan 10 miljoner euro anvisas för en höjning av kommunernas statsandel enligt prövning. Därtill får 10 miljoner euro användas av anslaget för ekonomiskt stöd för kommunsammanslagningar för sammanslagningsunderstöd enligt prövning för kriskommuner eller kommuner som riskerar att råka i kris. Detta anslag är en överföring från statsandelen för kommunal basservice.

För incitamentsystemet för digitalisering i kommunerna anvisas som en överföring från statsandelen för basservice 40 miljoner euro från och med 2020, dvs. 10 miljoner euro mer än 2019.

I enlighet med regeringsprogrammet föreslås medel för en utvidgning av den subjektiva rätten till småbarnspedagogik till ett belopp av 7,1 miljoner euro 2020 och 17 miljoner euro från och med 2021. I fråga om småbarnspedagogiken föreslås det också en ökning av statsandelen i samband med de minskade gruppstorlekarna med 6,7 miljoner euro 2020 och från och med 2021 ett tillägg på 16 miljoner euro om året. För att stödja mångfalden när det gäller familje- och livssituationer föreslås det att det avsätts 2 miljoner euro från och med 2020. För införandet av omfattande jour vid Vasa centralsjukhus föreslås en ökning av statsandelen med en miljon euro.

En anslagsökning på 5 miljoner euro för 2020 och 14,5 miljoner euro från och med 2021 föreslås för utökad morgon- och eftermiddagsverksamhet.

Statsandelen för basservice 2021 utökas i samband med den totala översynen av lagstiftningen om klientavgifterna inom social- och hälsovården med 45 miljoner euro. I samband med det utvidgade screeningprogrammet utökas statsandelen 2022 med 10 miljoner euro och för personaldimensioneringen inom barnskyddet med 9 miljoner euro.

Regeringen bereder en reform av social- och hälsovården där social- och hälso-tjänsterna och ordnandet av räddningsväsendet överförs till landskapen. Det är meningen att ett flertal reformer inom social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde ska genomföras från och med 2023 under finansieringsmomentet för social- och hälsovårdsområdena. Sådana reformer är ökningen av den minimidimensionering som gäller omsorgspersonal, tillgången till basservice (vårdgaranti), ökade resurser för hemvård och utveckling av närståendevården, en nationell strategi för psykisk hälsa, förlängningen av programmet för utveckling av barn- och familjetjänster och den totala översynen av tjänster för personer med funktionsnedsättning. Under åren 2020—2022 föreslås det att en del av dessa åtgärder ska genomföras med hjälp av statsandelar. För detta ändamål anvisas sammanlagt 208,6 miljoner euro för 2023.

För utveckling av tjänsterna för barn och familjer och för en fortsättning på programmet för utveckling av barn- och familjetjänster anvisas 10 miljoner euro 2020, 8 miljoner euro 2021 och 5 miljoner euro 2022.

För tjänster för mödrar med missbruksproblem anvisas 1,5 miljoner euro och för utvidgning av försöket med personlig budget för personer med utvecklingsstörning föreslås 2,5 miljoner euro per år 2020—2021. För avgiftsfria preventivmedel för personer under 25 år anvisas årligen 5 miljoner euro 2021—2022. En bedömning av om verksamheten ska permanentas görs vid budgetmanglingen 2022.

För ett projekt för utveckling av hemvården föreslås 2 miljoner euro och för utveckling av terminalvården och den palliativa vården anvisas 2 miljoner euro årligen 2020—2022. För programmet för arbetsförmåga riktat till partiellt arbetsföra föreslås 4,5 miljoner euro 2020, 5,4 miljoner euro 2021 och 5,5 miljoner euro 2022.

För utvecklandet av servicestrukturen i syfte att trygga det andra inhemska språket anvisas årligen 1 miljon euro 2020—2022.

Den förlängda läroplikten ökar statsandelarna till kommunerna med 22 miljoner 2021, 65 miljoner euro 2022 och 107 miljoner euro 2023. Också för elev- och studerandevård föreslås det ett tillägg på 10 miljoner 2021, 20 miljoner euro 2022 och 29 miljoner euro 2023.

För att stärka priset per enhet för gymnasieutbildningen föreslås 7,5 miljoner euro, varav 7,2 miljoner euro riktas till den kommunala ekonomin.

För utveckling av kvaliteten och jämställdheten inom den grundläggande utbildningen föreslås åren 2020—2022 60 miljoner euro, varav 57 miljoner euro årligen riktas till den kommunala ekonomin.

För utvecklande av kvaliteten och jämlikheten inom den grundläggande småbarnspedagogiken föreslås 25 miljoner euro 2020, varav 23,8 miljoner euro riktas till den kommunala ekonomin, och 50 miljoner euro per år 2021—2022, varav 47,5 miljoner euro riktas till den kommunala ekonomin. För främjande av kontinuerligt lärande anvisas 2,5 miljoner euro 2020. För anställning av lärare och handledare inom yrkesutbildningen och stödåtgärder i anslutning till undervisningen och handledningen anvisas 80 miljoner euro 2020, varav 55,2 miljoner euro riktas till den kommunala ekonomin.

För att utvidga programmet Skolan i rörelse till olika åldersklasser föreslås 5,8 miljoner euro och för byggande av idrottsanläggningar 1,3 miljoner euro 2020. För utvecklande av biblioteksväsendet anvisas 1 miljon euro 2020. Dessutom föreslås 2,5 miljoner euro årligen för utveckling av invandrarnas kompetens för att stärka förutsättningarna för sysselsättning åren 2020—2022.

Kommunernas och den tredje sektorns roll i att främja integrationen av invandrare stärks bl.a. genom att statsunderstöd beviljas för kommunernas kompetenscentrumverksamhet, som enligt förslaget ska beviljas ett tillägg på 4 miljoner euro 2020 och 3 miljoner euro årligen 2021—2022. Antalet kvotflyktingar ökas 2020 till 850 per år, och det föreslås därför att de ersättningar som betalas till kommunerna ska ökas med 0,5 miljoner euro 2020, 1,6 miljoner euro 2021, 2,6 miljoner euro 2022 och 3,6 miljoner euro 2023. Också för hälso- och sjukvården för papperslösa föreslås ett tillägg på 2 miljoner euro 2021 och ett tillägg på 3 miljoner euro om året med början 2022. För rådgivningstjänster för invandrare föreslås 4 miljoner euro 2020 och 3 miljoner euro årligen 2021—2022.

För avtalsbaserat samarbete mellan staten, städerna och regionerna föreslås 15 miljoner euro 2020, varav 14,7 miljoner euro riktas till den kommunala ekonomin, och 5 miljoner euro 2021, varav 4,9 miljoner euro riktas till den kommunala ekonomin. För frivillig utveckling av regionerna föreslås 5 miljoner euro, varav 4,9 miljoner euro riktas till den kommunala ekonomin åren

2020—2021. För Talent Hub-verksamheten föreslås 1 miljon euro 2020, 2 miljoner euro 2021 och 3 miljoner euro åren 2022—2023.

Programmet Hållbar stadsutveckling fortsätter och för programmet föreslås 0,6 miljoner euro årligen 2020—2022. I anslutning till MBT-avtalen anvisas 15 miljoner euro för understöd för kommunal teknik och 30 miljoner euro årligen för MBT-startbidrag 2020—2023. Till förortsprogrammet riktas 4 miljoner euro 2020 och 6,5 miljoner euro årligen 2021—2022. För ombyggnad av bostäder så att de lämpar sig för äldre föreslås 5 miljoner euro 2020 och 10 miljoner euro årligen 2021—2022.

För rivningsbidrag anvisas 8 miljoner euro årligen 2020—2022 och 3 miljoner euro 2023.

I överensstämmelse med vad som beslutades under föregående regeringsperiod beräknas kommunernas utgifter i samband med effektiviseringen av den specialiserade sjukvården minska med 90 miljoner euro 2020 jämfört med 2019. Motsvarande avdrag från statsandelen är 22,9 miljoner euro. Sammanlagt har den effektiviserade specialistsjukvården beräknats minska hälso- och sjukvårdsutgifterna med 350 miljoner euro enligt prisnivån 2020.

Besparingen tack vare utvecklingen av närstående- och familjevården bedöms öka med 40 miljoner euro 2020 jämfört med 2019 och det motsvarande avdraget från statsandelarna är 10,2 miljoner euro 2020. Sammanlagt har besparingen beräknats uppgå till 220 miljoner euro enligt prisnivån 2020.

Statsbidragen är 11,6 miljarder euro 2020, 11,8 miljarder euro 2021, 12,1 miljarder euro 2022 och 12,2 miljarder euro 2023.

Tabell 13. Statsbidragen till kommuner och samkommuner, mn euro, ramåren enligt prisnivån 2020

	2018	2019	2020 ¹⁾	2021	2022	2023
Kalkylerade statsandelar	9 493	9 656	8 098	8 117	8 208	8 497
FM, statsandelen för basservice ²⁾	8 577	8 729	7 074	7 118	7 157	7 411
UKM ³⁾	916	928	1 024	999	1 050	1 086
— därav samkommunerna	967	978	1 040	997	999	1 001
Övriga statsunderstöd enligt förvaltningsområde, sammanlagt	1 112	1 006	3 468	3 695	3 859	3 714
JM	30	20	0	0	0	11
IM	5	5	5	5	5	5
FM	149	43	2 362	2 560	2 737	2 838
UKM	219	212	187	186	187	187
JSM	6	6	6	1	1	1
KM	54	63	49	38	36	36
ANM	225	219	195	193	193	180

Tabell 13. Statsbidragen till kommuner och samkommuner, mn euro, ramåren enligt prisnivån 2020

	2018	2019	2020 ¹⁾	2021	2022	2023
SHM	398	405	539	569	567	394
MM	26	30	80	87	81	59
Statsbidrag sammanlagt	10 605	10 662	11 565	11 811	12 066	12 211

¹⁾ Bokföringsnämndens kommunsektion bestämmer uppställningsformen för resultaträkningen i kommunerna och posternas innehåll. Anvisningen kan ändras slutgiltigt först när lagen har trätt i kraft. I detta program för kommunernas ekonomi ingår kompensationen till kommunerna för skatteförluster i anslaget för övriga statsunderstöd inom finansministeriets förvaltningsområde.

²⁾ Från och med 2020 överförs skattekompensationerna till kommunerna till ett eget moment i budgeten, 28.90.35. Tidigare har skattekompensationerna ingått i momentet för statsandelen för basservice.

³⁾ Den kalkylerade andelen till kommunerna har uppskattats utifrån finansieringen som helhet (inklusive privat) inom UKM:s förvaltningsområde.

Ändringar i beskattningsgrunderna

I inkomstposterna för ramperioden har man beaktat de ändringar i beskattningsgrunderna som det beslutats om i regeringsprogrammet och under regeringsperioden. I beskattningen av förvärvsinkomster görs det i överensstämmelse med regeringsprogrammet årligen indexjusteringar som motsvarar den höjda inkomstnivån eller inflationen. I enlighet med regeringsprogrammet kommer kommunerna att kompenseras för de effekter regeringens ändringar i beskattningsgrunderna har på skatteintäkterna.

	2020	2021	2022	2023
Indexjusteringen i beskattningen av förvärvsinkomster	-196	-189	-182	-176

6.3. Uppskattning av den kommunala ekonomins utgifter, inkomster och balans

Utvecklingsprognosen för den kommunala ekonomin för perioden 2020—2023 har gjorts som en kalkyl över utgiftstrycket där endast de åtgärder som påverkar den kommunala ekonomin och som redan ingår i budgetpropositionen och i planen för de offentliga finanserna beaktas utöver den allmänna ekonomiska utvecklingen och den allmänna befolkningsutvecklingen. Prognosen inbegriper inte kommunernas och samkommunernas egna anpassningsåtgärder eller förändringar i kommunernas skattesatser 2020—2023.

Den kommunala ekonomin försvagades avsevärt 2018 i jämförelse med året innan, eftersom omkostnaderna steg snabbt och skatteinkomsterna minskade. Utsikterna för den kommunala ekonomin är svaga också 2019. Under innevarande år ökar omkostnaderna i den kommunala ekonomin utöver av det ökade behovet av tjänster även till följd av löneförhöjningarna inom kommunsektorn och av att nedskärningen av semesterpenningen upphör. Enligt Statistikcentralens kvartalsstatistik över kommunernas ekonomi har omkostnaderna fortsatt att öka snabbare under första halvåret i år än vad som beräknades i våras. På grund av dessa uppgifter om influtna belopp har

prognosen över omkostnadsökningen för 2019 justerats uppåt jämfört med vårens prognos. Också prognosen för skatteinkomster har sjunkit avsevärt.

Utgifterna i den kommunala ekonomin

Över hälften av verksamhetskostnaderna i den kommunala ekonomin är personalutgifter, dvs. löner och arbetsgivarens socialskyddsavgifter. Antalet anställda inom den kommunala ekonomin ökade 2019 från 419 000 till 421 000, vilket i jämförelse med tidigare år var en exceptionell ökning. Enligt kalkylen över utgiftstrycket i den kommunala ekonomin kommer antalet anställda att fortsätta öka, vilket är en följd av åtgärderna i regeringsprogrammet för statsminister Rinnes regering. Åtgärder som ökar antalet anställda är bl.a. den justerade personaldimensioneringen inom äldreomsorgen, den skärpta vårdgarantin, tryggheten av resurserna för hemvård och anställningen av lärare och handledare inom yrkesutbildningen. Utvecklingen av inkomsterna inom den kommunala sektorn antas följa den inkomstutveckling som beräknats för samhällsekonomin i övrigt, dvs. knappt 3 procent om året. Avtalsperioden för löneavtalen inom den kommunala sektorn tar slut våren 2020.

Också inköpen av varor och tjänster utgör en stor del av utgifterna i den kommunala ekonomin. Under ramperioden ökar dessa utgifter med ca 4 procent om året. Inköpen ökar åtgärderna i regeringsprogrammet och efterfrågan på social- och hälso-tjänster på grund av den allt äldre befolkningen, vilket märks som en ökning av inköpen i kalkylen över utgiftstrycket. Förändringen i befolkningens åldersstruktur ökar servicebehovet inom den kommunala ekonomin med ca 0,5 procent per år.

Enligt kalkylen över utgiftstrycket fortsätter kommunernas verksamhetskostnader att öka med i genomsnitt 3,4 procent om året under perioden 2020—2023. Också investeringarna ökar utgifterna under ramperioden. Byggnader som behövs för social- och hälso-tjänster och skolor byggs fortfarande i snabb takt och även investeringarna i infrastruktur i tillväxtcentrumen fortsätter i stor omfattning. Investeringarna under ramperioden bedöms bli fortsatt höga, eftersom de aktuella byggprojekten pågår under många år och investeringstrycket förblir betydande.

De bestående utgiftsökningarna i regeringsprogrammet för statsminister Rinnes regering har planerats ske i förtid. De ökar utgifterna i den kommunala ekonomin med ca 500 miljoner enligt prisnivån 2023. Av de utgiftsökningar av engångskaraktär som ingår i regeringsprogrammet har den ekonomiskt mest betydande satsningen riktats till programmen för kvalitets- och jämlikhetsarbete inom den grundläggande utbildningen och småbarnspedagogiken samt till anställning av lärare och handledare inom yrkesutbildningen. Sammanlagt kommer de utgiftsökningar av engångsnatur som avses i regeringsprogrammet att öka de årliga utgifterna i den kommunala ekonomin med 200 miljoner euro 2020—2022.

Inkomsterna i den kommunala ekonomin

Över hälften av inkomsterna i den kommunala ekonomin består av skatteinkomster. Prognoserna för kommunernas skatteinkomster 2019 har sjunkit avsevärt jämfört med den senaste prognosen. Den viktigaste ändringen i höstens uppdatering av prognosen gäller inkomstskatteintäkterna som har ökat långsammare än förväntat 2019. Underskottet i inkomstskatteintäkterna är enligt Skatteförvaltningen en följd av de ändringar i förfarandet för förskottsinnehållning som trädde i kraft

vid ingången av 2019 och problem gällande anmälan till inkomstregistret. Bägge faktorerna bromsar upp inflödet av skatter och minskar därmed tillfälligt de årliga skatteintäkterna, men endast i år. Underskottet i inkomstintäkterna på grund av ändringarna i förfarandet för förskottsintehållning och problemen med inkomstregistret har beräknats minska skatteinkomsterna under innevarande år, men enligt prognoserna ska hälften av redovisningsunderskottet vara återställt 2020. Bland annat på grund av dessa tidsmässiga faktorer beräknas skatteinkomstökningen stanna på 2,2 procent i år, men öka till 6,6 procent 2020. Skatteinkomsterna fortsätter att öka med i genomsnitt 2,7 procent om året under 2021—2023. Ökningen av skatteinkomsterna upprätthålls av bl.a. en högre inkomstnivå.

Statsunderstöden sjunker 2019. Justeringen av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna utifrån de faktiska kostnaderna för 2016 minskar statsandelen för kommunal basservice med drygt 200 miljoner euro 2019. Statsminister Rinnes regering beslutade att tidigarelägga betalningen av en engångskompensation på 237 miljoner euro i anslutning till nedskärningen i semesterpenningen enligt konkurrenskraftsavtalet till 2019. År 2020 ökar statsbidragen avsevärt, vilket bl.a. beror på att det statsandelsavdrag som gjorts på grund av nedskärningen i semesterpenningen slopades och frysningen av statsandelsindex upphörde. Ändringen i statsandelen stärker som helhet inte den kommunala ekonomin, utan en betydande del av ökningen av statsandelen motsvaras antingen av en minskning av övriga inkomster eller av en ökning av kostnaderna. År 2020 görs en indexjustering på 2,4 procent i statsandelarna och åren 2021—2023 beräknas statsandelsindex vara ca 2,5 procent på årsnivå. Statsandelen ökas också av den justering av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna som gjordes utifrån de realiserade utgifterna för 2017. Under ramperioden ökar statsbidragen förutom genom indexjusteringen också genom kompensationen till kommunerna för förlorade skatteinkomster.¹⁾ Det har skrivits in i regeringsprogrammet för statsminister Rinnes regering att kommunerna ska kompenseras till hundra procent enligt nettobelopp för åtgärder som minskar, ökar eller utvidgar deras uppgifter och skyldigheter och för ändringar i beskattningsgrunden som påverkar den kommunala ekonomin genom att statsandelarna och/eller motsvarande fasta anslag ändras eller genom att andra uppgifter eller skyldigheter slopas. Därför har de utgiftsökningar enligt regeringsprogrammet som beaktats med avseende på utvecklingen av den kommunala ekonomin i regel beaktats som en lika stor extra inkomst.

Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde, som återspeglar lånebehovet inom den kommunala ekonomin, kommer enligt utvecklingsprognosen att vara 1,9—2,7 miljarder euro negativt under ramperioden utan ytterligare åtgärder. Samtidigt ökar kommunernas lånestock snabbt under ramperioden.

¹⁾ Kompensationerna för förlorade skatteinkomster kommer i fortsättningen att anges under ett eget moment separat från statsandelarna. Kompensationerna för skatteförluster ingår i statsbidragen i prognosen för utvecklingen av den kommunala ekonomin. Något officiellt beslut om var de kommer att presenteras i bokslutet har ännu inte fattats.

Tabell 14. Den kommunala ekonomins utveckling till 2023, enligt kommunernas bokföring, md euro, gängse priser

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Resultatbildning						
1 Verksamhetsbidrag	-28,6	-29,9	-31,3	-32,5	-33,7	-34,8
2. Skatteinkomster	22,4	22,9	24,4	25,0	25,8	26,5
3. Statsandelar, driftsekonomin	8,5	8,5	9,4	9,9	10,3	10,7
4. Finansiella intäkter och kostnader, netto	0,3	0,4	0,4	0,3	0,3	0,2
5. Årsbidrag	2,7	2,0	3,0	2,7	2,6	2,5
6. Avskrivningar	-2,8	-2,9	-3,0	-3,1	-3,2	-3,3
7. Extraordinära poster, netto	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
8. Räkenskapsperiodens resultat	-0,1	-0,9	0,0	-0,3	-0,5	-0,7
Finansiering						
9. Årsbidrag	2,7	2,0	3,0	2,7	2,6	2,5
10. Extraordinära poster	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
11. Korrigeringsposter till internt tillförda medel	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6
12. Intern finansiering, netto	2,2	1,4	2,5	2,2	2,1	2,0
13. Investeringar i anläggningstillgångar	-4,8	-5,2	-5,4	-5,5	-5,6	-5,6
14. Finansieringsandelar och försäljningsinkomster	1,0	1,0	1,0	1,0	0,9	0,9
15. Investeringar, netto	-3,9	-4,2	-4,3	-4,5	-4,7	-4,7
16. Finansieringsbehov (intern finansiering - investeringar)	-1,7	-2,7	-1,9	-2,3	-2,5	-2,7
17. Lånestock	19,4	22,2	24,2	26,5	29,1	31,9
18. Likvida medel	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0
19. Nettoskuld (lån - likvida medel)	13,4	16,2	18,2	20,5	23,1	25,8

7. Arbetspensionsanstalter och övriga socialskyddsfonder

Arbetspensionssystemet

Även om arbetspensionssystemet i Finland regleras av flera pensionslagar, bestäms pensionerna i regel på samma grunder i de enskilda lagarna. Finansieringen av pensionsutgifterna varierar enligt pensionslag och finansieringsgrunderna inom arbetspensionssektorn kan därför inte beskrivas med en enda regel. Finansieringsgrunderna kan dock bedömas genom att man separat ser på de viktigaste pensionslagarna.

Finlands arbetspensionssystem är ett delvis fonderat system, eftersom en del av finansieringen av arbetspensionerna kommer från pensionsmedel som fonderats på förhand och från avkastningen från dem. Arbetspensionerna finansieras dock huvudsakligen genom arbetspensionsavgifter som årligen tas ut av arbetstagare och arbetsgivare. Dessutom finansieras statsanställda arbetstagares samt företagares, lantbruksföretagares och sjömäns pensioner delvis ur statsbudgeten. Arbetstagarnas pensionsavgift är lika stor enligt alla pensionslagar. Pensionerna intjänas nästan på samma

sätt enligt alla pensionslagar och grundar sig på inkomsterna under hela arbetskarriären. Ålderspensioner som börjar betalas ut reduceras genom en livslängdskoefficient som beaktar ökningen av förväntat antal levnadsår. De löpande pensionerna höjs årligen med arbetspensionsindex som till 80 % påverkas av förändringarna i konsumentpriserna och till 20 % av förändringen i lönta-garnas inkomstnivå.

Den pensionsreform som trädde i kraft vid ingången av 2017 höjer gradvis den lägsta åldern för ålderspension till 65 år fram till år 2027. Från och med 2030 kopplas åldern för ålderspension till utvecklingen av det förväntade antalet levnadsår så att förhållandet mellan tiden i arbetet och pensionstiden förblir på samma nivå som 2025. För att förhållandet mellan pensionstiden och tiden i arbetet ska kunna bevaras granskas utvecklingen av arbetskarriärerna och den ekonomiska och sociala hållbarheten i fråga om hela arbetspensionssystemet regelbundet. I samband med reformen infördes det en ny pensionsform, arbetslivspensionen, vid sidan av invalidpensionen, och deltidspensionen ersattes med partiell förtida ålderspension. Därtill ändrades bestämmelserna om pensionstillväxt och beslutades att sättet för hur livslängdskoefficienten räknas ut ska bli flackare än för närvarande från och med 2027.

Till **lagen om pension för arbetstagare inom den privata sektorn (ArPL)** hör närmare två tredjedelar av arbetskraften. Av de arbetspensionsavgifter som följer ArPL fonderas en del individuellt och resten av avgiften går till att finansiera de nuvarande pensionsutbetalningarna genom ett fördelningssystem. Pensionsavgifterna ska ligga på en nivå som garanterar utbetalningen av pensionerna och den fondering som krävs i lagstiftningen. Fonderingsgraden inom ArPL-systemet, dvs. pensionsmedlen i förhållande till pensionsansvaret, var vid utgången av 2017 ca 30,5 procent (beräknad med en reell diskontoränta på 2,5 procent fram till år 2028 och 3,5 procent från och med 2029).

Arbetsmarknadens centralorganisationer har kommit överens om en s.k. EMU-buffert inom ArPL-systemet. Som målsatt nivå för EMU-bufferten har det avtalats om ett belopp som motsvarar 2,5 procent av den privata sektorns årliga lönesumma. Tanken med bufferten är att under vissa villkor möjliggöra en tillfällig sänkning av arbetspensionsavgifterna under negativa konjunkturförhållanden. När man kommer överens om användningen av bufferten måste man på motsvarande sätt komma överens om en senare höjning av arbetspensionsavgiften, så att bufferten återställs.

Företagarnas (ca 9 procent av de försäkrade), lantbruksföretagarnas och sjömännens pensionsutgifter finansieras genom inkomsterna av avgifterna samt till den överskjutande delen ur statsbudgeten.

Det kommunala pensionssystemet omfattar drygt 20 procent av de försäkrade. I det kommunala pensionssystemet har man försökt avpassa pensionsavgiften på ett sådant sätt att pensionssystemet står på stadig grund och pensionsavgiftens nivå är stabil i framtiden.

De arbetstagare som är försäkrade inom **statens pensionssystem** (ca 6 procent av de försäkrade) och statens arbetsgivare betalar sina pensionsavgifter till Statens pensionsfond (VER). Från Statens pensionsfond överförs årligen medel till statsbudgeten för att täcka statens pensionsutgifter. Det belopp som överförs är för närvarande 40 procent av de utgifter som föranleds av statens pensioner, och resten av pensionsutgifterna täcks direkt ur statsbudgeten.

Tack vare förhandsfonderingen av pensioner har arbetspensionssektorn under sin historia uppvisat ett stort överskott. Ökningen av den andel av befolkningen som är i pensionsåldern ökar pensionsutgifterna, vilket har lett till att arbetspensionsanstaltnas överskott minskat. Tack vare förhandsfonderingen är kapitalinkomsterna emellertid avsevärda, varför pensionsfonderna inte formellt börjar upplösas, även om pensionsutgifterna överstiger avgiftsinkomsterna. Totalt sett har arbetspensionsinrättningarnas överskott i förhållande till BNP minskat från i genomsnitt dryga tre procent under 2000-talets första årtionde till 1,0 procent 2018. Under de närmaste åren förutspås överskottet minska med ca 0,6 procent i förhållande till BNP, medan kapitalinkomstökningen stannar upp på grund av den låga räntenivån. Också arbetspensionsanstaltna inom den privata sektorn hör enligt nationalräkenskaperna till den offentliga ekonomin och deras tillgångar betraktas som tillgångar inom de offentliga finanserna. Arbetspensionsanstaltnas överskott används emellertid inte för att amortera på bruttoskulden inom de offentliga finanserna, utan överskottet ska placeras på nytt för att arbetspensionstillgångarnas realvärde inte ska minska.

Övriga socialskyddsfonder

Övriga socialskyddsfonder omfattar andra enheter som utför sådana uppgifter i anknytning till social trygghet som fastställts för den offentliga makten. Det är bl.a. fråga om Folkpensionsanstalten (FPA) och enheter som sköter det inkomstrelaterade arbetslöshetsförsäkringssystemet. FPA:s verksamhet finansieras enligt lag med de försäkrades och arbetsgivarnas sjukförsäkringsavgifter och med den offentliga sektorns andelar. Den statliga andelen av FPA:s finansiering 2018 var ca 77 procent, andelen försäkringsavgifter ca 18 procent och kommunernas andel ca 5 procent. År 2018 var de totala kostnaderna för FPA:s förmånsfonder ca 15,4 miljarder euro. FPA:s förmånsfonder är folkpensionsfonden, sjukförsäkringsfonden och allmänna fonden för social trygghet.

Det är Sysselsättningsfonden och arbetslöshetskassorna som svarar för skötseln av det inkomstrelaterade arbetslöshetsförsäkringssystemet. De inkomstrelaterade arbetslöshetsutgifterna finansieras genom arbetslöshetsförsäkringspremier som tas ut av anställda och arbetsgivare (ca 55 %), statsandelar (ca 40 %) och arbetslöshetskassornas medlemsavgifter (ca 5 %). År 2018 betalade arbetslöshetskassorna ut totalt 1,9 miljarder euro i förmåner. Sysselsättningsfonden har en konjunkturbuffert vars nettoskuld eller nettoställning får vara högst ett belopp som motsvarar de årliga utgifterna för en arbetslöshetsgrad på 7 procent (2018 något över 2 miljarder euro, alltså nästan en procent i förhållande till BNP). Enligt förslaget ska den maximala storleken för konjunkturbufferten 2020 ändras så att den motsvarar de utgifter som orsakas av en arbetslöshet på 6 procent.

De övriga socialskyddsfondernas finansiering är på medellång sikt i balans, men finansieringsbalansen kan variera något årligen i och med att buffertfonder används. På 2000-talet har den årliga avvikelser från balansen för de övriga socialskyddsfondernas vidkommande varit högst 0,4 procent i förhållande till BNP.

8. Sammanfattning av åtgärderna på statsfinansiell nivå

I avsnitten 5—7 behandlas varje undersektor till den offentliga ekonomin. I avsnitt 8 eftersträvas en sammanfattande granskning av regeringens diskretionära åtgärder och deras verkningar på hela den offentliga ekonomin. Målet är att ekonomin ska befinna sig i jämvikt i slutet av valperioden. Granskningen i detta avsnitt beaktar inte de s.k. finansoperationerna.

8.1. Den totala omfattningen av åtgärderna samt tidtabellen för dem

Regeringen har som mål att uppnå jämvikt i den offentliga ekonomin före utgången av valperioden 2023. I nedanstående tabell har den kumulativa effekten av de beslut om inkomster och utgifter som fattas av statsminister Rinnes regering har på den offentliga ekonomin åren 2019—2023. De åtgärder som försämrar jämvikten inom statsfinanserna har angetts som minusposter och de åtgärder som stärker balansen som plusposter. Effekterna anges i förhållande till förra valperiodens sista plan för de offentliga finanserna, dvs. den tekniska plan för de offentliga finanserna som utarbetades den 4 april 2019.

Utöver de diskretionära åtgärder som beaktas i tabellen strävar regeringen efter att ytterligare öka sysselsättningsgraden och antalet sysselsatta genom nya, sysselsättningsfrämjande reformer. Dessutom genomför regeringen produktivitetåtgärder som avser de offentliga finanserna.

Regeringens bestående extra satsningar

Regeringen har beslutat öka de bestående utgifterna inom de offentliga finanserna med ca 1,4 miljarder euro i den tekniska planen för de offentliga finanserna våren 2019 jämfört med prisnivån 2023. De bestående nya utgifterna avsätts bl.a. för ett ökat kunnande och ökad social rättvisa och för klimatpolitiska åtgärder. Dessa extra satsningar behandlas mer ingående i särskilt avsnitt 5.3, eftersom merparten av verkningarna gäller statsekonomins undersektorer. De verkningar åtgärderna har på den kommunala ekonomin granskas närmare i avsnitt 6.

En liten del av utgiftsökningarna finansieras genom att utgifter och inkomster i budgetekonomin omdisponeras, bl.a. sänks nivån på vissa reservationsanslag.

Regeringen har dessutom beslutat tidigarelägga den planerade ökningen av engångsnatur av statsandelarna till kommunerna med 237 miljoner euro från år 2020 till år 2019, vilket har beaktats i tabellen nedan. Tillägget är en kompensering för nedskärningarna i semesterpenningen som beror på konkurrenskraftsavtalet. Genom att utbetalningen av kompensationen tidigareläggs, underlättas kommunernas ekonomiska situation 2019.

Tidsbundna framtidsinvesteringar för perioden 2020—2022

Regeringen verkställer som engångsåtgärd ett program för framtidsinvesteringar. Inom ramen för programmet avsätts högst 3 miljarder euro för investeringar av engångsnatur och samhällligt viktiga försök åren 2020—2022. Åtgärderna finansieras i huvudsak med kapitalinkomster så att de inte leder till ytterligare skuldsättning 2023. Beslut om användningen av dessa medel fattas av statsrådets allmänna sammanträde enligt den beredning som gjorts av finanspolitiska ministerutskottet.

I samband med budgetpropositionen för 2020 och den offentliga planen för 2020—2023 avsätts sammanlagt ca 1,4 miljarder euro för framtidsinvesteringar åren 2020—2022. Även dessa extra satsningar behandlas närmare i avsnitt 5.3 och 6. Dessutom avsätts ur statens bostadsfond satsningar på sammanlagt över 200 miljoner euro år 2020—2022 (se avsnitt 5.6).

I planen för de offentliga finanserna ingår också en s.k. ramreservering på ca 1,7 miljarder euro för åren 2021—2022 med tanke på förslagen till framtidsinvesteringar. Det slutliga beslutet om de framtidsinvesteringar som ska finansieras 2021 fattas i samband med budgetmanglingen hösten 2020 som en del av granskningen av sysselsättningsåtgärderna och utgiftsökningarna enligt regeringsprogrammet. Ramreserveringen på ca 1,7 miljarder euro ingår inte i granskningen av tabellen nedan.

Ändringar i beskattningsgrunderna

I regeringsprogrammet för statsminister Rinnes regering har beaktats det behov av ändringar som klimatförändringen och den tekniska utvecklingen medför. Den tekniska utvecklingen omfattar bland annat robotisering, digitalisering, plattformsekonomi och artificiell intelligens. Ett mål är att trygga Finlands skattebas i en allt mer internationell och digitaliserad ekonomi. Dessutom vill man i regeringsprogrammet främja sysselsättningen och uppmuntra till företagande.

Erodering av skattebasen motverkas genom att rätten till ränteavdrag för bostadslån gradvis slopas under regeringsperioden. Också hushållsavdraget begränsas. Beskattningen av förvärvsinkomster för låg- och medelinkomsttagare lindras, och giltighetstiden för den solidaritetsskatt som ursprungligen infördes som tidsbunden förlängs.

Styrningen av utsläppen från energiproduktionen och energiförbrukningen ökas genom att man under regeringsperioden slopar systemet med återbäring av energiskatt för den energiintensiva industrin och sänker punktskatten på elström i skatteklass II på ett sätt som samtidigt är budgetneutralt med sikte på den miniminivå som EU tillåter. Beskattningen av bränslet för uppvärmning och bränslet för arbetsmaskiner höjs stegvis under regeringsperioden med 100 miljoner euro. Beskattningen av drivmedel höjs med 250 miljoner euro under 2020. Att skattestödet för paraffinisk dieselolja slopas stegvis under regeringsperioden ökar intäkterna från energiskatten med 120 miljoner euro på årsnivå. Hälsan ska främjas genom höjningar av punktskatterna på tobak, alkohol och läskedrycker till ett belopp av sammanlagt 275 miljoner euro.

Trots de skatteförhöjningar som gäller de indirekta skatterna, kommer skatteintäkterna i förhållande till BNP att sjunka något under ramperioden eftersom bl.a. konsumtionen av energi, tobak och alkohol utvecklas i långsammare takt än ökningen inom totalproduktionen. Under regeringsperioden bedöms det totala skatteuttaget förbli nära nog oförändrat och beräknas vara 42,1 procent år 2023.

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Rinnes regering ska kommunerna kompenseras för de konsekvenser som ändringarna i beskattningsgrunderna har. De ändringar som gäller beskattningen behandlas för statsfinansernas del mer ingående i avsnitt 5.4, för den kommunala ekonomins del i avsnitt 6.2 och för hela den offentliga ekonomins del i avsnitt 8.3.

Socialskyddsavgifter

I och med att arbetslöshetsutgifterna började sjunka blev det möjligt att sänka arbetslöshetsförsäkringspremien med totalt 1 procentenhet under åren 2018—2019. Vid en fortsatt gynnsam ekonomisk utveckling sänks arbetslöshetsförsäkringspremien också 2020. Den privata sektorns arbetspensionsförsäkringspremie bedöms under de närmaste åren förbli oförändrad på sin nuvarande nivå.

de nivå, 24,4 procent. De delvis temporära nedsättningarna av sjukförsäkringspremier som det avtalades om i konkurrenskraftsavtalet upphör vid utgången av 2019.

Åtgärder som stöder sysselsättningen

Regeringen har tagit ett första steg mot en samlad beredning av sysselsättningsåtgärder där en sysselsättningsgrad på 75 procent eftersträvas. För att detta mål ska nås krävs åtgärder som stöder utbud och efterfrågan på arbete samt lindrar matchningsproblemen på arbetsmarknaden. I det inledande skedet ingår bl.a. en reform av lönesubventionen, satsningar på sysselsättning av partiellt arbetsföra och arbetsrelaterad invandring samt en höjning av den nedre åldersgränsen för rätten till tilläggsdagar inom utkomstskyddet för arbetslösa. Beredningen av sysselsättningsåtgärderna fortsätter så att det vid budgetförhandlingarna sommaren 2020 kan fattas beslut om åtgärder som motsvarar 30 000 nya sysselsatta. Om så inte är fallet omprövas de tidigare beslutade utgiftsökningarna, som fastställts i förhållande till den tekniska planen för de offentliga finanserna.

Förbättring av produktiviteten inom den offentliga sektorn

Under beredningen av regeringsprogrammet gjordes den bedömningen att jämvikten inom de offentliga finanserna ska kunna förbättras med knappt 300 miljoner euro före valperiodens utgång med hjälp av produktivetsfrämjande åtgärder. För att detta mål ska kunna nås krävs det betydande åtgärder inom såväl finansministeriets förvaltningsområde som många andra ministeriers förvaltningsområden. Sådana åtgärder och projekt är t.ex. det IKT-utvecklingsprogram som sammanhänger med utvecklingen av social- och hälsovården och räddningsväsendet och förenhetligandet av de informationssystem som används inom dessa sektorer, åtgärdsprogrammet för att förbättra förvaltningen av och informationsunderlaget för kommunernas byggnadsbestånd, utvecklingsprogrammet för offentliga upphandlingar och utvecklandet av servicenätet och platsbyberoendet inom den offentliga förvaltningen. Finansieringen och verkställandet av ovan nämnda åtgärder preciseras vid den fortsatta beredningen.

Dessutom fortsätter regeringen genomförandet av de åtgärder för att förbättra produktiviteten som inleddes under den förra valperioden, såsom utvecklandet av digitaliseringen av statens verksamhet och produktivitet, programmet för en effektivare användning av lokalerna inom statsförvaltningen och incitamentsystemet för digitalisering i kommunerna. Dessa presenteras närmare i avsnitt 5.3.2.

Tabell 15. De sammantagna effekterna av de beslut som gäller inkomster och utgifter, kumulativa, md euro

	2019	2020	2021	2022	2023
Beslut som minskar statens anslag	0,0	0,1	0,1	0,2	0,1
Beslut som ökar statens anslag	-0,4	-1,0	-1,5	-1,4	-1,4
Framtidsinvesteringar (inkl. Statens bostadsfond)	0,0	-0,8	-0,5	-0,3	0,0
Kompensation till kommunerna för ändringar i skattegrunderna	0,0	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Beslut som ökar statens skatteinkomster	0,0	0,3	0,7	1,0	1,2

Tabell 15. De sammantagna effekterna av de beslut som gäller inkomster och utgifter, kumulativa, md euro

	2019	2020	2021	2022	2023
Beslut som minskar statens skatteinkomster (exkl. justeringarna av förtjänstnivå- och konsumentprisindex i förvärvsinkomstbeskattningen)	0,0	-0,1	-0,2	-0,3	-0,3
Övriga beslut som ökar statens inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Effekterna på saldot för statsfinanserna, netto	-0,4	-1,6	-1,4	-0,9	-0,4
Regeringsåtgärder som ökar kommunernas inkomster	0,2	0,1	0,3	0,4	0,5
Regeringsåtgärder som ökar kommunernas utgifter	0,0	-0,1	-0,3	-0,4	-0,5
Framtidsinvesteringarnas effekt på den kommunala ekonomin (netto)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Beslut som minskar statens skatteinkomster (exkl. justeringarna av förtjänstnivå- och konsumentprisindex i förvärvsinkomstbeskattningen)	0,0	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Kompensation till kommunerna för ändringar i skattegrunderna	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1
Effekterna av statens övriga åtgärder på den kommunala ekonomin ¹⁾	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Höjningar av kommunernas skattesatser	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Effekterna på saldot för den kommunala ekonomin, netto	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Förändringar i arbetsgivarens socialskyddsavgifter	-0,6	-0,3	-0,4	-0,4	-0,4
Förändringar i utgifterna	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Effekterna på saldot för socialskyddsfonderna, netto	-0,6	-0,4	-0,5	-0,4	-0,4
Effekterna på saldot för de offentliga samfunden, netto	-0,7	-1,9	-1,9	-1,3	-0,8
I förhållande till totalproduktionen	-0,3 %	-0,8 %	-0,7 %	-0,5 %	-0,3 %

¹⁾ Inbegriper inte de verkningar statens och kommunernas samfinansierade trafikprojekt har på den kommunala ekonomin.

8.2. Åtgärder inriktade på utgifterna inom den offentliga ekonomin

I tabellen nedan presenteras den årliga förändring (netto) som blir resultatet av de åtgärder som statsminister Rinnes regering fattat beslut om i fråga om utgifterna inom den offentliga ekonomin under perioden 2019—2023¹⁾. Granskningen inbegriper inte de sk. finansinvesteringsutgifterna,

¹⁾ I tabellen har de åtgärder som ökar utgifterna inom de offentliga finanserna, och alltså försämrar balansen, angetts som plusposter.

som inte heller ingår i kalkylerna i granskningen av nationalräkenskaperna. I siffrorna i tabellen ingår inte heller reserveringen för framtidsinvesteringar på ca 1,7 miljarder euro. Hur reserveringen ska användas fattas senare.

Utgifterna inom den offentliga ekonomin ökar avsevärt år 2020, vilket föränleds dels av regeringens bestående tilläggsåtgärder, dels i betydande utsträckning också av framtidsinvesteringar av engångskaraktär, som i den första fasen gäller framförallt år 2020. Överföringsutgifterna till hushållen ökar i synnerhet 2020 i och med de förbättrade förmåner som regeringen fattat beslut om. Också den största ökningen av konsumtionsutgifterna infaller under samma år. Överföringsutgifterna till näringslivet ökar också 2020, men sjunker framförallt år 2022 och därefter, vilket föränleds av förändringarna i återbäringssystemet för energiskatt. I realinvesteringarna har också de ökningarna som gäller basunderhållet av transportinfrastrukturen beaktats, både de extra åtgärder som regeringen fattat beslut om och den nivåförhöjning som den s.k. parlamentariska arbetsgruppen föreslagit och som redan har beaktats i den tekniska planen för de offentliga finanserna fr.o.m. 2022.

I tabellen ingår också den sammanlagda effekten av de åtgärder som de föregående regeringarna beslutade om, främst de utgiftsbesparingar som statsminister Sipiläs regering beslutat för 2019.

Tabell 16. Åtgärder som inverkar på utgifterna i de offentliga finanserna, årlig förändring, netto, md euro

	2019	2020	2021	2022	2023
Konsumtionsutgifter	0,0	0,6	0,0	0,0	-0,1
Överföringsutgifter till näringslivet	0,0	0,3	-0,1	-0,2	-0,1
Överföringsutgifter till hushållen	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0
Övriga överföringsutgifter	0,0	0,4	0,0	-0,2	-0,1
Realinvesteringar ¹⁾	0,1	0,3	0,0	0,1	-0,1
Övriga utgifter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sammanlagt	0,2	1,9	-0,1	-0,2	-0,3
Behovsprövade åtgärder som vidtogs under förra valperioden	-0,5	0,0	0,0	0,0	0,0

¹⁾ Inbegriper inte de verkningar statens och kommunernas samfinansierade trafikprojekt har på den kommunala ekonomin.

8.3. Åtgärder inriktade på inkomsterna inom den offentliga ekonomin

I tabellen nedan presenteras uppgifter om det tidsmässiga genomförandet (netto) av beslutsbase-erade åtgärder som inverkar på inkomsterna i de offentliga finanserna under åren 2019—2023. Med netto avses den sammanräknade effekten av åtgärder som ökar och minskar inkomsterna. I tabellen har man även beaktat de ändringar i beskattningsgrunderna som fastställdes under förra valperioden, kommande indexjusteringar av beskattningsgrunderna för förvärsinkomstskatten samt sådana faktorer av engångsnatur som kan ändra beskattningen tidsmässigt.

De ändringar i beskattningen som statsminister Rinnes regering föreslagit i beskattningen är fördelade på hela regeringsperioden. Åtstramningen av den indirekta beskattningen ökar intäkterna, men de årliga indexjusteringarna i förvärsinkomsterna minskar i sin tur skatteinkomsterna. De

siffror som presenteras i planen för de offentliga finanserna innehåller beslutade åtgärder och deras uppskattade ekonomiska konsekvenser. Planerade åtgärder ingår inte.

Tabell 17. Åtgärder som inverkar på inkomsterna i de offentliga finanserna, årlig förändring, netto, md euro

	2019	2020	2021	2022	2023
Skatt på förvärvsinkomster	-0,2	-0,5	-0,5	-0,4	-0,4
Skatt på kapitalinkomster	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Samfundsskatter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Övriga direkta skatter	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Mervärdesskatter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Övriga indirekta skatter	0,2	0,2	0,3	0,0	0,1
Socialskyddsavgifter som arbetsgivaren betalar	-0,7	0,2	-0,2	0,0	0,0
Socialskyddspremier som de försäkrade betalar	0,1	0,4	-0,3	0,0	0,0
Sammanlagt	-0,7	0,3	-0,7	-0,4	-0,3

9. Uppskattning av de offentliga samfundens inkomster och utgifter

Tabell 18. Statsförvaltningen enligt nationalräkenskaperna, md euro

	2018*	2019**	2020**	2021**	2022**	2023**
Direkta skatter	14,9	15,5	16,2	16,7	17,3	17,9
Skatter på produktion och import	33,1	33,5	34,2	35,1	35,9	36,7
Socialskyddsavgifter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skatter och socialskyddsavgifter sammanlagt 2)	48,7	49,7	51,2	52,6	53,9	55,4
Övriga inkomster 3)	9,0	9,1	8,9	8,9	9,0	9,0
varav ränteinkomster	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Inkomster sammanlagt	57,7	58,8	60,1	61,5	62,9	64,4
Konsumtionsutgifter	13,9	14,2	15,0	15,2	15,5	16,0
Subventioner och övriga inkomstöverföringar	40,0	40,4	41,6	42,7	43,5	44,5
varav till andra offentliga samfund	28,2	28,5	29,3	30,2	31,0	31,8
Ränteutgifter	1,9	1,9	1,7	1,5	1,5	1,5
Kapitalutgifter 4)	4,7	4,5	4,9	4,9	4,9	4,7
Utgifter sammanlagt	60,5	61,0	63,2	64,4	65,4	66,8
Nettokreditgivning (+) / nettoupplåning (-)	-2,8	-2,1	-3,1	-2,9	-2,5	-2,3

Tabell 19. Lokalförvaltningen enligt nationalräkenskaperna, md euro

	2018*	2019**	2020**	2021**	2022**	2023**
Skatter och socialskyddsavgifter	22,5	23,4	24,4	25,1	25,8	26,6
varav kommunalskatt	18,8	19,5	20,5	21,0	21,7	22,4
samfundsskatt	1,9	2,0	2,0	2,1	2,2	2,3
fastighetsskatt	1,8	1,9	1,9	1,9	2,0	2,0
Övriga inkomster 2)	19,3	19,7	21,0	21,7	22,4	23,1
varav ränteinkomster	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
varav inkomstöverföringar från staten	14,2	14,4	15,4	16,0	16,6	17,1
Inkomster sammanlagt	41,8	43,1	45,4	46,7	48,2	49,7
Konsumtionsutgifter	35,6	37,2	39,0	40,5	42,1	43,6
varav löner och kollektiva avgifter	21,4	21,9	22,8	23,5	24,2	24,8
Inkomstöverföringar	2,6	2,6	2,6	2,7	2,8	2,9
varav sociala förmåner och sociala understöd	0,7	0,7	0,7	0,7	0,8	0,8
subventioner och övriga inkomstöverföringar	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,9
ränteutgifter	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,3
Kapitalutgifter 3)	5,6	6,1	6,2	6,3	6,4	6,3
Utgifter sammanlagt	43,8	45,9	47,8	49,5	51,3	52,8
Nettokreditgivning (+) / nettouplåning (-)	-2,1	-2,8	-2,3	-2,8	-3,0	-3,1

Tabell 20. Arbetspensionsanstalterna

	2018*	2019**	2020**	2021**	2022**	2023**
Investeringsinkomster	4,0	4,0	3,9	3,9	4,2	4,9
Socialskyddsavgifter	22,2	23,0	23,9	24,6	25,3	25,8
varav arbetsgivarnas avgifter	15,4	15,6	15,9	16,4	16,8	17,2
de försäkrades premier	6,8	7,4	8,0	8,3	8,5	8,7
Inkomst- och kapitalöverföringar från offentliga samfund	2,3	2,3	2,3	2,4	2,5	2,6
Övriga inkomster	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Inkomster sammanlagt	28,8	29,6	30,4	31,2	32,3	33,6
Konsumtionsutgifter	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
Sociala förmåner och sociala understöd	23,7	24,7	25,6	26,6	27,7	28,8
Övriga utgifter	2,2	2,2	2,3	2,3	2,4	2,5
Utgifter sammanlagt	26,5	27,6	28,5	29,6	30,8	32,0
Nettokreditgivning (+) / nettouplåning (-)	2,2	2,0	1,8	1,6	1,5	1,7

Tabell 21. Övriga socialskyddsfonder

	2018*	2019**	2020**	2021**	2022**	2023**
Investeringsinkomster	0,0	0,0	0,1	0,1	0,	0,1
Socialskyddsavgifter	5,8	5,3	5,8	5,8	6,0	6,2
varav arbetsgivarnas avgifter	2,3	1,9	2,4	2,4	2,5	2,6
de försäkrades premier	3,5	3,3	3,4	3,4	3,5	3,6
Inkomst- och kapitalöverföringar från offentliga samfund	13,2	13,2	12,9	13,1	13,3	13,6
Övriga inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Inkomster sammanlagt	19,1	18,5	18,7	19,0	19,4	19,8
Konsumtionsutgifter	3,0	3,1	3,2	3,3	3,4	3,5
Sociala förmåner och sociala understöd	14,2	13,9	14,2	14,4	14,7	15,1
Övriga utgifter	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,2
Utgifter sammanlagt	18,4	18,1	18,5	18,8	19,3	19,7
Nettokreditgivning (+) / nettoupplåning (-)	0,7	0,4	0,2	0,2	0,2	0,1

Prognos för den offentliga ekonomin vid oförändrad politik**Tabell 22. Inkomster och utgifter vid oförändrad politik**

	2018*	2018*	2019**	2020**	2021**	2022**	2023**
	nivå, md euro		% av BNP				
Inkomster vid oförändrad politik, sammanlagt	122,5	52,2	51,7	51,7	51,5	51,4	51,6
Utgifter sammanlagt vid oförändrad politik	124,4	53,1	52,7	53,1	53,0	52,9	52,9

Finansminister

Mika Lintilä

Avdelningschef, budgetchef

Sami Yläoutinen

BILAGA 1

I kalkylerna använda prognoser och antaganden

BILAGA 2

Justeringar av pris- och kostnadsnivån i ramarna för statsfinanserna

BILAGA 3

Ändringar i prognosen för den offentliga ekonomin jämfört med den föregående planen för de offentliga finanserna

BILAGA 4

Riskerna i den ekonomiska utvecklingen och den ekonomiska utvecklingens effekter på de offentliga finanserna

BILAGA 5

Stabilitetsprogrammet och utkast till budgetplan

DISTRIBUTION

Riksdagens centralkansli
Republikens presidents kansli
Ministerierna

FÖR KÄNNEDOM

Finansutskottets sekretariat
Riksdagens räkenskapsbyrå
Statens revisionsverk

BILAGA 1 I kalkylerna använda prognoser och antaganden

Utgifts- och inkomstposterna i planen för de offentliga finanserna samt justeringarna av pris- och kostnadsnivån grundar sig på nedanstående oberoende prognos från finansministeriets ekonomiska avdelning.¹⁾

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
BNP, volymförändring	3,1	1,7	1,5	1,0	0,9	0,9	0,7
BNP, prisförändring	0,7	2,1	1,7	1,9	1,9	1,9	1,9
BNP, värde, mn euro	225 781	234 453	242 109	249 328	256 561	263 799	270 798
BNI, värde, mn euro	225 816	235 225	242 349	249 568	256 801	264 039	271 038
Konsumentprisindex, ändring, %	0,7	1,1	1,1	1,4	1,7	1,7	1,7
Inkomstnivåindex, ändring, %	0,2	1,7	2,7	3,1	2,9	2,8	2,7
Byggnadskostnadsindex, ändring, %	0,3	2,3	1,3	2,0	2,2	2,2	2,0
Basprisindex på hemma- marknaden, ändring, %	4,9	4,7	0,9	1,9	2,2	2,1	2,0
Arbetslöshetsgrad, %	8,6	7,4	6,5	6,3	6,2	6,3	6,5
Lönesumma, förändring, %	2,4	4,1	3,7	3,6	3,2	2,6	2,3
Kort ränta, 3 mån, %	-0,3	-0,3	-0,3	-0,4	-0,3	-0,1	0,3
Lång ränta, 10 år, %	0,5	0,7	0,0	-0,2	-0,1	0,2	0,6
ArPL-index	2534	2548	2585	2619	2668	2720	2772
FPL-index	1617	1617	1617	1633	1659	1688	1716
Prisindex för basservicen, prognos I budgetpropositionen använd förändring i kostnadsnivån (statsandelsindex)	-0,5	1,4	1,5	2,4	2,6	2,5	2,5
— indexjustering	0,0	0,0	0,0	2,4	2,6	2,5	2,5
Statsandelsindex utan frysningen 2016—2019	-0,7	0,6	1,3	2,4	2,6	2,5	2,5
Universitetsindex (vid budgetering använd prognos)	1,0	2,0	2,1	2,6	2,5	2,5	2,4
Yrkesutbildningsindex	1,4	2,3	2,0	2,6	2,6	2,5	2,4
YLE-index	0,4	1,5	2,2	2,5	2,5	2,4	2,4

¹⁾ I siffrorna har beaktats Statistikcentralens uppdaterade BNP-nivå från 20.9.2019 samt regeringens beslut vid budgetförhandlingarna

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Arbetslöshetsförsäkringspremie							
— arbetsgivare, genomsnitt	2,41	1,91	1,50	1,26	1,26	1,26	1,26
— arbetstagare	1,60	1,90	1,50	1,25	1,25	1,25	1,25
ArPL-premie	24,4	24,4	24,4	24,4	24,4	24,4	24,4
— arbetsgivare	18,0	17,8	17,4	17,0	17,0	17,0	17,0
— arbetstagare under/=53 år	6,15	6,35	6,75	7,15	7,15	7,15	7,15
— arbetstagare över 53 år	7,65	7,85	8,25	8,65	8,65	8,65	8,65
— lönekoeficient	1,389	1,391	1,417	1,448	1,489	1,528	1,568
De försäkrades sjukförsäkringspremier							
— löntagarnas dagpenning-premie	1,58	1,53	1,54	1,20	1,19	1,20	1,21
— löntagarnas och företagarnas sjukvårdspremie	0,00	0,00	0,00	0,68	0,59	0,60	0,59
— pensionstagarnas sjukvårdspremie	1,45	1,53	1,61	1,65	1,56	1,57	1,56
Statens arbetsgivaravgifter	18,0	17,8	17,9	18,1	18,1	18,1	18,1
— sjukförsäkringspremie	1,08	0,86	0,77	1,36	1,35	1,36	1,37
— pensionsavgift (StaPL)	16,95	16,95	17,13	16,73	16,74	16,74	16,74
Kommunernas arbetsgivaravgifter	26,9	25,7	24,6	24,5	24,5	24,5	24,5
— sjukförsäkringspremie	1,08	0,86	0,77	1,36	1,35	1,36	1,37
— övriga socialförsäkringsavgifter	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
— arbetslöshetsförsäkringspremie	3,16	2,49	1,96	1,63	1,63	1,63	1,63
— pensionsavgift (KomPL)	22,0	21,6	21,2	20,8	20,8	20,8	20,8

BILAGA 2 Justeringar av pris- och kostnadsnivån i ramarna för statsfinanserna

Strukturella förändringar

De strukturella ändringar som ingår i detta rambeslut sänker ramnivån för 2020 med 251 miljoner euro jämfört med det tekniska rambeslutet från våren 2019.

I tabellen nedan ges en närmare beskrivning av strukturförändringarna efter föregående rambeslut och av deras verkningar på ramnivån för valperioden.

Strukturella ändringar i ramen, mn euro

Moment	Ärende	2020	2021	2022	2023
24.30.66	Samprojekt inom utvecklingssamarbetet. Genomgångspost, motsvarande inkomster har antecknats under moment 12.24.99.	5,8			
27.10.18, 27.10.19	Ändrad tidsmässig fördelning i anslutning till anskaffning av multirolls jaktplan	20,0	-20,0		
28.90.30	Ändrad tidsmässig fördelning i anslutning till kompensationen till kommunerna för justeringen av kostnadsfördelningen 2019—2022, i syfte att förhindra att semesterpenningen skärs ned två gånger	-237,0			
28.91.41	Slopande av systemet med återbäring av energiskatt till energiintensiva företag (den s.k. energiskattegiljotinen)			-119,0	-230,0
32.20.41	Ändrad tidsmässig fördelning av utbetalningar inom vissa projekt som får energistöd	-8,0	-4,0	-4,0	12,0
32.30.51, 33.20.52	Användning av arbetslöshetsförmåner till aktiveringsåtgärder, lönesubvention. Överföring från ett moment inom ramen till ett moment utanför ramen.		-143,0	-143,0	-143,0
33.10.57	Ensamförsörjartillägg till barnbidraget, ändring av utgiftsgrunden under ett moment utanför ramen	-1,5	-1,5	-1,5	-1,5
33.20.50, 33.20.52, 33.10.54, 33.10.57, 33.30.60	Höjning av grundskyddet, ändring av utgiftsgrunden under moment utanför ramen	-35,2	-35,2	-35,2	-35,2
33.10.54, 33.10.57, 33.20.50, 33.20.52	Slopande av nedsättningen av de arbetslöshetsförmåner som ingår i aktiveringsmodellen, ändring av utgiftsgrunden under moment utanför ramen	-13,7	-13,7	-13,7	-13,7
33.20.50	Höjning av den nedre åldersgränsen för rätten till tilläggsdagar inom utkomstskyddet för arbetslösa, ändring av utgiftsgrunden under ett moment utanför ramen	23,0	23,0	23,0	23,0
35.10.52	Tidigareläggning av byggandet av vatten- och avloppsnät på Skanslandet	-0,9			
35.10.61	Ändrad tidsmässig fördelning inom programmet för effektiviserat vattenskydd	-3,0	3,0		
Sammanlagt		-250,5	-191,4	-293,4	-388,4

Justeringar av pris- och kostnadsnivån

Beslutet om ramarna för statsfinanserna 2020—2023 görs upp enligt pris- och kostnadsnivån 2020. En del av utgifterna, exempelvis utgifterna för utvecklingssamarbete och den statliga medfinansiering som motsvarar andelarna från EU:s strukturfonder uppskattas enligt gängse priser, varvid de innefattar en uppskattning av hur höjningen av prisnivån under perioden kommer att inverka på anslaget. Till övriga delar justeras utgiftsnivån årligen utifrån den beräknade höjningen av pris- och kostnadsnivån.

Justeringarna av pris- och kostnadsnivån för 2020 minskar jämfört med det tekniska rambeslutet våren 2019 med sammanlagt 45 miljoner euro. Här har beaktats en revidering av prognoserna för prisindex och att studiepenningen binds vid index från och med den 1 augusti 2020. I det tekniska rambeslutet gjordes lagstadgade indexhöjningar normalt efter åren med frysningar.

Justeringar enligt pris- och kostnadsnivån 2020, jämfört med rambeslutet 4.4.2019, mn euro

Ramutgifterna enligt ekonomisk art	Index som använts vid kalkyleringen	Justering av anslagen och ramnivån		Justering av ramnivån
		Lagstadgad index-korrigerig	Avtalsbaserad priskorrigerig	Justering av kostnadsnivån för övriga ramutgifter
15-17 Pensioner	Arbetspensionsindex (ArPL)	-6,4		
18-19 Anskaffning av försvarsmateriel	Föregripande höjning 1,5 %		- 1)	
01-14 Löner samt socialskyddsavgifter	Avtalshöjningar			
Utgifter för trafiknätet	Byggnadskostnadsindex			
01-14, 20-28 Övriga omkostnader och konsumtionsutgifter	Konsumentprisindex			
30-39 Kalkylerade statsbidrag till kommuner och samkommuner m.fl.	Statsandelsindex	-23,6		
30-39 Övriga statsbidrag till kommuner och samkommuner	Statsandelsindex			
30 Statliga finansieringen för yrkesutbildningen	Yrkesutbildningsindex	-1,6		
40-49 Statsbidrag till näringslivet	Konsumentprisindex			
50-59 Enligt lagstiftningen indexbundna statsbidrag till hushåll	Folkpensionsindex, Arbetspensionsindex,			
och allmännyttiga samfund	Konsumentprisindex	-4,3		
51-52 Statliga finansieringen till ev-luth. kyrkan och understödet till ortodoxa kyrkan	Konsumentprisindex	-0,1		
50-59 Icke-indexerade statsbidrag till hushåll	Folkpensionsindex (FPL)			

Justeringar enligt pris- och kostnadsnivån 2020, jämfört med rambeslutet 4.4.2019, mn euro

Ramutgifterna enligt ekonomisk art	Index som använts vid kalkyleringen	Lagstadgad index-korrigerig	Avtalsbaserad priskorrigerig	Justering av ramnivån	Justering av kostnadsnivån för övriga ramutgifter
50 Statlig finansiering för universitetens och yrkeshögskolornas verksamhet	Universitetsindex				
50-59 Övriga statsbidrag till hushåll och allmännyttiga samfund	Konsumentprisindex				
60 Överföringar till statliga fonder utanför statsbudgeten	Konsumentprisindex				
60 Överföringar till Folkpensionsanstalten	Folkpensionsindex (FPL)				
60 Statens andel i de utgifter som föranleds av sjukförsäkringslagen	Folkpensionsindex (FPL)				
61-65 Statlig medfinansiering motsvarande EU:s strukturfondsfinansiering och övriga överföringar inom landet	Ingår i ramen för programperioden				
66-68 Överföringar till utlandet	Enligt gängse priser				
69 Överföringar till EU	EU:s BNP-prisindex				
70-79 Realinvesteringar	Byggnadskostnadsindex				
90-99 Övriga utgifter	Konsumentprisindex				
Tilläggsbudgetreserv och ofördelad reserv	Konsumentprisindex				
Sammanlagt år 2020					-44,6

¹⁾ I anslagsnivån för försvarsmaktens omkostnader (exkl. lönekostnader), anskaffningar av försvarsmateriel och materiel- och förvaltningsutgifter för den militära krishanteringen görs en föregripande pris- och kostnadsnivåjustering på 1,5 procent, som i efterhand justeras så att den i fråga om försvarsmaktens omkostnader och materiel- och förvaltningsutgifter för den militära krishanteringen motsvarar höjningen i konsumentprisindex (indexförändringens årsmedelvärde) samt i fråga om anskaffningarna av försvarsmateriel höjningen (månader sammanlagt/årsförändring) i underindexet C28 (Tillverkning av övriga maskiner) till producentprisindex för industrin. Indexutgifterna för projektet Flottilj 2020 justeras i efterhand enligt utfallet.

BILAGA 3 Ändringar i prognosen för den offentliga ekonomin jämfört med den föregående planen för de offentliga finanserna

Faktorer som påverkar saldot i de offentliga finanserna, enligt nationalräkenskaperna, % av BNP¹⁾

	2020	2021	2022	2023
Saldo i de offentliga finanserna, våren 2019	0,0	-0,1	-0,3	-0,6
Staten:				
Effekten av den förändrade statistiska utgångspunkten på statsbudgeten	0,0	0,0	0,0	0,0
Effekten av den förändrade makroprognosen på statsbudgeten	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Effekten av de beslutade åtgärderna på statsbudgeten	-0,7	-0,5	-0,3	-0,2
Effekten av andra faktorer	0,1	0,2	0,2	0,4
Lokalförvaltningen:				
Effekten av den förändrade statistiska utgångspunkten på statsbudgeten	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Effekten av den förändrade makroprognosen på statsbudgeten	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Effekten av de beslutade åtgärderna på statsbudgeten	0,0	0,0	0,0	0,0
Effekten av andra faktorer	0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Arbetspensionsfonder:				
Effekten av den förändrade statistiska utgångspunkten på statsbudgeten	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Effekten av den förändrade makroprognosen på statsbudgeten	-0,3	-0,5	-0,5	-0,4
Effekten av de beslutade åtgärderna på statsbudgeten	0,0	0,0	0,0	0,0
Effekten av andra faktorer	0,0	0,0	0,0	0,0
Övriga socialskyddsfonder:				
Effekten av den förändrade statistiska utgångspunkten på statsbudgeten	0,0	0,0	0,0	0,0
Effekten av den förändrade makroprognosen på statsbudgeten	0,0	0,0	0,0	0,0
Effekten av de beslutade åtgärderna på statsbudgeten	-0,1	0,0	0,0	0,0
Effekten av andra faktorer	0,1	0,0	0,1	0,0
Saldo i de offentliga finanserna, hösten 2019	-1,4	-1,5	-1,5	-1,4

¹⁾ På grund av avrundningar stämmer slutsummorna inte nödvändigtvis vid addering.

BILAGA 4 Riskerna i den ekonomiska utvecklingen och den ekonomiska utvecklingens effekter på de offentliga finanserna

Basscenariot i planen för de offentliga finanserna baserar sig i fråga om 2019—2021 på finansministeriets ekonomiska avdelnings oberoende konjunkturprognos från hösten 2019. Uppskattningarna för åren 2022 och 2023 bygger i basscenariot bl.a. på den uppskattade tillväxten i den potentiella produktionen. Saldot för de offentliga finanserna baserar sig i basscenariot utöver konjunkturprognosen på regeringsprogrammet för statsminister Rinnes regering, den plan för de offentliga finanserna för 2021—2023 som regeringen godkände i september 2019 och på statsbudgeten för 2019 och 2020.

Enligt basscenariot växer den finländska ekonomin med i genomsnitt 1,2 % per år 2018—2023. På internationell nivå visar prognosen att det finns en stor risk för nedgång. Centrala risker är handelskonflikten mellan Förenta staterna och Kina och ett brexit utan avtal, vilket skulle påverka den ekonomiska utvecklingen framför allt i Europa. Även Italiens finanspolitik utgör fortfarande en betydande risk. En märkbart positiv effekt kan vara att handelskonflikterna dämpas.

I Finland gäller riskerna bland annat den privata konsumtionen, som fortsätter att öka i rask takt under prognosperioden och således stöder BNP-tillväxten. Om de externa riskerna realiseras kan konsumenternas förtroende minska och därmed leda till en snabb nedgång i den privata konsumtionen och BNP. Hushållens ökade skuldsättningsgrad minskar hushållens möjligheter att jämna ut sin konsumtion tills recessionen är över. Även vad beträffar investeringar är utvecklingen förknippad med risker, bland annat risken för en snabbare minskning av bostadsinvesteringar.

I tabellen nedan beskrivs de effekter på arbetslösheten och saldot och skulden i de offentliga finanserna som en långsammare och snabbare tillväxt än i basscenariot skulle leda till. Antagandet i beräkningarna är att den årliga tillväxten i produktionen under perioden avviker en procentenhet i båda riktningarna från basscenariot.

Vid en långsammare tillväxt ökar totalproduktionen långsammare 2019—2023. Arbetslöshetsgraden skulle nå 7,4 %. Underskottet i de offentliga finanserna är ca 4 % 2023 och skuldkvoten stiger till 71 procent. Detta ökar avsevärt behovet att anpassa den offentliga ekonomin, och den offentliga ekonomin blir mer sårbar för negativa chocker.

En tillväxt som är snabbare än i basscenariot räcker till för att åstadkomma en snabb minskning i de offentliga samfundens skuldkvot under programperioden. Saldot för de offentliga samfunden uppvisar i detta scenario ett överskott. I detta scenario minskar arbetslöshetsgraden förhållandevis snabbt. För att den ekonomiska tillväxten ska vara gynnsammare än i basscenariot förutsätts det att den positiva drivkraften inom den globala ekonomin fortsätter och att den ekonomiska tillväxten i industriländerna är snabbare än väntat.

Den låga räntenivåns effekt på saldot för de offentliga samfunden i Finland har i sin helhet ökat underskottet. Den exceptionellt låga räntenivån innebär att de offentliga samfundens ränteutgifter har varit ytterst låga, endast drygt 1 % i förhållande till BNP. Å andra sidan har ränteinkomsterna till de arbetspensionsfonder som räknas till de offentliga finanserna minskat avsevärt så att minskningen i ränteinkomsterna har haft en större effekt på saldot för de offentliga samfunden än minskningen i ränteutgifterna.

Enligt en grov uppskattning ökar en räntehöjning med 1 procentenhet de offentliga samfundens kapitalinkomster med något över en miljard euro samtidigt som deras ränteutgifter till en början ökar med cirka en halv miljard euro. Ränteutgifterna fram till 2023 blir något under en miljard euro större än i basscenariot. Det offentliga underskottet minskar till en början med cirka en halv miljard euro, men den positiva effekten avtar med ökande ränteutgifter under de följande åren. Arbetspensionsanstaltens kapitalinkomster ökar med cirka 0,6 miljarder euro och de övriga offentliga samfundens med cirka 0,4 miljarder euro. Den offentliga skulden ökar jämfört med basscenariot, eftersom de övriga offentliga samfundens försämrade finansiella ställning inte kan finansieras med arbetspensionsanstaltens överskott.

I kalkylen antas i fråga om ränteintäkter att förändringen i räntenivån endast påverkar avkastningen på räntebärande tillgångar omedelbart och att fördelningen av placeringar inte ändras. Förändringarna i den allmänna räntenivån kan bidra till avkastning även på andra än räntebärande tillgångar. Då skulle balansen i de offentliga finanserna vara bättre än i kalkylen när räntorna stiger. Räntenivån kan även påverka placeringsbeslut, vilket t.ex. innebär en övergång till placeringar med bättre avkastning när räntorna sjunker.

Känslighetsanalys

Basscenario	2018	2019	2020	2021	2022	2023
BNP, förändring, %	1,7	1,5	1,0	0,9	0,9	0,7
Arbetslöshetsgrad, %	7,4	6,5	6,3	6,2	6,3	6,5
Finansiellt saldo, % av BNP	-0,8	-1,0	-1,2	-1,4	-1,5	-1,4
Offentlig skuld, % av BNP	58,9	58,8	58,8	59,7	60,6	61,6
Långsam tillväxt						
BNP, förändring, %	1,7	0,5	0,0	0,1	-0,1	-0,3
Arbetslöshetsgrad, %	7,4	7,3	7,3	7,3	7,3	7,4
Finansiellt saldo, % av BNP	-0,8	-1,5	-2,4	-3,0	-3,5	-3,9
Offentlig skuld, % av BNP	58,9	59,8	61,1	63,8	66,9	70,5
Tillväxten 2019—2023 1 procentenhet långsammare än i basscenariot						
Snabb tillväxt						
BNP, förändring, %	1,7	2,5	2,0	1,9	1,9	1,7
Arbetslöshetsgrad, %	7,4	6,3	6,0	5,5	5,2	4,8
Finansiellt saldo, % av BNP	-0,8	-0,5	-0,3	0,0	0,5	1,2
Offentlig skuld, % av BNP	58,9	57,9	56,5	55,7	54,6	53,1

Känslighetsanalys

Basscenario	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Tillväxten 2019—2023 1 procentenhet snabbare än i basscenarioet						
Förändring i ränteutgifterna om räntorna stiger med 1 procentenhet, % av BNP		0,2	0,2	0,3	0,3	0,3
Förändring i ränteutgifterna om räntorna stiger med 1 procentenhet, % av BNP		0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Förändring i underskottet om räntorna stiger med 1 procentenhet, % av BNP		0,2	0,2	0,1	0,1	0,1
Förändring i upplåningsbehovet om räntorna stiger med 1 procentenhet, % av BNP		0,0	0,1	0,1	0,1	0,2

BILAGA 5 Stabilitetsprogrammet och utkast till budgetplan

Stabilitetsprogrammet

Finlands stabilitetsprogram utgör en del av planen för de offentliga finanserna. Planen för de offentliga finanserna uppfyller EU:s krav på en budgetplan på medellång sikt (Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 473/2013).

Siffrorna i tabellerna i stabilitetsprogrammet¹⁾ är för 2018 uppgifter om utfallet²⁾, medan uppgifterna för 2019—2020 baserar sig på den oberoende prognos som gjorts av finansministeriets ekonomiska avdelning. För 2021—2022 presenteras ett målscenario för de offentliga finanserna som baserar sig på en oberoende konjunkturprognos och målen i regeringsprogrammet. När det gäller målscenariot ska det noteras att alla åtgärder i regeringsprogrammet och den exakta tidpunkten för dem ännu inte i det här skede har fastställts så att de skulle ha kunnat bli beaktade i Planen för de offentliga finanserna. Detta kommer att ske i de planer för de offentliga finanserna som görs upp 2020—2022 och i regeringens halvtidsöversyn hösten 2021.

De finanspolitiska målen

Det medelfristiga målet

Statsrådet håller kvar Finlands medelfristiga mål (*Medium-Term Objective* , MTO), -0,5 % för det strukturella saldot i förhållande till BNP. Detta är den miniminivå som Finland har förbundit sig till i det finanspolitiska avtalet.

Andra finanspolitiska mål

I stabilitetsprogrammet föreslås fleråriga nominella mål för 2021—2022 för det strukturella saldot i de offentliga finanserna, utgifterna inom de offentliga finanserna och den offentliga sektorns skuld. Målen är förenliga med uppnåendet av det medelfristiga målet och med regeringens mål att den offentliga ekonomin är i balans 2023. Regeringen har också förbundit sig att konsekvent göra den offentliga ekonomin hållbarare på lång sikt.

Regeringens åtgärder för att nå de finanspolitiska målen

Statsminister Rinnes regering strävar efter att uppnå de finanspolitiska målen genom att stödja förutsättningarna för ekonomisk tillväxt med åtgärder som främjar produktiviteten och sysselsättningen. Satsningarna på grunderna för produktivitetstillväxt — utbildning, forskning, innovationer och infrastruktur — stärks.

¹⁾ Enligt artikel 4 i förordning 473/2013 ”ska de nationella finanspolitiska planerna på medellång sikt och budgetförslagen grundas på oberoende makroekonomiska prognoser och ange huruvida budgetprognoserna har framställts eller godkänts av ett oberoende organ”, medan stabilitetsprogrammet enligt artikel 3 i förordning 1466/97 ”ska baseras på det mest sannolika makrofinansiella scenariot eller på ett försiktigare scenario”.

²⁾ Uppgifterna baserar sig på de nationalräkenskaper som Statistikcentralen offentliggjorde 20.9.2019.

Permanent utgiftsökningar är cirka 1,1 miljarder euro (dvs. drygt 0,4 % av BNP) 2020 och är 1,4 miljarder euro på 2023 års nivå. Permanent utgiftsökningar finansieras under regeringsperioden i huvudsak med ökade skatteinkomster och en omfördelning av utgifterna, vars summa stiger till cirka 240 miljoner euro (0,1 % av BNP) 2020 och till 940 miljoner euro (0,4 % av BNP) på 2023 års nivå. År 2020 skärper regeringen den indirekta beskattningen, men kompenserar det genom att lindra beskattningen av förvärvsinkomster, pensioner och förmånsinkomster för låg- och medelinkomsttagare.

En höjning av sysselsättningsgraden är det viktigaste enskilda elementet i regeringsprogrammet som stärker inkomstunderlaget. Regeringen har förbundit sig till ett sysselsättningsmål på 75 % vid en normal ekonomisk utveckling. För att sysselsättningsmålet ska uppnås krävs åtgärder som stöder utbud och efterfrågan på arbete samt en lindring av matchningsproblemet, bl.a. genom att arbetslöshetsskyddet förnyas, genom att åtgärderna inom en aktiv arbetskraftspolitik utökas och genom att lokala avtal främjas. Regeringen ökar anslagen för sysselsättning, lockande av internationella experter och integrering av invandrare med nästan 300 miljoner euro, dvs. drygt 0,1 % i förhållande till BNP. Uppnåendet av målet för sysselsättningsgraden stärker den offentliga ekonomin så att en del av stärkandet kan inriktas på merutgifter och målet att den offentliga ekonomin ska vara i balans 2023 uppnås.

Under valperioden genomför regeringen dessutom som en engångsåtgärd ett program för framtidsinvesteringar som stöder uppnåendet av målen i regeringsprogrammet och den offentliga ekonomins hållbarhet på lång sikt. Inom ramen för det anvisas åren 2020—2022 högst 3 miljarder euro, dvs. 1,2 % i förhållande till BNP, för engångsinvesteringar och utvecklingsåtgärder. I det här skedet anvisas cirka 1,4 miljarder euro (0,6 % av BNP) för framtidsinvesteringar, varav 750 miljoner (0,3 % av BNP) för 2020. För resten av programmet har gjorts en ramreservering vars användning fastställs senare som en del av granskningen av sysselsättningsåtgärderna. De nu fastställda åtgärderna stärker kompetensen och därmed en hållbar ekonomisk tillväxt. Åtgärderna finansieras i huvudsak med inkomsterna av försäljningen av egendom så att de inte leder till ytterligare skuldsättning 2023.

Regeringen har förbundit sig att se över åtgärderna i regeringsprogrammet, om genomförandet av åtgärderna äventyrar uppfyllelsen av målen för de offentliga finanserna. I mitten av regeringsperioden görs en översyn av politiken som helhet och i samband med den fattas det beslut om omfattande ytterligare åtgärder.

Efterlevnaden av kraven i stabilitets- och tillväxtpaktens förebyggande del

Finland omfattas av den förebyggande delen av stabilitets- och tillväxtpakten och av de krav i den förebyggande delen som gäller framstegen i fråga om det medelfristiga målet. Kraven för varje år definieras i de landsspecifika rekommendationerna för året i fråga. Uppnåendet av det medelfristiga målet eller framstegen i fråga om målet bedöms med hjälp av två pelare: det strukturella saldot eller förändringen i det samt utgiftsregeln.

I vårens stabilitetsprogram konstaterades att Finland enligt finansministeriets bedömning ifjol uppnådde det medelfristiga målet i enlighet med de landsspecifika rekommendationerna. Kommissionens bedömning i början av juni slog fast att Finland iakttagit stabilitets- och tillväxtpakten 2018.

De landsspecifika rekommendationerna för 2019 godkändes i juli 2018. Rekommendationen för Finland var att uppnå det medelfristiga budgetmålet 2019, med beaktande av temporärt tillåtna avvikelser med anledning av genomförandet av strukturreformen.¹⁾²⁾

År 2019 försämras det strukturella saldot enligt den oberoende prognosen till -1,3 % av BNP. Bedömningen av det strukturella saldots nivå i år har försämrats jämförts med vårens prognos, vilket i synnerhet beror på den snabba ökningen av utgifterna inom lokalförvaltningen i början av 2019. Ändringen i det strukturella saldot avviker från den förändring som krävs 2019, men avvikelsen är obetydlig och kumulativt uppnås den nödvändiga anpassningen 2018—2019. När man dessutom beaktar att försämringen av det strukturella saldot 2019 beror på en oväntat långsam inkomstökning, vilket beror på den inverkan den sänkta räntenivån har på arbetspensionsfondernas kapitalinkomster och de undantagsvis försämrade skatteintäkterna till följd av förändringarna i förskottsuppbördsförfarandet samt sänkningen av arbetslöshetsförsäkringspremien,³⁾ följer Finland enligt finansministeriets bedömning i huvudsak den pelare som avser det strukturella saldot. Enligt finansministeriets bedömning ger utgiftsregeln upphov till en avvikelse som dock stannar något under 0,5 % i förhållande till BNP 2019, men överskrider gränsvärdet för betydande avvikelse kumulativt 2018—2019. Således ger det strukturella saldot och utgiftsregeln möjligen olika bilder av hur kraven i den förebyggande delen efterlevs. Detta innebär att det görs en helhetsbedömning av kraven i den förebyggande delen. Det strukturella saldot verkar fungera bättre i en situation där totalproduktionen under en lång tid ökat långsamt.⁴⁾ Därmed är det strukturella saldot för närvarande en mer tillförlitlig indikator på finanspolitikens inriktning än utgiftsregeln. När kravet för det strukturella saldot iaktas i huvudsak, kan utvärderingen i efterhand av kraven i den förebyggande delen våren 2020 enligt finansministeriets nuvarande bedömning visa att avvikelsen från kraven i den förebyggande delen inte blir betydande.⁵⁾ I bedömningen ingår dock risker och osäkerhetsfaktorer, så det går inte att bortse från risken för betydande avvikelser.

¹⁾ Finland beviljades våren 2017 flexibilitet i fråga om stabilitets- och tillväxtpaktens klausuler om strukturreformer och investeringar för sammanlagt 0,6 procent av BNP för att kunna genomföra de reformer som bidrar till hållbara offentliga finanser samt EU:s samfinansierade investeringsprojekt. Flexibiliteten beviljades för åren 2017—2019. Eftersom de offentliga investeringarna enligt de preliminära uppgifterna våren 2018 minskade 2017, ströks flexibiliteten enligt investeringsklausulen. Kvar blev endast en flexibilitet på 0,5 % av BNP enligt klausulen om strukturreformer. Flexibiliteten upphör 2019.

²⁾ I de landsspecifika rekommendationerna konstateras också att Finland med stöd av kommissionens ekonomiska prognos våren 2018 skulle säkerställa att en avvikelse från det medelfristiga budgetmålet 2019 begränsar sig till den temporära avvikelse som på grund av strukturreformerna 2017 beviljades med hänsyn till effekterna på den offentliga ekonomin. Detta motsvarar den nominella tillväxttakten på 2,9 % av nettobeloppet av de offentliga grundutgifterna. Då är den tillåtna försämringen av det strukturella saldot 0,2 % i förhållande till BNP.

³⁾ Sysselsättningsfonden, som klassificeras som socialskyddsfond, ska sänka arbetslöshetsförsäkringspremien, när konjunkturbufferten i sysselsättningsfonden riskerar att överskridas. Maximibeloppet för bufferten 2019 är ett arbetslöshetsutgiftsbelopp motsvarande en arbetslöshetsgrad på 7 %. Arbetslöshetsförsäkringspremien sänks också 2020.

⁴⁾ Det medelvärde för den potentiella produktionen under 10 år som ska användas i utgiftsregeln verkar alltför låg i förhållande till den potentiella produktionens årliga tillväxttakt 2019—2020. De strukturella reformerna har sannolikt påskyndat sysselsättningsstillväxten och därmed också den potentiella produktionens tillväxt även på längre sikt. Däremot kan den utdragna perioden av långsam tillväxt under de senaste åren och förändringarna i Finlands produktionsstruktur tydligt dra ner den potentiella produktionens medelvärde under 10 år för närvarande.

⁵⁾ Om kommissionen konstaterar en betydande avvikelse i utfallsbedömningen, inleds ett förfarande vid betydande avvikelse för landet.

De landsspecifika rekommendationerna för 2020 godkändes i rådet i juli 2019. Enligt rekommendationen uppmanades Finland att vidta åtgärder för att ”säkerställa att de primära offentliga nettoutgifternas nominella ökning inte överstiger 1,9 % under 2020, vilket motsvarar en årlig strukturell anpassning på 0,5 % av BNP”.

Det strukturella saldot försämras enligt den oberoende prognosen till -1,4 % av BNP 2020. Försämringen av det strukturella saldot är delvis en följd av de framtidsinvesteringar som regeringen fattat beslut om och som finansieras med inkomster av försäljningen av statlig egendom samt framtida permanenta utgiftsökningar som stärker produktiviteten. Finansieringen av utgiftsökningarna genom skatteåtgärder och omfördelningar av utgifterna infaller i huvudsak under de senare åren. Genom dessa åtgärder stöds uppfyllelsen av regeringens sysselsättningsmål och stärks den långsiktiga potentiella tillväxten och hållbarheten i de offentliga finanserna. Enligt finansministeriets bedömning kan det uppstå en betydande avvikelse i det strukturella saldot 2020 och kumulativt 2019—2020. Enligt finansministeriets bedömning ser också utgiftsregeln ut att avvika betydligt både för 2020 och kumulativt 2019—2020. Enligt finansministeriets bedömning är risken således att det uppstår en betydande avvikelse från kraven i den förebyggande delen 2020. Den slutliga bedömningen görs i utfallsbedömningen våren 2021. Om sysselsättningen förbättras på det sätt som regeringen eftersträvar, är det möjligt att läget för de offentliga finanserna då är gynnsammare än vad som nu uppskattats. I den oberoende prognosen har dessutom inte beaktats eventuella åtgärder som korrigerar underskottet inom lokalförvaltningen och som det ännu inte i detta skede finns beslut om.

För 2021—2022 föreslås ett målscenario för de offentliga finanserna som baserar sig på en oberoende konjunkturprognos och målen i regeringsprogrammet. Målscenariot är förenligt med den balans inom den offentliga ekonomin 2023 som eftersträvas i regeringsprogrammet. Åtgärder i regeringsprogrammet i syfte att förverkliga målscenariot och en närmare tidtabell för dem överenskomms i planen för de offentliga finanserna 2020—2022 och i regeringens halvtidsöversyn hösten 2021.

En jämförelse mellan målscenariot och den oberoende konjunkturprognosen presenteras i tabell 1 i avsnitt 2. Bedömningen av senare år innehåller osäkerhet, också eftersom anpassningskraven för dem inte har godkänts. Dessutom kompliceras bedömningen av att alla regeringens åtgärder i syfte att förbättra sysselsättningen, i synnerhet för de senare åren, ännu inte har fastställts, och därför inte har kunnat beaktas i den oberoende prognosen. Om målscenariot förverkligas minskar hållbarhetsunderskottet i den offentliga ekonomin med cirka 1,4 procentenheter.

Statsrådets bedömning av framstegen i fråga om det medelfristiga målet

Statsrådet instämmer i den ovan beskrivna bedömningen av framstegen i fråga om det medelfristiga målet. Enligt statsrådets bedömning iaktogs stabilitets- och tillväxtpakten 2018, vilket kommissionen också slog fast i vårens bedömning.

Enligt 3 § 1 mom. i den s.k. finanspolitiska lagen (869/2012) ska statsrådet vidta de åtgärder som statsrådet anser behövliga för att korrigera de offentliga finansernas stabilitet och hållbarhet, om det enligt statsrådets bedömning finns en sådan betydande avvikelse i det strukturella saldot i de offentliga finanserna som kan äventyra uppnåendet av det medelfristiga målet. Statsrådet ska bedöma frågan i samband med övervakningen och den samlade bedömningen av de offentliga

finanserna eller efter det att Europeiska unionens råd påpekat saken i sitt yttrande om Finlands stabilitetsprogram.¹⁾

Uppfyllelsen av underskotts- och skuldkriterierna

Underskottet i de offentliga finanserna minskade till -1,0 % av BNP 2019 och hålls under 3 % under stabilitetsprogramperioden. Finland iakttar underskottskriteriet i EU-fördraget.

Den offentliga skuldkvoten sjönk 2018 till 58,9 procent under referensvärdet på 60 % förhållande till BNP. Enligt finansministeriets ekonomiska avdelnings oberoende prognos hålls den offentliga skuldkvoten på 58,8 % 2019—2020, men växer till 59,7 % 2021²⁾. Enligt den oberoende prognosen överskrider skuldkvoten referensvärdet på 60 % 2022. Finland iakttar således skuldkriteriet i EU-fördraget 2019—2021, men tiden därefter är osäker. Prognosen efter 2020 baserar sig på de diskretionära åtgärder som föreslås i planen för de offentliga finanserna. Målet för dimensioneringen av regeringens inkomst- och utgiftsbeslut är att den offentliga skulden ska minska i förhållande till BNP.

Uppskattning av framstegen i fråga om de landsspecifika rekommendationerna 2018

Enligt de landsspecifika rekommendationer som godkändes av rådet i juli 2018 ska Finland uppnå det medelfristiga budgetmålet 2019, med beaktande av temporärt tillåtna avvikelser med anledning av genomförandet av strukturreformerna.

Framstegen mot det medelfristiga målet har bedömts i stabilitetsprogrammet våren 2018 och i det här stabilitetsprogrammet. År 2018 uppnådde Finland i enlighet med de landsspecifika rekommendationer som godkändes sommaren 2017 sitt medelfristiga mål med beaktande av den flexibilitet som hade beviljats Finland.

Framstegen i fråga om de övriga landsspecifika rekommendationerna till Finland 2018 har behandlats i det nationella reformprogrammet våren 2019 (EU2020-strategin).³⁾

Jämförelse med andra prognoser samt känslighetsanalys

Jämförelsen av de mål som regeringen har satt upp för kommissionens senaste budgetprognos presenteras nedan, och känslighetsanalysen finns i bilaga 4 i planen för de offentliga finanserna. Kommissionens nyaste BNP- och inflationssiffror är från juli 2019 och siffrorna för de offentliga finanserna från maj 2019.

¹⁾ Om rådet lämnar Finland en rekommendation om behövliga åtgärder enligt artikel 6.2 andra stycket i rådets förordning (EG) nr 1466/97 om förstärkning av övervakningen av de offentliga finanserna samt övervakningen och samordningen av den ekonomiska politiken, ska statsrådet ge riksdagen en redogörelse. Redogörelsen ska innehålla en bedömning av hur betydande avvikelser i det strukturella saldot är i förhållande till det medelfristiga målet eller till anpassningsbanan mot detta mål samt en rapport om behövliga lagstiftningsåtgärder och andra åtgärder för att avvikelserna ska korrigeras senast före utgången av det följande kalenderåret.

²⁾ Skulden påverkas av att finansieringen av flygvapnets jaktplansupphandling inleds som planerat 2021.

³⁾ <http://vm.fi/sv/eurooppa2020-strategin>

Utkast till budgetplan

Euroländerna tillställer i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 473/2013 kommissionen sina utkast till budgetplaner för det kommande året (Draft Budgetary Plan, DBP) före den 15 oktober. Denna gång är utkastet till budgetplan för 2020 en del av planen för de offentliga finanserna.

Finlands utkast till budgetplan baserar sig på de uppgifter som fanns tillgängliga den 20 september 2019 och på regeringens budgetproposition för 2020, som lämnas till riksdagen den 7 oktober 2019. Riksdagen behandlar budgetpropositionen under hösten och godkänner den i december 2019.

Den oberoende prognosen i utkastet till budgetplan, som också utgjorde grunden i arbetet med statens budgetproposition, har utarbetats på finansministeriets ekonomiska avdelning.

Tabellerna 1.—3.

De offentliga samfundens strukturella saldo, nettokreditgivning, utgifter och bruttoskuld. Målsceariot och finansministeriets prognos hösten 2019 i förhållande till BNP.¹⁾

	2018	2019	2020	2021	2022
Strukturellt saldo					
— mål			-1,4	-1,1	-0,7
— prognos	-1,0	-1,3	-1,4	-1,6	-1,6
Offentliga samfunds nettoupplåning					
— mål			-1,4	-1,0	-0,6
— prognos	-0,8	-1,0	-1,4	-1,5	-1,5
Offentliga samfunds bruttoskuld					
— mål			58,8	58,7	58,6
— prognos	58,9	58,8	58,8	59,7	60,6
Offentliga samfunds utgifter					
— mål			53,1	52,1	51,4
— prognos	53,1	52,7	53,1	53,0	52,9

¹⁾När det gäller 2020 har samtliga åtgärder i budgetpropositionen för 2020 beaktats, vilket innebär att målet och bassceariot är desamma.

Jämförelse med kommissionens föregående prognos

	Kommissionens prognos ¹⁾				FM september 2019			
	2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020
BNP, förändring, %	3,0	1,7	1,5	1,2	3,1	1,7	1,5	1,0
arbetslöshetsgrad, %	8,6	7,4	6,7	6,2	8,6	7,4	6,5	6,3

Jämförelse med kommissionens föregående prognos

	Kommissionens prognos ¹⁾				FM september 2019			
	2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020
Saldot för de offentliga samfunden, % av BNP	-0,8	-0,7	-0,4	-0,2	-0,7	-0,8	-1,0	-1,4
Strukturellt saldo, % av BNP	-0,7	-1,0	-1,0	-0,6	-0,8	-1,0	-1,3	-1,4
De offentliga samfundens skuld, % av BNP	61,3	58,9	58,3	57,7	60,8	58,9	58,8	58,8

¹⁾ Kommissionens bnp-prognos är från juni 2019 och de övriga prognoserna från maj 2019.

Tabell 1a. Makroekonomiska utsikter

	2018	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	md euro						
1. BNP-volym	202,8	1,7	1,5	1,0	0,9	0,9	0,7
2. BNP, gängse priser	234,5	3,8	3,3	3,0	2,9	2,8	2,7
BNP-volymer, komponenter							
3. Privata konsumtionsutgifter	109,7	1,8	1,7	1,4	1,5	1,3	1,2
4. Offentliga konsumtionsutgifter	47,1	1,5	1,4	1,7	0,1	0,7	0,7
5. Kapitalbildning	48,0	3,3	0,4	-0,3	0,3	0,2	-0,3
6. Lagerförändring (% av BNP)	3,2	1,6	2,1	2,7	3,5	4,6	6,0
7. Export av varor och tjänster	83,0	2,2	2,4	2,4	2,1	1,5	1,2
8. Import av varor och tjänster	88,1	5,0	1,8	2,3	2,0	1,5	1,2
Kalkylerad inverkan på BNP-tillväxten, procentenheter							
9. Inhemsk efterfrågan på slutprodukter	204,8	2,1	1,3	1,1	0,9	0,9	0,7
10. Förändring i lager	3,2	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
11. Nettoexport	-5,1	-1,0	0,2	0,0	0,1	0,0	0,0

Tabell 1b. Utvecklingen av prisindex

	2018	2019	2020	2021	2022
1. BNP-deflator	2,1	1,7	1,9	1,9	1,9
2. Deflator för privat konsumtion	1,1	1,1	1,4	1,6	1,6
3. Harmoniserat konsumentprisindex	1,2	1,2	1,5	1,8	1,8
4. Deflator för offentlig konsumtion	1,6	2,5	3,1	3,0	3,0
5. Investeringsdeflator	2,3	2,4	1,9	1,7	1,8
6. Exportprisdeflator	4,0	2,0	2,0	1,8	1,8
7. Importprisdeflator	3,4	1,8	2,3	1,8	1,8

Tabell 1c. Utvecklingen på arbetsmarknaden

	2018	2018	2019	2020	2021	2022
	nivå					
1. Sysselsättning, 1 000 personer	2540	2,7	0,9	0,5	0,3	-0,2
2. Sysselsättning, 1 000 arbetade timmar	420400	2,5	0,8	0,4	0,2	-0,2
3. Arbetslöshetsgrad (%)	202	7,4	6,5	6,3	6,2	6,3
4. Arbetsproduktivitet, personer	79,8	-1,0	0,6	0,5	0,6	1,1
5. Arbetsproduktivitet, antal arbetade timmar	482,4	-0,8	0,7	0,6	0,7	1,1
6. Löntagarersättning	108,2	3,5	3,0	3,6	3,2	2,6
7. Löntagarersättning per anställd	42,6	0,7	2,0	3,0	2,9	2,8

Tabell 1d. Sektorspecifika saldon, % av BNP

	2018	2019	2020	2021	2022
1. Finlands nettoutlåning till utlandet	-1,8	-1,4	-1,3	-1,2	-1,2
varav:					
— Saldo för varor och tjänster					
— Saldo för produktionsfaktorsersättningar och inkomstöverföringar					
— Kapitalöverföringar, netto					
2. Den privata sektorns nettoutlåning					
3. Den offentliga sektorns nettoutlåning					
4. Statistisk differens	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7

Tabell 2a. Den offentliga sektorns utsikter, % av BNP

	2018	2018	2019	2020	2021	2022
	mn euro					
Nettoutlåning per undersektor (EDP B.9)						
1. Offentliga samfund sammanlagt	-1 935	-0,8	-1,0	-1,4	-1,0	-0,6
2. Staten	-2 807	-1,2	-0,9	-1,2	-0,6	-0,1
3. Landskapsförvaltningen						
4. Lokalförvaltningen	-2 068	-0,9	-1,2	-0,9	-1,1	-1,1
5. Socialskyddsfonderna	2 940	1,3	1,0	0,8	0,7	0,6
De offentliga samfunden (S13)						
6. Inkomster sammanlagt	122 485	52,2	51,7	51,7	51,1	50,8
7. Utgifter sammanlagt	124 420	53,1	52,7	53,1	52,1	51,4
8. Nettokreditgivning	-1 935	-0,8	-1,0	-1,4	-1,0	-0,6
9. Ränteutgifter	2 069	0,9	0,8	0,7	0,6	0,6
10. Primärt saldo	134	0,1	-0,2	-0,6	-0,3	0,0
11. Engångsåtgärder	0	-0,1	0,1	0,0	0,0	0,0

Tabell 2a. Den offentliga sektorns utsikter, % av BNP

	2018	2018	2019	2020	2021	2022
	mn euro					
Inkomstslag						
12. Skatteinkomster (12=12a+12b+12c)	71 148	30,3	30,2	30,3	30,1	29,9
12a. Skatter på produktion och import	33 092	14,1	13,8	13,7	13,6	13,4
12b. Inkomstskatter	37 364	15,9	16,1	16,3	16,2	16,3
12c. Kapitalskatter	692	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
13. Socialskyddsavgifter	27 947	11,9	11,7	11,9	11,8	11,7
14. Förmögenhetsinkomst	7 071	3,0	3,0	2,7	2,6	2,7
15. Övriga inkomster (15=16-12-13-14)	16 319	7,0	6,9	6,8	6,6	6,5
16. = 6. Inkomster sammanlagt	122 485	52,2	51,7	51,7	51,1	50,8
varav: Skattesats (D2+D.5+D.61+D.91-D.995)	99 392	42,4	42,0	42,3	41,9	41,7
Utgiftslag						
17. Löntagaresättningar + insatsförbrukning	53 830	23,0	23,0	23,4	23,1	23,0
17a. Löntagaresättningar (löner + arbetsgivares socialskyddsavgifter)						
17b. Insatsförbrukning						
18. Sociala inkomstöverföringar (18=18a+18b)	49 709	21,2	21,0	21,0	20,5	20,2
varav arbetslöshetsersättningar	4 500	1,9	1,7	1,6	1,6	1,5
18a. Sociala inkomstöverföringar in natura						
18b. I pengar fastställda sociala förmåner						
19. = 9. Ränteutgifter	2 069	0,9	0,8	0,7	0,6	0,6
20. Subventioner	2 749	1,2	1,2	1,2	1,1	1,0
21. Fast bruttoinvestering	9 872	4,2	4,2	4,3	4,2	4,1
22. Kapitaltransfereringar	407	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
23. Övriga utgifter (23 = 24 -17-18-19-20-21)	5 784	2,5	2,4	2,3	2,4	2,3
24. = 7. Utgifter sammanlagt	124 420	53,1	52,7	53,1	52,1	51,4
varav: Offentlig konsumtion	53 133	22,7	22,8	23,2	23,0	23,0

Tabell 2b. Inkomster och utgifter vid oförändrad politik, % av BNP

	2018	2018	2019	2020	2021	2022
	mn euro					
1. Inkomster sammanlagt vid oförändrad politik	122 485	52,2	51,7	51,7	51,5	51,4
2. Utgifter sammanlagt vid oförändrad politik	124 420	53,1	52,7	53,1	53,0	52,9

Tabell 2c. Utgifter utanför utgiftsregeln, % av BNP

	2018	2018	2019	2020	2021	2022
	miljoner euro					
1. Utgifter för EU-program som motsvaras fullt av inkomster från EU-medel	506	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
1.a varav investeringar som motsvaras fullt av inkomster från EU-medel	103	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Konjunkturbetingade ändringar i arbetslöshetsutgifterna	422	0,2	0,0	0,0	0,0	0,1
3. Effekten av diskretionära åtgärder på inkomsterna	-702	-0,3	-0,1	0,1	0,1	0,0
4. Utgifter finansierade med öronmärkta inkomster	82	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Tabell 3. Den offentliga sektorns utgifter enligt uppgift, % av BNP

	COFOG-klass	2017	2022
1. Allmän offentlig förvaltning	1	7,9	
2. Försvaret	2	1,3	
3. Allmän ordning och säkerhet	3	1,1	
4. Främjande av näringslivet	4	4,3	
5. Miljöskydd	5	0,2	
6. Bostadsförsörjning och samhällsutveckling	6	0,3	
7. Hälso- och sjukvård	7	7,1	
8. Fritidsverksamhet, kultur och religion	8	1,5	
9. Utbildning	9	5,7	
10. Social trygghet	10	24,9	
11. Utgifter sammanlagt (=punkt 7=23 i tabell 2)	Tot.	54,2	

Tabellerna 4.—8.**Tabell 4. Den offentliga sektorns skuldutveckling, % av BNP**

	2018	2019	2020	2021	2022
1. Bruttoskuldens nivå, % av BNP	58,9	58,8	58,8	58,7	58,6
2. Förändring i bruttoskuld, procentenheter	-1,9	-0,1	0,0	-0,1	-0,1
Bidrag till förändringar i bruttoskulden, procentenheter					
3. Primärt saldo	-0,1	0,2	0,6	0,3	0,0
4. Ränteutgifter	0,9	0,8	0,7	0,6	0,6

Tabell 4. Den offentliga sektorns skuldutveckling, % av BNP

	2018	2019	2020	2021	2022
5. Flödes-/stockjustering	-2,7	-1,1	-1,4	-1,1	-0,8
varav:					
— Differenser mellan statistikföring enligt kassa- och prestationsprincipen					
— Finansiella tillgångars nettoökning					
— varav: privatiseringsinkomster					
— Övriga (inkl. inverkan av BNP-tillväxten)					
Implicit räntesats på skuld	1,5	1,4	1,3	1,2	1,1
Andra relevanta variabler					
6. Likvida finansiella tillgångar (AF1, AF2, AF3, AF5)					
7. Finansiella nettoskulder (7=1-6)					
8. Amortering av statens skulder (befintliga skuldebrev)					
9. Valutaskuldens andel					
10. Genomsnittlig maturitet för statens skulder					

Tabell 5. Konjunkturernas effekter på balansen i de offentliga finanserna, % av BNP

	2018	2019	2020	2021	2022
1. BNP, volymförändring, %	1,7	1,5	1,0	0,9	0,9
2. De offentliga samfundens finansieringsbehov	-0,8	-1,0	-1,4	-1,0	-0,6
3. Ränteutgifter	0,9	0,8	0,7	0,6	0,6
4. Engångsåtgärder	-0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
engångsåtgärder på de offentliga samfundens inkomstsida	-0,1	0,1			
engångsåtgärder på de offentliga samfundens utgiftssida					
5. Potentiell BNP, förändring, %	1,5	1,4	1,2	1,0	0,9
bidrag:					
— arbetsinsats					
— kapitalinsats					
— totalproduktivitet					
6. Produktionsgap	0,3	0,3	0,1	0,2	0,1
7. Konjunkturrelaterad komponent i det finansiella sparandet	0,2	0,2	0,0	0,1	0,1
8. Konjunkturjusterat finansiellt sparande (2-7)	-1,0	-1,2	-1,4	-1,1	-0,7
9. Konjunkturjusterat primärsaldo (8+3)	-0,1	-0,4	-0,7	-0,4	-0,1
10. Strukturellt saldo (8-4)	-1,0	-1,3	-1,4	-1,1	-0,7

Tabell 6. Skillnader i förhållande till det tidigare stabilitetsprogrammet

	2018	2019	2020	2021	2022
BNP-tillväxt (%)					
SP-2019 april	2,3	1,7	1,4	1,2	1,0
SP-2019 oktober	1,7	1,5	1,0	0,9	0,9
Differens, procentenheter	-0,7	-0,2	-0,3	-0,2	-0,1

Tabell 6. Skillnader i förhållande till det tidigare stabilitetsprogrammet

	2018	2019	2020	2021	2022
Den offentliga sektorns finansieringsbehov, % av BNP					
SP-2019 april	-0,6	-0,3	0,0	-0,1	-0,3
SP-2019 oktober	-0,8	-1,0	-1,4	-1,0	-0,6
Differens, procentenheter*	-0,2	-0,8	-1,3	-0,9	-0,3
De offentliga samfundens bruttoskuld, % av BNP					
SP-2019 april	58,9	58,1	57,4	57,4	57,7
SP-2019 oktober	58,9	58,8	58,8	58,7	58,6
Differens, procentenheter*	0,0	0,8	1,5	1,3	0,9

Tabell 7. Hållbarheten inom den offentliga ekonomin på lång sikt, % av BNP¹⁾

	2007	2010	2020	2030	2040	2050	2060	2070
Totala utgifter	46,6	53,9	53,1	56,0	58,4	59,8	62,7	67,0
Varav: åldersrelaterade utgifter	23,2	27,1	28,6	30,9	31,5	31,3	32,2	34,0
Totala inkomster	51,7	51,4	51,7	52,1	52,4	52,5	52,8	52,8

¹⁾ Siffrorna i tabellen följer den oberoende prognosen.

Tabell 7a. Villkorade åtaganden, % av BNP

	2017	2018
Statsgarantier	22,6	24,6
varav till finansiella institut	3,1	3,8
Lokalförvaltningsgarantier	12,1	-

Tabell 8. Bakgrundsantaganden¹⁾

	2018	2019	2020	2021
3 mån. EURIBOR-ränta	-0,3	-0,3	-0,4	-0,3
Obligationsränta 10 år	0,7	0,0	-0,2	-0,1
USD/EUR-valutakurs	1,2	1,1	1,1	1,1
Effektiv nominell växelkurs	3,4	-0,8	-0,1	
Global BNP-tillväxt (exklusive EU)	3,6	3,0	3,2	3,3
BNP-tillväxten i EU-28	1,9	1,1	1,3	1,4
BNP-tillväxten på de viktigaste exportmarknaderna	3,0	1,1	2,1	2,4
Världshandelns tillväxt	3,7	1,0	2,1	2,8
Råolja (USD/fat)	71,6	63,3	63,8	67,8

¹⁾ Inga exakta bakgrundsantaganden har fastställts såsom bakgrund för kalkylen på medellång sikt, utan kalkylerna baserar sig på allmänna bedömningar av utvecklingen i verksamhetsmiljön.

Utkast till budgetplan

Tabeller

1 Makroekonomiska utsikter

Tabell 0.i) Grundläggande antaganden

	2018	2019	2020
3 mån. EURIBOR-ränta	-0,3	-0,3	-0,4
Obligationsränta 10 år	0,7	0,0	-0,2
USD/EUR-valutakurs	1,2	1,1	1,1
Effektiv nominell växelkurs	3,4	-0,8	-0,1
Global BNP-tillväxt (exklusive EU)	3,8	3,4	3,6
BNP-tillväxten i EU-28	2,0	1,4	1,6
BNP-tillväxten på de viktigaste exportmarknaderna	3,0	1,3	2,3
Världshandelns tillväxt	3,7	1,0	2,1
Råolja (USD/fat)	71,6	63,3	63,8

Tabell 1a. Makroekonomiska utsikter

	2018	2018	2019	2020
	md euro	volym, %		
1. Reell BNP	202,8	1,7	1,5	1,0
Varav				
1.1 De budgetära åtgärdernas beräknade inverkan på den ekonomiska tillväxten	201,2	1,5	1,4	1,2
2. Potentiell BNP bidrag:				
— arbetsinsats				
— kapital				
— totalproduktivitet				
3. Nominell BNP	234,5	3,8	3,3	3,0
4. Privata konsumtionsutgifter	109,7	1,8	1,7	1,4
5. Offentliga konsumtionsutgifter	47,1	1,5	1,4	1,7
6. Kapitalbildning	48,0	3,3	0,4	-0,3
7. Lagerförändring (% av BNP)	3,2	1,6	2,1	2,7
8. Export av varor och tjänster	83,0	2,2	2,4	2,4
9. Import av varor och tjänster	88,1	5,0	1,8	2,3
Inverkan på BNP-tillväxten, procentenheter				
10. Inhemsk efterfrågan på slutprodukter	204,8	2,1	1,3	1,1
11. Förändring i lager	3	0,6	0,0	0,0
12. Nettoexport	-5,1	-1,0	0,2	0,0

Tabell 1b. Prisutveckling

	2018	2019	2020
	förändring, %		
1. BNP-deflator	2,1	1,7	1,9
2. Deflator för privat konsumtion	1,1	1,1	1,4
3. Harmoniserat konsumentprisindex	1,2	1,2	1,5
4. Deflator för offentlig konsumtion	1,6	2,5	3,1
5. Investeringsdeflator	2,3	2,4	1,9
6. Exportprisdeflator	4,0	2,0	2,0
7. Importprisdeflator	3,4	1,8	2,3

Tabell 1c. Utvecklingen på arbetsmarknaden

	2018	2018	2020	2020
	nivå	förändr., %		
1. Sysselsättning, 1 000 personer	2 540	2,7	0,9	0,5
2. Sysselsättning, 1000000 arbetade timmar	420,4	2,5	0,8	0,4
3. Arbetslöshetsgrad (%)	202	7,4	6,5	6,3
4. Arbetsproduktivitet, personer	79,8	-1,0	0,6	0,5
5. Arbetsproduktivitet, antal arbetade timmar	482,4	-0,8	0,7	0,6
6. Löntagarsättning	108,2	3,5	3,0	3,6
7. Löntagarsättning per anställd	42,6	0,7	2,0	3,0

Tabell 1d. Sektorspecifika saldon, % av BNP

	2018	2019	2020
1. Finlands nettoutlåning till utlandet	-1,3	-1,2	-1,3
varav:			
— Saldo för varor och tjänster	-0,7	-0,4	-0,5
— Saldo för produktionsfaktorsersättningar och inkomstöverföringar	-0,7	-0,9	-0,8
— Kapitalöverföringar, netto	0,0	0,0	0,0
2. Den privata sektorns nettoutlåning	-0,1	0,2	0,4
3. Den offentliga sektorns nettoutlåning	-0,8	-1,0	-1,4
4. Statistisk differens	0,4	0,4	0,4

2 Målen för de offentliga finanserna

Tabell 2a Målen för de offentliga finanserna uppdelade enligt undersektor, % av BNP

Nettoutlåning per undersektor	2019	2020
1. Offentliga samfund sammanlagt	-1,0	-1,4
2. Staten	-0,9	-1,2
3. -	-	-
4. Lokalförvaltningen	-1,2	-0,9
5. Socialskyddsfonderna	1,0	0,8
6. Ränteutgifter	0,8	0,7
7. Primärt saldo	-0,2	-0,6
8. Engångsåtgärder	0,1	0,0
9. Real BNP-tillväxt, förändring, %	1,4	0,9
10. Potentiell BNP, förändring, %	1,4	1,2
bidrag:		
— arbetsinsats		
— kapitalinsats		
— totalproduktivitet		
11. Produktionsgap	0,3	0,1
12. Konjunkturrelaterad komponent i det finansiella sparandet	0,2	0,0
13. Konjunkturjusterat finansiellt sparande	-1,2	-1,4
14. Konjunkturjusterat primärsaldo	-0,4	-0,7
15. Strukturellt saldo	-1,3	-1,4

Tabell 2b Utveckling av de offentliga samfundens skuldsättning, md euro

	2019	2020
1. Bruttoskuld	58,8	58,8
2. Förändring i bruttoskuld, procentenheter	-0,1	0,0
Bidrag till förändringar i bruttoskulden, procentenheter		
3. Primärt saldo	0,2	0,6
4. Ränteutgifter	0,8	0,7
5. Flödes-/stockjustering	-1,1	-1,4
varav:		
— Differenser mellan statistikföring enligt kassa- och prestationsprincipen	0,2	0,1
— Finansiella tillgångars nettoökning	0,6	0,3
varav:		
— privatiseringsinkomster	-0,2	-0,5
— värderingseffekter och övrigt	-1,9	-1,7
Implicit räntesats på skuld	1,4	1,3
Andra relevanta variabler		
6. Likvida finansiella tillgångar		
7. Finansiella nettoskulder		
8. Amortering av statens skulder (befintliga skuldebrev)		
9. Valutaskuldens andel		
10. Genomsnittlig maturitet för statens skulder		

3 Inkomst- och utgiftsprognoser enligt ett scenario där politiken hålls oförändrad

Tabell 3 Offentliga samfunds utgifts- och inkomstprognoser som baserar sig på oförändrad politik uppdelade enligt huvudkomponenter, % av BNP

Offentliga samfund	2019	2020
1. Totala inkomster vid oförändrad politik	51,7	51,6
varav:		
1.1 Skatter på produktion och import	13,8	13,7
1.2. Inkomstskatter	16,1	16,3
1.3 Kapitalskatter	0,3	0,3
1.4 Socialskyddsavgifter	11,7	11,9
1.5 Förmögenhetsinkomst	3,0	2,7
1.5. Övriga inkomster	6,9	6,8
varav: skattegrad	42,0	42,3
2. Totala utgifter vid oförändrad politik	52,7	52,3
varav:		
2.1 Löntagaresättningar (löner + arbetsgivares socialskyddsavgifter)	12,2	12,3
2.2 Insatsförbrukning	10,8	10,8
2.3 Sociala inkomstöverföringar	21,0	20,8
varav arbetslöshetsersättningar	1,7	1,6
2.4 Ränteutgifter	0,8	0,7
2.5. Subventioner	1,2	1,1
2.6. Fast bruttoinvestering	4,2	4,1
2.7. Kapitaltransfereringar	0,2	0,2
2.8. Övriga utgifter	2,4	2,3

4 Inkomst- och utgiftsmål, offentliga samfunds utgifter enligt uppgifter

Tabell 4a Offentliga samfunds inkomster och utgifter, uppdelade enligt huvudkomponenter

Offentliga samfund	2019	2020
1. Inkomster sammanlagt	51,7	51,7
varav:		
1.1 Skatter på produktion och import	13,8	13,7
1.2. Inkomstskatter	16,1	16,3
1.3. Kapitalskatter	0,3	0,3
1.4. Socialskyddsavgifter	11,7	11,9
1.5. Förmögenhetsinkomst	3,0	2,7
1.5. Övriga inkomster	6,9	6,8
varav: skattegrad	42,0	42,3
2. Utgifter sammanlagt	52,7	53,1
varav:		
2.1 Löntagaresättningar	12,2	12,4

Tabell 4a Offentliga samfunds inkomster och utgifter, uppdelade enligt huvudkomponenter

Offentliga samfund	2019	2020
2.2. Insatsförbrukning	10,8	10,9
2.3. Sociala inkomstöverföringar varav arbetslöshetsersättningar	21,0	21,0
2.4. Ränteutgifter	1,7	1,6
2.5. Subventioner	0,8	0,7
2.6. Fast bruttoinvestering	1,2	1,2
2.7. Kapitaltransfereringar	4,2	4,3
2.8. Övriga utgifter	0,2	0,2
	2,4	2,3

Tabell 4b Utgifter utanför utgiftsregeln

	2018	2018	2019	2020
	mn euro	% av BNP		
1. Utgifter för EU-program som motsvaras fullt av inkomster från EU-medel	506	0,2	0,2	0,2
1.a varav investeringar	103	0,0	0,0	0,0
2. Konjunkturbetingade ändringar i arbetslöshetsutgifterna	422	0,2	0,0	0,0
3. Effekten av diskretionära åtgärder på inkomsterna	-702	-0,3	-0,1	0,1
4. Utgifter finansierade med öronmärkta inkomster	82	0,0	0,0	0,0

*5 Diskretionära åtgärder som ingår i budgetpropositionen***Tabell 5a Diskretionära åtgärder som vidtagits av de offentliga samfunden**

Förteckning över åtgärder ¹⁾	Detaljerad beskrivning	Mål	Bokförings- princip	Godkännande- status	Budgetkonsekvenser		
					2018	2019	2020
					% av BNP		
Hushållens inkomstskatter	Hushållens inkomstskatter		prestations- principen	största delen godkända ²⁾			0,0
Samfunds- skatter	Samfunds- skatter		prestations- principen	största delen godkända ²⁾			0,0

Tabell 5a Diskretionära åtgärder som vidtagits av de offentliga samfunden

Förteckning över åtgärder ¹⁾	Detaljerad beskrivning	Mål	Bokföringsprincip	Godkännandestatus	Budgetkonsekvenser		
					2018	2019	2020
					% av BNP		
Indirekta skatter	Indirekta skatter		prestationsprincipen	största delen godkända ²⁾			0,0
Socialskyddsavgifter	Socialskyddsavgifter		prestationsprincipen	förslag ³⁾			0,1
Utgiftsåtgärder	Utgiftsåtgärder		prestations-/kassapprincipen	största delen godkända ²⁾			0,8

¹⁾ Många av åtgärderna uppfyller inte kriteriet för storleksklass (0,05 % av BNP) och därför har åtgärderna lagts ihop och delats in i större kategorier. Vissa åtgärder är temporära, men största delen är permanenta.

²⁾ Riksdagen beslutar under hösten 2019

³⁾ Social- och hälsovårdsministeriet fastställer under hösten 2019

Tabell 5b Diskretionära åtgärder som vidtagits av staten

Förteckning över åtgärder ¹⁾	Detaljerad beskrivning	Mål	Bokföringsprincip	Godkännandestatus	Budgetkonsekvenser		
					2018	2019	2020
					% av BNP		
Hushållens inkomstskatter	Hushållens inkomstskatter		prestationsprincipen	största delen godkänd ²⁾			0,0
Samfundsskatter	Samfundsskatter		prestationsprincipen	största delen godkänd ²⁾			0,0
Indirekta skatter	Indirekta skatter		prestationsprincipen	största delen godkänd ²⁾			0,0
Utgiftsåtgärder	Utgiftsåtgärder		prestations-/kassapprincipen	största delen godkänd ²⁾			0,8

¹⁾ Många av åtgärderna uppfyller inte kriteriet för storleksklass (0,05 % av BNP) och därför har åtgärderna lagts ihop och delats in i större kategorier. Vissa åtgärder är temporära, men största delen är permanenta.

²⁾ Riksdagen beslutar under hösten 2019

6 Eventuella samband mellan utkastet till budgetplan samt målen och de landsspecifika rekommendationerna i EU:s strategi för tillväxt och sysselsättning

Tabell 6a Landsspecifika rekommendationer

Rekommendation	Åtgärder	Motsvarighet
Den första landsspecifika rekommendationen: säkerställa att de primära offentliga nettoutgifterna nominella ökning inte överstiger 1,9 % under 2020, vilket motsvarar en årlig strukturell anpassning på 0,5 % av BNP. Skapa mer kostnadseffektiva social- och hälsovårdstjänster som alla har tillgång till.	Den första delen av rekommendationen behandlas ovan och i stabilitetsprogrammet. Regeringen kommer att inleda beredningen av social- och hälsovårdsreformen. Vid beredningen av reformen beaktas beredningen under tidigare valperioder och de konstitutionella villkoren. Regeringen finansierar projekt för utvecklingen av social- och hälsovårdstjänster i syfte att förbättra tillgången till basservicen samt dess tillgänglighet, verkningsfullhet och kvalitet. Dessutom genomför regeringen en vårdgaranti vars mål är att man i icke-brådskande fall ska få vård inom sju dagar från bedömningen av vårdbehovet.	Åtgärderna motsvarar rekommendationen om att alla ska bättre tillgång till social- och hälsovårdstjänster.

Tabell 6a Landsspecifika rekommendationer

Rekommendation	Åtgärder	Motsvarighet
Den andra landsspecifika rekommendationer: förbättra incitamenten att arbeta och stärka kompetens och aktiv inkludering, särskilt genom välintegrerade tjänster för arbetslösa och personer utanför arbetskraften.	För att svara på bristen på arbetskraft i företag investerar regeringen i utbildning och kunnande på olika utbildningsstadier. Vidare främjas förvärvsarbetandes kontinuerliga lärande samt arbetslösas utbildningsmöjligheter. Regeringen ökar användningen av lönesubvention genom att försnabba lönesubventionsprocessen och minska den administrativa bördan för arbetsgivare samt genom att tätare koppla andra tjänster till lönesubventionen. Regeringen förnyar arbetslöshetsskyddet och arbetslöshetstjänsterna så att tjänsterna och skyldigheten att söka jobb bygger på en personlig sysselsättningsplan. Regeringen främjar arbetskraftens rörlighet genom ett förslag till skattefrihet för flyttningkostnader som betalas av arbetsgivaren.	Åtgärderna motsvarar rekommendationen om utveckling av kompetens och aktiv inkludering.

Tabell 6a Landsspecifika rekommendationer

Rekommendation	Åtgärder	Motsvarighet
Den tredje landsspecifika rekommendationen: inrikta den investeringsrelaterade ekonomiska politiken på forskning och innovation, en övergång till koldioxid snål energi samt hållbara transporter, med beaktande av regionala skillnader.	Regeringen utreder möjligheten att lämna en proposition om ett tidsbundet incitament för forskningssamarbete i syfte att sporra till immateriella investeringar. Regeringen föreslår vidare att Business Finlands fullmakt att bevilja understöd utökas med 55 miljoner euro 2020 och 45 miljoner euro 2021 för ett tidsbegränsat forsknings- och utvecklingsinvesteringspaket. Regeringen föreslår ett tillägg på sammanlagt 90 miljoner euro i bevillningsfullmakten för energistöd för att stödja investeringar som ersätter stenkol under ramperioden samt ett tidsbegränsat tillägg på 48 miljoner euro till innovations- och investeringsstödet för cirkulär ekonomi 2020—2021. Regeringen föreslår för en förbättring av trafikförbindelserna i hela landet och minskning av det eftersatta underhållet en permanent nivåförhöjning på 300 miljoner euro i finansieringen av basunderhållet av transportinfrastrukturen (vägar, järnvägar och farleder).	Åtgärderna motsvarar rekommendationen direkt.
Den fjärde landsspecifika rekommendationen: skärpa övervakningen av hushållens skuldsättning och inrätta ett kreditregistersystem.	Regeringen har som mål att införa ett positivt kreditregister under regeringsperioden. Dessutom har regeringen beslutat att stegvis fortsätta inskränka rätten till ränteadrag för bostadslån under regeringsperioden. Nästa år är 15 procent av räntorna på bostadslån avdragsgilla.	Åtgärderna motsvarar rekommendationen direkt.

Tabell 6b Mål som ställts upp av unionen i fråga om tillväxten och sysselsättningen

Inga betydande förändringar efter våren 2019, se:

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/business_economy_euro/economic_and_fiscal_policy_coordination/documents/2019-european-semester-national-reform-programme-finlad-en.pdf

7 Skillnader i förhållande till det senaste stabilitetsprogrammet

Tabell 7 Skillnader i förhållande till det senaste stabilitetsprogrammet

	2018	2019	2020
	% av BNP		
Offentliga samfunds nettokreditgivning			
Stabilitetsprogrammet	-0,6	-0,3	0,0
Utkast till budgetplan	-0,8	-1,0	-1,4
Differens procentenheter	-0,2	-0,8	-1,3
Offentliga sektorns nettokreditgivning vid oförändrad politik.			
Stabilitetsprogrammet	-0,6	-0,3	0,0
Utkast till budgetproposition	-0,8	-1,0	-0,6
Differens procentenheter	-0,2	-0,8	-0,6

Uppgifter om metoder

Makroprognosen baserar sig på expertutlåtanden, finansministeriets DSGE-modell (se t.ex. Ekonomisk översikt, hösten 2017, s.17), en faktormodell på kort sikt och partialmodeller.

Prognosen för de offentliga finanserna baserar sig på bl.a. makroprognosen på kort sikt samt kalkyler på medellång sikt, budgetpropositionerna, rambesluten, prognoserna om skatteunderlag och ändringarna i beskattningsgrunderna samt de detaljerade uppskattningar av skatteinkomsterna som härletts från dem, kommunekonomiprogrammet samt besluten om socialskyddsavgifter och sociala förmåner.